

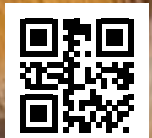
දෙසවිය

පුවත් සඟරාව

2025 ජනවාරි

වගා බිමේ
සලක

අනාගතයේ සිට පැමිණි කාලතරණයක්

CPA880 B77W
31000 628
HKG LAX 09:51PM

2025 වසරේ සිට 2024 වසරට ගමන් ගත් ගුවන් යානයක් පිළිබඳ පුවතක් 2025 නව වසර උදාවත් සමග ලෝකවාසී බොහෝදෙනාගේ අවධානයට ලක් වුණා. ඒ, නව වසර ආරම්භ වී සුළු මොහොතකට පසුව හොංකොං ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළෙන් ගමන් අරඹා 2024 නිමා වන්නට මත්තෙන් ඇමරිකාවේ ලොස් ඇන්ජලීස් නුවර වෙත ළඟා වූ 'කැතේ පැසිෆික්' (Cathay Pacific) ගුවන් සේවයට අයත් 880 මගී ගුවන් යානය පිළිබඳ ව. පැසිෆික් සාගරය හරහා ජාත්‍යන්තර දින රේඛාව (IDL) තරණය කරමින් ඇමරිකාව වෙත හොංකොං සිට පැමිණීම නිසා සිදුවන දෙරට අතර කාල පරතරය මෙයට හේතුව වී තිබුණා.

පැය 14ක ගමන් වාරයකින් අනතුරු ව ගුවන් යානය ලොස් ඇන්ජලීස් ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළට (LAX) පැමිණෙන විට එරට වේලාව සටහන් ව තිබුණේ 2024 දෙසැම්බර් 31 රාත්‍රී 08.00 කණිසමට. එම නිසා 2025 නව වසරේ උදාව දෙවරක් රටවල් දෙකක සිට සැමරීමට මේ ගුවන් යානයේ ගමන් ගත් මගීන්ට හැකියාව ලැබුණා. බොහෝදෙනෙකුට අනුව මේ අපූරු ගුවන් ගමන 'අනාගතයේ සිට පැමිණි කාලතරණයක්' (Fly Back in Time) ද වුණා.

2024 වසර ආරම්භයේදී ද මෙවැනි අවස්ථාවක් සඳහා United ගුවන් සේවයේ 200 ගුවන් යානයේ ගමන් ගත් මගීන් අපේක්ෂාවෙන් සිටියත් එම ගුවන් ගමන පැය 06ක් ප්‍රමාද වීම නිසා මගහැරී තිබුණා.

බිහු දිවාරා ගමනේ

2025		2024	
SCHEDULED	00:25	SCHEDULED	20:55
ACTUAL	00:38	ESTIMATED	20:01
125 NM, 00:20 ago		6,242 NM, in 11:02	

දෙසතිය

පුවත් සඟරාව

වෙළුම 47, කලාපය 01,
2025 ජනවාරි

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව,
163, කිරුළපන ඇවිහිවි,
පොල්හේන්ගොඩ, කොළඹ 05.

සංස්කාරක මණ්ඩලය
දු. අ. 011 - 2513757 / 0112 - 513153
Email - desathiya@gmail.com
බෙදුනැරමේ අංශය
දු. අ. 011 - 2514150

උපදේශක සංස්කාරක

එච්. එස්. කේ. ජේ. බණ්ඩාර

රජයේ ප්‍රවෘත්ති අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

අංශ ප්‍රධානී - දෙසතිය

බී. එම්. ශාන්තප්‍රිය

සංස්කාරක

මාලා මල්කාන්ති පරණගමගේ

රජ රටා සංස්කාරක

සංජීව පෙන්නාවඩු

විශේෂාංග ලේඛක

රංගිකා අබේසේකර

ජායාරූප

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ

ජායාරූප අංශය

බෙදුනැරමි සම්බන්ධීකරණය

ඉරේෂා අබේනායක

මුද්‍රණය

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

ප්‍රකාශනය හා බෙදුනැරම

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව

හිතවත් පාඨකයින්,

46 වසරක් ඔබ වෙත දැනුම ලබාදුන් 'දෙසතිය' පුවත් සඟරාව වෙත පාඨක ඔබගේ අදහස් කෙටියෙන් ලියා කැපැල් ලිපිනයට හෝ විද්‍යුත් කැපැල් ලිපිනයට හෝ යොමු කරන්න

සංස්කාරක

මෙහි පළ වන ඇතැම් ඡායාරූප අන්තර්ජාලයෙන් ලබාගත් ඒවා වන අතර ඒවායේ අයිතිය මුල් හිමිකරු සතු යි.

කවරයේ කතාව

වහා බිමේ සැලක

03

අසල්වැසියාගේ
මිත්‍රත්වය

06

දැන ගියොත් පිට රට
නොදැන ගියොත් රට පිට

14

අරබුද මැද
අරබුද

35

මරණීය කලාවේ
පන්තිඳ අසිපත

40

ස්වයං විනයකින්
යහපත් ක්‍රීඩා සංස්කෘතියක්

දෙසතිය

පුවත් සඟරාව

ඔබ ළඟට ම ගෙන්වා ගන්න.

පහත කූපනය පුරවා අප වෙත එවන්න.

දෙසතිය

සඟරා ලැබිය යුතු නම හා ලිපිනය (ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන්)

Name

Address

.....

.....

.....

.....

ID NumberTel / Mobile.....

Signature Date.....

දෙසතිය සඟරා දායකත්වය

දෙසතිය සඟරා දායකත්වය වාර්ෂික / අර්ධ වාර්ෂික ලාභා ගැනීමට කැමැත්තෙහි, ඒ සඳහා රු. 3,000.00/ රු. 1,500.00 වටිනාකමකින් යුත් අංකය.....

හා දින දරන චෙක්පත / මුදල් ඇණවුම එවමි.
වෙබ්සයිට්/ මුදල් ඇණවුම "පුවත්පත් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්" නමට ලියා, කැපුල් කාර්යාලය, කම්කරු මහ ලේකම් කාර්යාලය, නාරාහේන්පිට ලෙස සඳහන් කර කුපනයද පුරවා මෙම ලිපිනයට එවන්න.

දෙසතිය, බෙදාහැරීම කළමනාකරු, රජයේ පුවත්පත් දෙපාර්තමේන්තුව, 163, පොල්හේන්ගොඩ, කොළඹ 05

නව වසරක් නව දැක්මක්

නව වසරක් උදා වීම සෑම පුද්ගලයකු ම නැවුම් ව පිළිගැනීමට සැරසෙන්නේ ගෙවුණු වසරේ සිදු වූ දැ පසෙක ලා බලාපොරොත්තු රැසක් ද සිතේ රුවාගෙන. පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට එය වෙනස් වුවත් ලෝකය ඉදිරියේ රටක් ලෙස පොදු අරමුණක් කරා යාම ශ්‍රී ලාංකිකයන් වශයෙන් අපේක්ෂා කරන්නකි.

2025 නව වසර පිළිබඳ අපේක්ෂා දැල්වීමටනම් ගෙවුණු 2024 වසර දෙස නැවත හැරී බැලීමට සිදු වනවා. 'එය ගෙවී ගියේ විශේෂයෙන් මැතිවරණ වසරක් ලෙස ය' යන්න ඇතමකුට අර්ථ ගන්වන්නට පුළුවන්. විටෙක එය සැබෑවක් බව හැඟී යන්නේ ආර්ථික අර්බුදයකට ද මැදි ව සිටි නව දේශපාලන වෙනසක් අපේක්ෂාවෙන් සිටි රටේ ජනතාව සිය පරමාධිපත්‍ය බලය පෙන්වමින් මැතිවරණවලට මුහුණදුන්නේ සිය කැමැත්තෙන් ම බව පෙනී යන නිසා. එහි ප්‍රතිඵලය වූණේ වසර 76ක පමණ කාලයක් පැවත එමින් තිබූ ප්‍රභූ පන්තිය වෙත දේශපාලන බලය රැඳී තිබීම නිර්ප්‍රභූ පන්තිය වෙතට හුවමාරු වීම. ඒ අනුව පැවති ජනාධිපතිවරණයත් පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයත් ජය ගනිමින් ජාතික ජන බලවේගය විසින් නව ආණ්ඩුවක් පිහිටුවනු ලැබුවේ ජනතා අපේක්ෂා මුදුන්පත් කරවීමේ වේදනාවෙන්.

එය යථාර්ථයක් කිරීමේ ආරම්භය ආණ්ඩුව විසින් සනිටුහන් කරන ලද්දේ පවතින ආර්ථික, දේශපාලන, සමාජ, සංස්කෘතික දේහය නව මානයකින් පෝෂණය කිරීමට අවශ්‍ය පසුබිම සකස් කරමින්. ඒ සඳහා රටේ ආර්ථික හා දේශපාලන ස්ථාවරභාවය තහවුරු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වුණා. ඒ නිසා නව ජනාධිපතිවරයෙක් සහ නව ආණ්ඩුවක් පත් කර ගනිමින් නව දේශපාලන සංස්කෘතියක් වෙත රට ගමන් කරන සෙයක් දක්නට ලැබෙනවා. ජනතාව අපේක්ෂා කළ පරිදි දූෂණ, වංචාවලින් තොර සමාජ ආර්ථික පසුබිමක් ගොඩනැගීම, පවුල්වාදය සහ බලය අසීමිත ලෙස ජනතාවට එරෙහි ව උපයෝගී කර නොගැනීම, නීතියේ ආධිපත්‍යය සුරැකීම ආදී කාරණා කෙරෙහි ආණ්ඩුවේ ප්‍රමුඛ අවධානය යොමු ව තිබීම සාධනීය තත්ත්වයකි.

එසේ ම ආර්ථිකයේ මතුපිට තලයේ යම් ස්ථාවරභාවයක් නිර්මාණය වෙමින් පවතින මොහොතක 2024 වසර ගෙවී යන ආසන්නයේ ශ්‍රී ලංකාව නිල වශයෙන් බංකොලොත්භාවයෙන් මිදුණු රටක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්වීම රටේ ආර්ථිකයට දැල්වුණු කොල එළියකි. මෙවැනි පසුබිමකයි රජය නව වසර ආරම්භයේ සිට 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන පොදු ජනතාවගේ සක්‍රීය දායකත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන්නට සූදනම් ව සිටින්නේ. එහි අපේක්ෂාව වන්නේ සමස්ත ගරා වැටුණු, දිරාපත්වුණු සමාජ දේහයක් අසරණභාවයට පත්වුණු මාතෘ භූමියක් යළි ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා සෑම අංශයක ම පිරිසිදුභාවයක් ඇති කිරීම.

නව වසරට පා තබන ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව වසර ආරම්භයේ තබන එම පියවර සාර්ථක නිමාවක් දකිනු රිසින් එයට ආශීර්වාද කරනු නොඅනුමානයයි. ඒ, 'රට දියුණු වුවහොත් තමනුත් දියුණු වනවා ය' යන්න බහුතර ජනතාවක් විශ්වාස කරනු ඇති නිසා.

- සංස්කාරක -

ඉන්දීය ජනාධිපති, අගමැති සමග ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපති

අසල්වැසියාගේ මනුෂ්‍යත්වය

වත්දහ මාරකිංහ

රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සාකච්ඡා ආරම්භ වූයේ ඉන්පසුව. මේ සංචාරය අතරතුර ජනාධිපතිවරයා මෙන් ම අගමැති නරේන්ද්‍ර මෝදි, උප ජනාධිපති ශ්‍රී ජග්දීප් දත්තාර් (Shri Jagdeep Dhankhar), ඉන්දීය විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ආචාර්ය එස් ජයශංකර් (Dr. S. Jayashankar), ඉන්දීය සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය ජේ. පී නන්ද (J.P. Nanda) සහ ඉන්දියාවේ ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක ශ්‍රී අජිත් ඩොවාල් (Shri Ajith Doval) ඇතුළු රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයන් සමග ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසනායක සාකච්ඡා සඳහා එක්වුණා.

ඉන්දු-ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික සහයෝගිතාව ඉහළ නැංවීම මෙන් ම දෙරට අතර ආයෝජන අවස්ථා පුළුල් කර ගැනීම පිළිබඳ සාකච්ඡා පැවැත්වූයේ ජනාධිපතිවරයා සහ ඉන්දීය මුදල් අමාත්‍ය නිර්මලා සීතාරාම් අතර.

ජනාධිපතිවරයා ලෙස තේරී පත්වීමෙන් අනතුරුව අනුර කුමාර දිසනායකගේ පළමු වැනි විදේශ සංචාරය සිදුවූයේ ඉන්දියාවට. ඒ, ඉන්දීය ජනාධිපති ද්‍රෝපදි මුරුමුගේ (Droupadi Murmu) ආරාධනයකට අනුව. 2024 දෙසැම්බර් මස 15 දින සිට දෙසැම්බර් මස 17 දින දක්වා සිදු කළ එම සංචාරයේදී දෙරට අතර රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සබඳතා තහවුරු කර ගැනුණේ ශ්‍රී ලංකාවට විශාල වශයෙන් ප්‍රතිලාභ රැසක් අත්කර දෙමින්.

ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයා ඉන්දියාවට ළඟා වූයේ නවදිල්ලි නුවර ඉන්දිරා ගාන්ධි ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළෙන්. එහිදී ඉන්දීය තොරතුරු හා සන්නිවේදන

අමාත්‍ය ආචාර්ය එස් මුර්ගන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ඉන්දීය මහකොමසාරිස් සන්නෝෂ් ජා ඇතුළු රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයන් විසින් ඔහු මහත් හරසරින් පිළිගනු ලැබුවා.

ජනාධිපතිවරයා පිළිගැනීමේ නිල උත්සවය පැවැත්වූයේ ඉන්දීය ජනාධිපති නිල නිවස වන රාජ්‍යපති භවන්හිදී. ඉන්දීය ජනාධිපතිවරයා සමග ඉන්දීය අග්‍රාමාත්‍යවරයා ඊට එක් ව සිටියා. ආචාර වේඩ්මුර 21ක් පවත්වා එම පිළිගැනීම සිදු වූයේ පූර්ණ රාජ්‍ය ගෞරව සහිත ව. පළමු විදේශ නිල සංචාරය සිහිපත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයා රාජ්‍යාභි පිහිටි ගාන්ධි දර්ගන් පරිශ්‍රයේ අගෝක පැළයක් රෝපණය කළා.

ඉන්දීය සංචාරකයන් වැඩි වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන්වා ගැනීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි නවීකරණ හා ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳවත් එහිදී අවධානය යොමු වුණා. විදේශ අමාත්‍ය ආචාර්ය එස් ජයිංකර් සමග පැවති සාකච්ඡාවේදී ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික පුනරුදය ඇති කිරීම සඳහා ඉන්දීය වෙළෙඳපොළ ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ හැකියාව සලකා බැලුණා. මෙරට සංචාරක, ආයෝජන සහ බලශක්ති යන අංශවලට සහය වීමට ඉන්දීය රජය එකඟත්වය පළ කරන බවයි විදේශ අමාත්‍යවරයා පෙන්වා දුන්නේ. කලාපීය ආරක්ෂාව පිළිබඳ සාකච්ඡාව සිදුකෙරුණේ ඉන්දීය ආරක්ෂක උපදේශක ශ්‍රී අජිත් ඩොවල් සමග.

අග්‍රාමාත්‍ය නිල නිවස වන හයිද්‍රාබාද් මැදුරේදී අග්‍රාමාත්‍ය නරේන්ද්‍ර මෝදි සමග සාකච්ඡා පැවැත්වුණා. ද්විත්ව බදුකරණය වැළැක්වීම සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ ශක්‍යතා වර්ධනය පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම් හුවමාරු වුණේ දෙරට රාජ්‍ය නායකයන් ඉදිරියේ. ඉන් අනතුරු ව ඒකාබද්ධ මාධ්‍ය හමුවක් ද පැවැත්වුණා. ඉන්දීය විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ ශ්‍රී ලංකාවට විශේෂ ස්ථානයක් හිමි ව ඇති බව තමන් හොඳින් දන්නා බවයි ජනාධිපතිවරයා සඳහන් කළේ. ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසනායක සිය පළමු විදේශ සංචාරය සඳහා ඉන්දියාව තෝරා ගැනීම ගැන සතුටු වන බව අගමැති නරේන්ද්‍ර මෝදි සඳහන් කළා. අනාගතවැදී දැක්මකින් දෙරට අතර සම්බන්ධතාවලට නව මුහුණුවරක් ලබාදීම ගැන ද එහිදී අවධානය යොමු වීම සුවිශේෂත්වයක්. භෞතික, ඩිජිටල් සහ බලශක්තිය යන අංශ තුන ශක්තිමත් කරමින් ශ්‍රී ලංකාවට තාක්ෂණික සහය දැක්වීමටත් දෙරට අතර විදුලිබල ජාල සම්බන්ධතාව සහ බහු නිෂ්පාදන බනිජ තෙල් නල මාර්ගය ස්ථාපිත කිරීම සම්බන්ධවත් එහි සාකච්ඡා කර තිබෙනවා.

පැවති සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2025 වසරේ සිට යාපනයේ සහ නැගෙනහිර පළාතේ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් 200කට මාසික ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමෙනු ඇති. ඉදිරි වසර 5හේ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවකයන් 1500කට ඉන්දියාවේදී පුහුණුව

ඉන්දීය මුදල් අමාත්‍ය නිර්මලා සීතාරාම් සමග

සමරු සටහන තබමින්

බුද්ධගයාවට ගිය අවස්ථාව

ලබාදීමටත් අගමැතිවරයා කැමැත්ත පළ කර තිබෙනවා. ඉන්දියාවේ ආරක්ෂාවට සහ කලාපයේ ස්ථාවරත්වයට හානිවන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා භූමිය යොදා ගැනීමට කිසිවිටකත් ඉඩ ලබා නොදෙන බවයි ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසනායක සාකච්ඡාවලදී ප්‍රකාශ කළේ.

ඉන්දීය ජනාධිපතිවරයා විසින් ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයාට හෝජන සංග්‍රහයක් ද පිරිනමා තිබෙනවා. එම අවස්ථාවේදී ජනාධිපති අනුර කුමාර සඳහන් කළේ දෙරට අතර පැරණි මිත්‍රත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට වත්මන් රජය කැපවී සිටින බව.

අග්‍රාමාත්‍ය නිල නිවස වන හයිද්‍රාබාද් මැදුරේදී අග්‍රාමාත්‍ය නරේන්ද්‍ර මෝදි සමග සාකච්ඡා පැවැත්වුණා. ද්විත්ව බදුකරණය වැළැක්වීම සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ ශක්‍යතා වර්ධනය පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම් හුවමාරු වුණේ දෙරට රාජ්‍ය නායකයන් ඉදිරියේ. ඉන් අනතුරු ව ඒකාබද්ධ මාධ්‍ය හමුවක් ද පැවැත්වුණා. ඉන්දීය විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ ශ්‍රී ලංකාවට විශේෂ ස්ථානයක් හිමි ව ඇති බව තමන් හොඳින් දන්නා බවයි ජනාධිපතිවරයා සඳහන් කළේ. ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසනායක සිය පළමු විදේශ සංචාරය සඳහා ඉන්දියාව තෝරා ගැනීම ගැන සතුටු වන බව අගමැති නරේන්ද්‍ර මෝදි සඳහන් කළා.

ඉන්දියාව සමග ආර්ථික සම්බන්ධතා තවදුරටත් ශක්තිමත් කර ගැනීම පිළිබඳ ව ද ජනාධිපතිවරයා අදහස් පළ කළා. ඉන්දිය උප ජනාධිපති ශ්‍රී ජගදීප් දත්තාර් සමග පැවති සාකච්ඡාවේදී ආර්ථික සහයෝගිතාව, කෘෂිකර්මය හා ඩිජිටල්කරණය ඇතුළු විෂය පිළිබඳ අවධානය යොමු වුණා. ඉන්දියාවේ මහා පරිමාණ ව්‍යාපාරික නියෝජිතයන් සමග ද ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයා සාකච්ඡාවක නිරත වුණා. ඉන්දිය කර්මාන්ත සම්මේලනයයි එය සංවිධාන කර තිබුණේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන සඳහා ඇති හිතකර පරිසරය ගැන ජනාධිපතිවරයා එහිදී කරුණු පැහැදිලි කළා. ඉන්දිය ව්‍යාපාරිකයන් මෙරට ආයෝජනවලට යොමුවීමට කැමැත්ත පළ කිරීම එම සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක්. ඩිජිටල්, ආර්ථික, සංචාරක, පුනර්ජනනීය බලශක්ති සහ තොරතුරු තාක්ෂණය ඇතුළු අංශ පිළිබඳ එහිදී විශේෂ අවධානය යොමු වුණා. එරට ආයෝජකයන්ට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීමටත් ශ්‍රී ලංකාව එකඟත්වය පළ කළා.

ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසනායකගේ ඉන්දිය සංචාරය පිළිබඳ Voice of America, AP news, The hindu, France 24, ABC News, NDTV, Business Standard, Economy next, Yahoo News Canada

සහ MSN ආයතන වැනි ජාත්‍යන්තර මාධ්‍ය, ප්‍රවෘත්ති ආයතන හා වෙබ් අඩවි රැසක් යොමු කර තිබුණේ විශේෂ අවධානය. එරට විදේශ ලේකම් වික්‍රම් මිස්ට් විශේෂ ප්‍රවෘත්ති සාකච්ඡාවක් ද කැඳවා තිබුණා. එම ප්‍රවෘත්ති සාකච්ඡාවේදී අවධානය යොමු වුණේ ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයාගේ ඉන්දිය සංචාරයේදී සිදු වූ සාකච්ඡා පිළිබඳ ව.

ඉන්දිය නිල සංචාරය අවසන් වුණේ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික පිරිස බුද්ධගයාව වැද පුදා ගැනීමෙන් ද අනතුරු ව. එහි පිහිටා ඇති මහා විහාරයත් ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේත් වැද පුදා ගනිමින් ආශීර්වාද ලබා ගැනීමට ද ඔවුන් එක්වුණා. සංචාරය සාර්ථක ව නිම කරමින් යළි රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික පිරිස දිවයිනට පැමිණියේ දෙසැම්බර් 17 දින. විදේශ කටයුතු, විදේශ රැකියා, සංචාරක අමාත්‍ය විජිත හේරත්, කම්කරු අමාත්‍ය හා ආර්ථික සංවර්ධන නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය මහාචාර්ය අනිල් ජයන්ත ප්‍රනාන්දු ද රට එක් ව සිටියා.

සංචාරයෙන් පසු මෙරට පැවති මාධ්‍ය හමුවකට එක්වෙමින් අමාත්‍ය විජිත හේරත් පැවසුවේ දෙරට අතර පවතින ගිවිසුම් හා එකඟතා සම්බන්ධයෙන් මේ සංචාරයේදී දීර්ඝ වශයෙන් අදහස් හුවමාරු වූ බව. එහිදී දෙපාර්ශ්ව එක් ව ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශනයක් ද නිකුත් කර තිබෙනවා. මෙරට උතුරේ

ධීවරයන් සහ දකුණු ඉන්දියාවේ ධීවරයන් මුහුණ දී ඇති ප්‍රශ්නය ගැන දීර්ඝ ව සාකච්ඡා කර කඩිනම් විසඳුමකට පැමිණිය යුතු බවට පැවති සාකච්ඡාවලදී දෙරට එකඟතාවට පැමිණ තිබෙනවා. මහවංශිමත්තේ දුම්රිය මාර්ගය ඉදි කිරීමට අදාළ සංඥා පද්ධතියට ලබාදෙන ඉන්දියානු ණය ආධාර, ප්‍රදානයක් බවට පත් කිරීමත් කරෙයි නගර් බෝට්ටු අංගනය ඉදි කිරීමට ඉන්දියානු රජය යටතේ ප්‍රදානයක් ලබා දීමත් මේ සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵල. සිදු කරගෙන යන නිවාස ව්‍යාපෘති ඉදිරියට ගෙන යාමට තවදුරටත් සහයෝගය පළ කිරීමත් ඉන්දියානු මහා බෝධි සමාගමට ලැබෙන විදේශ ආධාර සම්බන්ධ නීතිමය බාධා ඉවත් කිරීම සහ අන්තර් මහද්වීපික මුහුදු සීමාව නිර්ණය කර ගැනීමට එකඟතාව පළ වීමත් එම සාකච්ඡාවලදී සිදු ව තිබෙනවා.

කලාපයේ බලවතා සහ සමීප අසල්වැසියා වශයෙන් ඉන්දියාවත් ශ්‍රී ලංකාවත් අතර පවතින්නේ දීර්ඝකාලීන බැඳීමක්. ආර්ථික වශයෙන් මෙන් ම ආරක්ෂක සහයෝගිතාව ඇතුළු අංශවලින් දෙරට අතර සම්බන්ධතා තවත් වර්ධනය කර ගැනීම රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට අතිශයින් වැදගත්. ජනාධිපතිවරයාගේ මේ නිල සංචාරය එය මනාව තහවුරු කර තිබෙනවා.

රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සාකච්ඡා පවත්වමින්

ආචාර්ය එස් ජයීශංකර් සමග

ශ්‍රී අජිත් ඩොවැල් සමග

උප ජනාධිපති ශ්‍රී ජගදීප් දත්තාර් සමග

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ෂයේ දෙවන ජනගහණ වැඩි වීමට හේතු වන්නේ විදේශ රැකියා සඳහා යොමුවීමයි. 2024 වසරේ පිරිමි පුද්ගලයන් රැකියා සඳහා විදේශ ගතවීම සමස්ත පිරිසෙන් 60% දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති බවයි ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ දත්ත හෙළි කරන්නේ. සංඛ්‍යාත්මක ව පිරිමි ශ්‍රමිකයන් 182,853ක් හා කාන්තා ශ්‍රමිකයන් 126,075ක් එම වසරේ විදේශ රැකියා සඳහා ගොස් තිබෙනවා. මීට වසර 10කට පෙර විදේශගත වූ ශ්‍රමිකයන්ගෙන් 60%ක් පමණ නියෝජනය කළේ කාන්තාවන්. එහි අතුරු ප්‍රතිඵලයක් වූයේ ලංකාවේ ඇතැම් පවුල් බිඳවැටීමෙන් ඇති වූ සාමාජීය ගැටලු පැන නැගීම. එය අවම කිරීමේ පියවරක් ලෙස පිරිමි පුද්ගලයන් වෙත වැඩි විදේශ රැකියා අවස්ථා ලබාගැනීමට විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය ප්‍රමුඛතාව ලබාදී තිබෙන්නේ.

2024 වර්ෂයේ රැකියා සඳහා විදේශගත වූ ශ්‍රී ලාංකිකයන් සංඛ්‍යාව ලක්ෂ 03 ඉක්මවා තිබෙනවා. එම වසරේ දෙසැම්බර් 26 දිනට සංඛ්‍යාත්මක ව එය 308,928ක්. පසුගිය වසර 10ක කාලයකදී වසරකට ශ්‍රමිකයන් ලක්ෂ 03ක ප්‍රමාණය ඉක්මවා ගිය දෙවැනි අවස්ථාවයි මෙය. මීට පෙර

2022 වර්ෂයේදී ශ්‍රමිකයන් 311,098ක් රැකියා සඳහා විදේශගත වී තිබෙනවා. ඒ අනුව 2022 වසරේ ඇ.ඩො.මි. 3,789ක් ද 2023 වසරේ ඇ.ඩො.මි. 5,970ක් ද 2024 වසරේ ඇ.ඩො.මි. 5,962ක් ද රටට ලැබී තිබෙන්නේ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලෙස.

මීට වසර 10කට පෙර විදේශගත වූ ශ්‍රමිකයන්ගෙන් 60% ක් පමණ නියෝජනය කළේ කාන්තාවන්. එහි අතුරු ප්‍රතිඵලයක් වූයේ ලංකාවේ ඇතැම් පවුල් බිඳවැටීමෙන් ඇති වූ සාමාජීය ගැටලු පැන නැගීම. එය අවම කිරීමේ පියවරක් ලෙස පිරිමි පුද්ගලයන් වෙත වැඩි විදේශ රැකියා අවස්ථා ලබාගැනීමට විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය ප්‍රමුඛතාව ලබාදී තිබෙන්නේ.

2021 වසරේ 118,168ක්, 2022 වසරේ 311,098ක්, 2023 වසරේ 297,587ක් රැකියා සඳහා විදේශගත ව ඇති අතර 2023 වසරට සාපේක්ෂ ව 2024 වසරේ

විදේශ රැකියා සඳහා පිටත්වීමේදී 4%ක වර්ධනයක් දැකගත හැකි බවයි විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ අතිරේක සාමාන්‍යාධිකාරී (ජාත්‍යන්තර කටයුතු) පී. ජී. ජී.එස්. යාපා සඳහන් කරන්නේ.

ශ්‍රී ලාංකිකයන් වැඩි වශයෙන් රැකියාවලට ගොස් ඇත්තේ කුඩා ව්‍යාපාරයට. සංඛ්‍යාත්මක ව එය 76,632ක්. එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයයි දෙවැනි ව ශ්‍රී ලාංකිකයන් විදේශගත වීම් වැඩි ම රට. ගණනින් එය 50,898ක්. එයින් වැඩි ප්‍රතිශතයක් පිරිමි පුද්ගලයන්. තෙවැනි ව සුවිදි අරාබියාවට පුද්ගලයන් 47,440ක් විදේශගත ව තිබෙනවා. ඒ, 23,409ක් කාන්තාවන් හා 24,031ක් පිරිමින් ලෙස. කොරි රාජ්‍යයට 45,700ක් රැකියා සඳහා පිටත් ව ගොස් ඇති අතර ඉන් 40,405ක් පිරිමි පාර්ශ්වය. ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයට වැඩි රැකියා අවස්ථා හිමි දකුණු කොරියාව, ඊශ්‍රායලය, රුමේනියාව සහ ජපානය වැනි රටවල ශ්‍රී ලාංකාවේ පිරිමි පාර්ශ්වයට රැකියා බහුල ව පවතින බව අතිරේක සාමාන්‍යාධිකාරී පී. ජී. ජී.එස්. යාපා සඳහන් කරන කාරණයක්.

විදේශ රැකියා සඳහා පුද්ගලයන් යොමු කිරීමේ භාරදුර කර්තව්‍යය පැවරෙන්නේ විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයට. අදහස් දක්වන එහි අතිරේක සාමාන්‍යාධිකාරී;

“ශ්‍රී ලංකාවෙන් රැකියා සඳහා පිටත් වන පුද්ගලයකු මෙරට නීතිය අනුව විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ ලියාපදිංචි වීම අත්‍යවශ්‍ය වෙනවා. එසේ නොවුණහොත් එය ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය විගමන නීතිය උල්ලංඝනය කිරීමක්. අනීතික ව විදේශගතවන පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් ආයතනයක් ලෙස නෛතික බැඳීමක් හෝ රැකවරණයක් ලබාදීමට අපට හැකියාවක් නැහැ.”

මෙරට විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ ලියාපදිංචිය ලබා ගත් විට එම පුද්ගලයාට අදාළ රටේදී ඇතිවන ගැටලු සහගත අවස්ථාවලදී රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික මැදිහත්වීම ලබා ගැනීමට පුළුවන්. අතිරේක සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා සඳහන් කරන ආකාරයට තානාපති සේවයට අනුබද්ධ ව තානාපති කාර්යාල, මහ කොමසාරිස් කාර්යාල සහ කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාල 15ක් රටවල් 13ක ස්ථාපිත කර තිබෙන්නේ ඒ ඒ රටවල කම්කරු හා සුභ සාධනය උදෙසා. විදෙස් රැකියාලාභීන්ට රැකියාවේ නියුක්ත ව සිටියදී මතු විය හැකි ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාගැනීමට එම ආයතනවලින් පුළුවන්.

2024 වසරේ පුවත් මවන කාරණයක් ලෙස විදෙස් රැකියාවලට යොමු කරන බව පවසමින් සිදු කළ මුදල් වංචා ගණනාවක් අසන්නට ලැබුණා. එවැනි පැමිණිලි සංඛ්‍යාවේ සිදු ව ඇත්තේ වර්ධනයක්. ඒ පිළිබඳ අදහස් දක්වන අතිරේක සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා; “අනීතික ව මුදල් ලබාදෙමින් විදෙස්ගත වීමට උත්සාහ දැරීමේ කිසිදු එලක් නැහැ. නිවැරදි තොරතුරු රැස්කර ගනිමින් විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය හෝ කාර්යාංශයෙන් බලපත්‍රයක් හිමි ආයතනයකින් විදෙස්ගත වීමයි ආරක්ෂිත ම ක්‍රමවේදය. 1989 හදිසි ප්‍රතිවාර දුරකතන අංකයෙන් හෝ www.slbfe.lk වෙබ් අඩවියෙන් හෝ පදිංචි දිස්ත්‍රික්කයේ ඕනෑ ම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයක සිටින සංවර්ධන නිලධාරියාගෙන් (විදේශ රැකියා) හෝ විමසීමක් කර ඒ සම්බන්ධ තොරතුරු ලබාගැනීමේ හැකියාව තිබෙනවා. විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ ලියාපදිංචි ආයතනයක් වුවත් අනුමත රැකියා සංඛ්‍යාවක් තිබේදැයි පරීක්ෂා

කර බලා, කාර්යාංශය අනුමත කර ඇති මුදල පමණක් නියෝජිත ආයතනවලට (Agency) ලබා දීමයි කළ යුත්තේ.”

පුද්ගලයන් විදේශගතවීම හේතුවෙන් රටට ද ලැබෙන්නේ බොහෝ වාසි. විශේෂයෙන් වෙළෙඳ ශේෂ හිඟයක් පවතින විට එම හිඟය පියවීමේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් බවට විදෙස් ප්‍රේෂණ පත් ව තිබෙනවා. රටේ විරැකියාව අඩු කිරීමට, දුප්පත්කම අවම කිරීමට, ආයෝජන සඳහා යෙදවීමට, පුහුණුවෙන් ලබාගත් කුසලතාව මත එලදායී ව ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට විදෙස් ප්‍රේෂණ යොදා ගන්නට පුළුවන්. එය ධනාත්මක තත්ත්වයක්. රටේ ද්‍රවශීලතා මට්ටම ඉහළ නංවා ගැනීමටත් විදෙස් ප්‍රේෂණ දයක වනවා.

පුද්ගලයන් විදේශගතවීම හේතුවෙන් රටට ද ලැබෙන්නේ බොහෝ වාසි. විශේෂයෙන් වෙළෙඳ ශේෂ හිඟයක් පවතින විට එම හිඟය පියවීමේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් බවට විදෙස් ප්‍රේෂණ පත් ව තිබෙනවා. රටේ විරැකියාව අඩු කිරීමට, දුප්පත්කම අවම කිරීමට, ආයෝජන සඳහා යෙදවීමට, පුහුණුවෙන් ලබාගත් කුසලතාව මත එලදායී ව ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට විදෙස් ප්‍රේෂණ යොදා ගන්නට පුළුවන්.

මෙලෙස විදේශගත වීමක වාසිසහගත තත්ත්ව සාර්ව ආර්ථික මට්ටමේ මෙන් ම සුක්ෂ්ම ආර්ථික මට්ටමේ කිබුණත් විදේශගතවීමට අදාළ ව ඇතිකරන ගැටලු ගණනාවක් ද දැක ගත හැකි බවයි කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්ය ප්‍රියංග දුනුසිංහ සඳහන් කරන්නේ. ඔහු පවසන ආකාරයට පුහුණු මානව සම්පත විදෙස්ගත වීමෙන් කෙටිකාලීන

ව විදෙස් ප්‍රේෂණ ලබාගන්නත් රටේ නිෂ්පාදන ආර්ථිකයට එය සාණාත්මක ලෙස බලපෑම, එම ශ්‍රමය අහිමි වීමෙන් සංචාරක, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, බැංකු සහ මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රවලට සැලකිලිය යුතු බලපෑම් එල්ල වීම, පවුල් සංස්ථාව ආශ්‍රිත බිඳ වැටීම් සහ ගැටලු නිර්මාණය වීම, ව්‍යාපාරික ක්ෂේත්‍රවල පුහුණු ශ්‍රමය හිඟ වීම සහ ශ්‍රමය රඳවාගැනීමට ඇති අපහසුතාව එවැනි අවාසිසහගත තත්ත්ව.

රැකියා සඳහා විදේශගතවීම සහ ආර්ථික සංවර්ධනය අතර පවතින්නේ නොබිඳෙන සම්බන්ධතාවක්. ඒ පිළිබඳ අදහස් දක්වන මහාචාර්ය ප්‍රියංග දුනුසිංහ; “රැකියා සඳහා විදේශගතවීම බොහෝ රටවල සංවර්ධනයට අහිතකර ලෙස බලපා තිබෙනවා. විශේෂයෙන් අග්නිදිග ආසියා රටවල් තම කර්මාන්ත ගොඩනගා ගනිමින් ඉදිරියට යන විට පිලිපීනය තවදුරටත් මිනිසුන් අපනයනය කරන රටක් බවට පත් ව තිබීම ඊට උදාහරණ. ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණ පිරිස් අතර විදෙස්ගත වීම ප්‍රවණතාවක් වුවත් එය මෙරට ආර්ථිකය සැකසීමේදී වඩාත් අහියෝගයක් වනවා. ආර්ථික අර්බුදයක් ඇති විට, සේවා වියුක්තියක් ඇති විට, දිළිඳුකම ඇතිවිට විදෙස්ගත වීම ඊට කෙටිකාලීන පිලියමක්. එහෙත් මැදිකාලීන ව සහ දිගුකාලීන ව උත්සාහ කළ යුත්තේ රටේ රැකියා නිර්මාණය කිරීමෙන් විදේශගත වීම අවම කිරීමට. විදෙස්ගත වීම සම්පූර්ණයෙන් ම නැවැත්විය යුතු යැයි මා අදහස් කරන්නේ නැහැ. ඇමරිකාව ජපානය වැනි රටවලත් පුද්ගලයන් රැකියා සඳහා විදෙස්ගත වනවා. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශගත වන ශ්‍රමිකයන් සංඛ්‍යාව හැකිතාක්දුරට පහතට ගෙන ඒමේ අවශ්‍යතාවක් තිබෙනවා. අප උත්සාහ කළ යුත්තේ වෙනත් රටවල ආයෝජන මෙරටට ගෙන ඒමටත් එම ආයෝජනවල මෙරට ශ්‍රමය භාවිත කිරීමට අවස්ථාව සලසා ගැනීමටත්.”

මෙවැනි පසුබිමක අවශ්‍ය වන්නේ විදෙස්ගත ශ්‍රමිකයන් ලබා ගන්නා දැනුම, කුසලතා, මුදල් මෙරට ආයෝජනය කිරීමෙන් පුද්ගල විදෙස්ගත වීමිවල ප්‍රතිලාභ රටට අත්කර ගැනීම.

විශිෂ්ට රාජ්‍ය සේවයකට මාවත

නාලක දිසානායක

ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්
(පාර්ලිමේන්තු කටයුතු)
මහජන ආරක්ෂක හා පාර්ලිමේන්තු
කටයුතු අමාත්‍යාංශය

රාජ්‍ය සේවය ගැන අත් කවරදාටත් වඩා කතාබහක් ඇති වී තිබෙනවා. ඒ, කාලීන ව ආර්ථික, සමාජ, දේශපාලන වටපිටාවේ රාජ්‍ය සේවයට සුවිශේෂ තැනක් හිමි ව තිබීම නිසා. ඒ සමග ම රාජ්‍ය නිලධාරීන් ප්‍රමාණවත් හා ගුණාත්මක නිසි පුහුණුවකින් සංවිධිත වී නොතිබීම හෝ එම සුදුසුකමේ අඩුපාඩුවක් පිළිබඳවත් කතිකාවක් නිර්මාණය වී තිබෙනවා. ඒ නිසා ම වඩාත් කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී සේවා සැපයීමකදී 'පුහුණුව' කෙතරම්දුරට ඉවහල් වන්නේ ද යන්න සලකා බැලීම වැදගත්.

ඕනෑ ම තනතුරක, සේවාවක, ආයතනයක වඩා වැදගත් ම සම්පත වන්නේ මානව සම්පත. එයින් නිසි ඵල ප්‍රයෝජනය ගැනීමට නම් මානව සම්පත දැනුමින් හා ආකල්ප ආදියෙන් සන්නද්ධ වීම අතිශයින් ම වැදගත්. ඒ සඳහා රාජ්‍ය සේවයේ හා පළාත් රාජ්‍ය සේවයේ මෙන් ම අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේත් සිටින මානව සම්පතට විධිමත් ආකාරයේ පුහුණුවක් ලබාදීමට ඒ තනතුරු හා සේවාවල අදාළ පාර්ශ්ව පියවර ගත යුතුයි.

'පුහුණුව' මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ වැදගත් ම අංගය. මානව සම්පත් කළමනාකරණය යන්නෙන් අදහස් වන්නේ ඕනෑ ම ආයතනයක අරමුණු හා පරමාර්ථ ළඟා කර ගැනීම සඳහා වඩාත් යෝග්‍ය මානව සම්පත ජනිත වන අයුරින්, මානව සම්පත සඵලදායී හා කාර්යක්ෂම ව ලබා ගැනීම හා රඳවා ගැනීම සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීම. මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ ඇති කාර්ය අතර පුහුණුව හා සංවර්ධනය (Training & Development) සඳහා හිමි වන්නේ සුවිශේෂ ස්ථානයක්. ඉතා සරල ව 'පුහුණුව' යන්නෙන් ආයතනයේ සේවකයන්ගේ වර්තමාන සම්ප්‍රදායිතාව

හා කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නංවාලීම සඳහා ඔවුන් තුළ ආත්ම විශ්වාසයක් ඇති කිරීමත් 'සංවර්ධනය' යන්නෙන් ආයතනයක සේවකයන්ගේ ආනාගත ක්‍රියාකාරීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා පොදු හැකියා ඉහළ නැංවීමත් අදහස් කෙරෙනවා. එනම් 'පුහුණුවෙන්' වර්තමාන රැකියා සඳහා සේවකයන් පුහුණු කිරීමත් 'සංවර්ධනයෙන්' ආනාගත රැකියා සඳහා පුහුණු කිරීමත් සිදු වනවා.

රාජ්‍ය සේවයේදී 'සංවර්ධනය' යන යෙදුම භාවිත වන්නේ බොහෝ විට තීරණ ගන්නා නිලධාරීන් සම්බන්ධ ව. තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සහය වන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා 'පුහුණුව' යන යෙදුම භාවිත වනවා. ප්‍රධාන වශයෙන් මේ යෙදුම්වල පවතින ගැඹුරු කළමනාකරණ අදහස් පසෙකලා සරල කෝණයකින් බලන විට වර්තමාන හා ආනාගත යන කාල දෙකට ම සිය ආයතනයේ කාර්ය මණ්ඩලය දැනුමින් සන්නද්ධ කරවීම වැදගත්.

ආයතනයක සේවකයන් පුහුණු කිරීමෙන් පුහුණුව ලබන්නන්, අදාළ නිලධාරියා අධීක්ෂණය කරන නිලධාරීන්/කළමනාකරුවන් මෙන් ම පොදුවේ ආයතනයේ සේවය ලබන්නන් ප්‍රතිලාභ ලබනවා. සේවකයකුට පුහුණුවෙන් ලැබෙන්නේ තමන්ගේ රැකියා තෘප්තිය ඉහළයාම, කාර්යසාධනය ඉහළ යාම, සිදුවන වැරදි අවම වීම, තමාගේ වටිනාකම ඉහළ යාම, නව්‍යතා බිහිකිරීමට අවස්ථාව ලැබීම ආදී ප්‍රයෝජන රාශියක්. සේවයෝජකයා නැතහොත් කළමනාකාරීත්වයට පුහුණුවුවත් සිටීම නිසා තමන්ගේ කාර්යමණ්ඩලයේ දැනුම, කුසලතා හා ආකල්ප වර්ධනය වීම, අධීක්ෂණ අවස්ථා අවම වීම, සේවක පිරිවැටුම අවම වීම, සේවක අභිප්‍රේරණය ඉහළ යාම ආදී වාසිදායක තත්ත්ව උද

වනවා. එය පොදුවේ කාර්යක්ෂමතාව හා ඵලදායීතාව කෙරෙහි බලපාන්නේ සාධනීය ලෙස.

ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන් ම බොහෝ රටවල සේවකයන් පුහුණු කිරීම සඳහා විවිධ පුහුණු ක්‍රමවේද යොදා ගැනෙනවා. ඒ අතර සුලබ වන්නේ රැකියාව ආශ්‍රිත පුහුණු, ආධුනිකත්ව පුහුණු, සිද්ධි අධ්‍යයන ක්‍රම ආදිය මෙන් ම රැකියා භ්‍රමණය ආදී ක්‍රම. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවය සලකා බලන විට ප්‍රධාන වශයෙන් පුහුණු ක්‍රම ලෙස සේවාරම්භක පුහුණුව, සේවාස්ථ පුහුණුව, සේවා මූලික පුහුණුව ලබාදෙනවා. යම් සේවාවකට, තනතුරකට බඳවාගත් පසු ආරම්භයේදී ම ලබා දෙන්නේ සේවාරම්භක පුහුණුව. තෝරාගත් මාතෘකාවක් යටතේ තෝරාගත් පිරිසකට පන්ති කාමරයක් වැනි ස්ථානයකදී ලබාදෙන පුහුණුවයි සේවාස්ථ පුහුණුව. සේවා මූලික පුහුණුවේදී වන්නේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරියකු සමග රාජකාරී ඉටු කිරීම. මේ සෑම පුහුණු ක්‍රමයක් ම මනාව සිදු කිරීමෙන් උපරිම ඵල නෙළා ගන්නට පුළුවන්.

වඩාත් සාර්ථක පුහුණු ක්‍රියාවලියක් සඳහා මනා පුහුණු සැලැස්මක් සකසීම, පුහුණු අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන එකී අවස්ථාවලට ගැලපෙන ආකාරයට පුහුණුව ලබාදීම වැදගත්. ඒ, ඇතැම් විට පුහුණුව ලබාදීමේ පුහුණු සැලැස්මක් නිවැරදි ව නොතිබුණහොත් එයින් ඵලදායී ප්‍රතිඵලයක් නොලැබියාමට පවතින ඉඩකඩ වැඩි නිසා. එබැවින් පුහුණු කිරීමේදී විශේෂයෙන් පුහුණු කිරීමේ

මූලධර්ම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම කළ යුත්තකි. පුහුණු කෙරෙහි සේවකයන් අභිප්‍රේරණය ඉතා වැදගත් මූලධර්මයකි. සේවකයා අභිප්‍රේරණය වන තරමට ම ඔවුන් කඩිනමින් හා හොඳින් අදාළ පුහුණුවීම්වල යෙදීමයි ඊට හේතුව. නිරන්තර ප්‍රගතිය වාර්තා කිරීම, ප්‍රයෝජනවත් අභ්‍යාසවල යෙදවීම, ලබාදුන් දැනුම නියමාකාරයෙන් ලබා ගත්තේ ද? යන්න පසු විපරම් කිරීම, පුහුණු අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන ඒ අනුව පුහුණු වීම් සංවිධානය කිරීම අනෙකුත් පුහුණු කිරීමේ මූලධර්ම. අනිවාර්යයෙන් ම ලබාදිය යුතු පොදු පුහුණු මෙන් ම ඒ ඒ තනතුරේ හෝ ඒ ඒ විෂය අනුව ලබාදිය යුතු පුහුණු අවශ්‍යතා ද පවතිනවා. පුහුණු සඳහා යොමු කරවන පාර්ශ්වය ඒ ගැන මනා අවබෝධයකින් දැන සිටීම වැදගත්.

රාජ්‍ය සේවය සම්බන්ධයෙන් තිබෙන විවිධ විචේඛන අතර දැනුම, කුසලතා හා ආකල්ප නිසි පරිදි සංවර්ධනය වී නොතිබීම කැපී පෙනෙනවා. ඒ සඳහා ක්‍රමවේද නැතුවා ම නොවෙයි. සකස් කර ඇති ක්‍රමවේද නියමිත පරිදි අනුගමනය කිරීමට හැකිනම් එම විචේඛන ද අවම වනු ඇති. මෙරට ජනගහනයට සාපේක්ෂ ව වර්තමානයේ ඉහළ අගයක් ගන්නා රාජ්‍ය සේවයේ මානව සම්පත සංවර්ධනය සඳහා ගත් වඩාත් සාධනීය පියවරක් වන්නේ 'රාජ්‍ය අංශය තුළ මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම' යන මැයෙන් නිකුත් කර ඇති රාජ්‍ය පරිපාලන වකුලේඛ 02/2018. එහි පළමු සංශෝධනය වන 2023.11.30 දිනැති රාජ්‍ය පරිපාලන වකුලේඛ 02/2018(1)ත් ජනතා කේන්ද්‍රීය රාජ්‍ය සේවයක් සැපයීමත් රාජ්‍ය සේවයේ ඵලදායීතාව සහ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමත් යන අරමුණු පෙරදැරි කරගනිමින් වෘත්තීය සංවර්ධනය ඇතුළත් ව සියලු රාජ්‍ය ආයතනවල දීර්ඝකාලීන ව මානව සම්පත් සංවර්ධන සැලැස්මක් පිළියෙල කිරීම අවශ්‍ය වනවා. එහි වැදගත්කම හා එවැනි සැලැස්මක ප්‍රයෝජන පිළිබඳ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ අවධානය යොමු කර තිබීමත් සාධනීය පියවරක්. රාජ්‍ය පරිපාලන වකුලේඛ 02/2018(1)ත් හඳුන්වා දී ඇති මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය පරිශීලනය ඉතා වැදගත්.

මේ වකුලේඛ මෙන් ම පරිපාලන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රධානම මාර්ගෝපදේශයක් සපයන ලේඛනයක් වන රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභා කාර්ය පටිපාටික රීති සංග්‍රහයෙන් පවා වසරක් තුළ එක් පුහුණුවක් හා/හෝ නවක නිලධාරී පත්වීම් ලබන වසරක් තුළ සේවාරම්භක පුහුණුව හෝ ලබාදීමේ අවශ්‍යතාව අවධානය කර තිබීම වැනි කරුණුවලින් පෙනී යන්නේ

පුහුණුව හා සම්බන්ධ මඟපෙන්වීම ප්‍රමාණවත් මට්ටමක තිබෙන බව. එහෙත් වර්තමානයේ පුහුණු සැලැස්මක් නිවැරදි ව සකස් කර ගැනීමේ පවතින යම් යම් අඩුපාඩු, පුහුණු අවශ්‍යතා නිසි පරිදි හඳුනාගැනීමේ පවතින අඩුපාඩු, පුහුණු කිරීම සඳහා මනා පුහුණුවලත් සම්පත්දායකයන්ගේ පවතින ඌනතා, ඇතැම්විට නිලධරයන් පුහුණු කිරීම සඳහා වැය කරන කාලය 'කාලය කා දමන්නක' ලෙසට ඇතැම් ආයතන ප්‍රධානීන් නිශේධනීය මතයක සිට පුහුණු කිරීම දෙස බැලීම වැනි යම් යම් අඩුපාඩු පුහුණුවෙන් බලාපොරොත්තු වන ප්‍රතිඵල ඒ ආකාරයට ම නොලැබී යාමට ඉවහල් වී තිබෙනවා.

සෑම රටක ම පාහේ මානව සම්පත් කළමනාකරණ කාර්ය අතුරින් තමන්ගේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක්

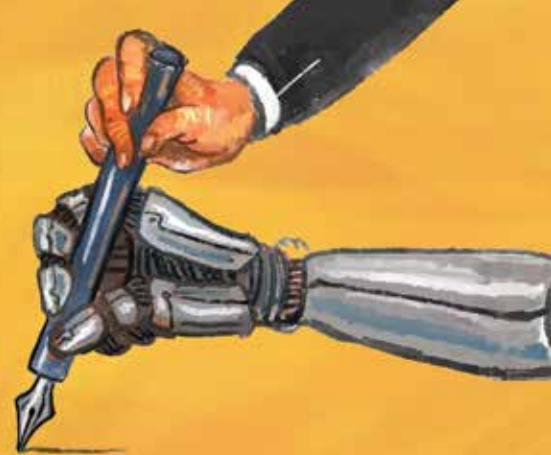
රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන පුහුණු ආයතන රාශියක් ද මෙරට ක්‍රියාත්මක වනවා. මනා පුහුණු සැලැස්මක සකස්කර, පුහුණු අවශ්‍යතා මැනවින් හඳුනාගෙන, සුදුසුකම්ලත් සම්පත්දායක සංවිනයක් නිර්මාණය කිරීමත් මේ කාර්යයේදී ඉතා වැදගත්. මෙහිදී පුහුණු ඉලක්ක සපුරා ගැනීම කළ යුත්තේ ගෝලීය වශයෙන් ඇති ප්‍රවණතා කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කරමින්. එසේ ම පුහුණුව හෝ පුහුණුකරුවන් දෙස අධෝරැස්වත් කරවන කෝණයකින් නොබලා ඔවුන් දිරිමත් කිරීමයි කළ යුත්තේ. පුහුණු සඳහා වෙන් වන ප්‍රතිපාදන වසර අවසානය ආසන්න වූ විට කඩිමුඩියේ වියදම් කිරීමට උත්සාහ දරන සෙයක් දක්නට ලැබෙනවා. කළ යුත්තේ එය නොව සේවාවන්, තනතුරු හඳුනාගෙන ඒ ඒ වර්ගීකරණය යටතේ පුහුණු කිරීමට එම ප්‍රතිපාදන වර්ෂය පුරා ම යෙදවීම. ඒ ඔස්සේ වඩාත් සාධනීය පුහුණුවක් රාජ්‍ය, පළාත් රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ නිලධාරීන්ට ද ලබා දීමට හැකිවනු ඇති. එවැනි පුහුණුවලත් රාජ්‍ය සේවකයකුගේ දායකත්වය වඩාත් යහපත්, ස්ථාවර රටක් බිහිකිරීමට මනා පිටුවහලක් ලබාදෙනු නොඅනුමානයයි.

යොදවා තිබීම දක්නට පුළුවන්. අසල්වැසි ඉන්දියාවේ ආයතනවල ලිඛිත පුහුණු සැලැස්මක් යටතේ අවම වශයෙන් එක් සේවකයකුට වසරකට එක් සතියක හෝ පුහුණුවක් ලබාදෙනවා. තනතුරු හා මට්ටම් අනුව පුහුණු අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා කාලීන අවශ්‍යතාවට ගැළපෙන පරිදි නවීන තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගනිමින් ඔවුන් ඒ සඳහා විවිධ පුහුණු ක්‍රමවේද (E-learning, Micro Learning, Virtual Reality (VR) training, Augmented Reality (AR) training, on the job training...etc) භාවිත කර ඇති බවත් එරට දැක ගන්නට පුළුවන්.

සෑම රටක ම පාහේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමට ඉහළ ප්‍රමුඛතාවක්, ඉහළ මූල්‍ය දායකත්වයක් හා පහසුකම් සපිරි පුහුණු ආයතන නිර්මාණය කර තිබෙනවා. ඒ, රටක ඉදිරිය තීරණය කරන වැදගත් ම කණ්ඩායමක් ලෙස රාජ්‍ය සේවය හැඳින්විය හැකි නිසාත් ඔවුන් මනා ලෙස දැනුමින් සන්නද්ධ වී සිටීම ඒ රටේ අනාගතයට සෘජු ව ම බලපාන නිසාත්. ශ්‍රී ලංකාවත් වර්තමානයේ රාජ්‍ය ආයතන වෙත වෙන් කරන මුදල්වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වැය කරන්නේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම වෙනුවෙන්.

රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන පුහුණු ආයතන රාශියක් ද මෙරට ක්‍රියාත්මක වනවා. මනා පුහුණු සැලැස්මක් සකස්කර, පුහුණු අවශ්‍යතා මැනවින් හඳුනාගෙන, සුදුසුකම්ලත් සම්පත්දායක සංවිනයක් නිර්මාණය කිරීමත් මේ කාර්යයේදී ඉතා වැදගත්. මෙහිදී පුහුණු ඉලක්ක සපුරා ගැනීම කළ යුත්තේ ගෝලීය වශයෙන් ඇති ප්‍රවණතා කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කරමින්. එසේ ම පුහුණුව හෝ පුහුණුකරුවන් දෙස අධෝරැස්වත් කරවන කෝණයකින් නොබලා ඔවුන් දිරිමත් කිරීමයි කළ යුත්තේ. පුහුණු සඳහා වෙන් වන ප්‍රතිපාදන වසර අවසානය ආසන්න වූ විට කඩිමුඩියේ වියදම් කිරීමට උත්සාහ දරන සෙයක් දක්නට ලැබෙනවා. කළ යුත්තේ එය නොව සේවාවන්, තනතුරු හඳුනාගෙන ඒ ඒ වර්ගීකරණය යටතේ පුහුණු කිරීමට එම ප්‍රතිපාදන වර්ෂය පුරා ම යෙදවීම. ඒ ඔස්සේ වඩාත් සාධනීය පුහුණුවක් රාජ්‍ය, පළාත් රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ නිලධාරීන්ට ද ලබා දීමට හැකිවනු ඇති. එවැනි පුහුණුවලත් රාජ්‍ය සේවකයකුගේ දායකත්වය වඩාත් යහපත්, ස්ථාවර රටක් බිහිකිරීමට මනා පිටුවහලක් ලබාදෙනු නොඅනුමානයයි.

සමුළුවේ මූලස්‍රූත දරු හර්ෂ බී අබේකෝන් විසින් මහාචාර්ය අන්කුරන් දත්තා වෙත පරිසංවාද පර්යේෂණ අත්පොත පිළිගැන් වූ මොහොත

කෘත්‍රිම බුද්ධි යුගයේ ජනමාධ්‍යයේ භූමිකාව

ආචාර්ය කුමේෂ ප්‍රභාෂිණී ගමගේ

ගෝලීය මාධ්‍ය කර්මාන්තය තාක්ෂණික ව නව පුනර්ජීවනයකින් ඉදිරියට යන ගමනේදී කෘත්‍රිම බුද්ධිය මානව ප්‍රගමනය කෙරෙහි මෙන් ම ජනමාධ්‍ය භාවිතාව සහ ජනමාධ්‍ය සංස්කෘතිය කෙරෙහි සිදුකරමින් තිබෙන මැදිහත්වීම් පවතින්නේ අතිශය සංකීර්ණ කලයක. මේ සම්බන්ධයෙන් ශාස්ත්‍රාලයීය ව අධ්‍යයනය කිරීමට ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව එක් ව සංවිධානය කළ ප්‍රථම මාධ්‍ය පර්යේෂණ පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සමුළුව (1st International Media Research Symposium-2024) 2024 දෙසැම්බර් 19 දින පැවැත්වුණා. මේ පරිසංවාදයේ තේමාව වූයේ 'කෘත්‍රිම බුද්ධි යුගයේ ජනමාධ්‍යයේ භූමිකාව' (The Role of the Mass Media in the Era of Artificial Intelligence) යන්න.

ප්‍රධාන සැසි 04ක් ඔස්සේ පැවැත්වුණු මෙහි මෙහෙයුම් මණ්ඩලය වශයෙන් ක්‍රියා කළේ කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ශ්‍රීපාලි මණ්ඩපයේ මහාචාර්ය විශ්වචරිත විරසිංහ, මහාචාර්ය ධර්මකීර්ති ශ්‍රී රත්ජන්, ඉන්දියානු මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ පළමු ලේකම් සහ ඉන්දියානු සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ මහාචාර්ය අන්කුරන් දත්තා, සාර්ක් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය බිනා ගාන්ධි, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයන අංශයේ ආචාර්ය මනෝජී පුෂ්පකුමාර පිනදාස, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ (මාධ්‍ය) හා මාධ්‍ය ප්‍රකාශක කර්නල් නලීන් හේරත්, විද්‍යා

ලේඛක, මාධ්‍යවේදී නාලක ගුණවර්ධන, රූපවාහිනී සංස්ථාවේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ප්‍රසාද් දොඩංගොඩ.

දෙමුහුන් (Hybrid) මාර්ගික ව පැවැත් වූ මේ ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ සමුළුවේ මුඛ්‍ය දේශනය දකුණු කොරියාවේ සුන්ග්සිල් සයිබර් විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්ය එරික් පාර්ක් පැවැත්වූවා. එහිදී කෘත්‍රිම බුද්ධි යුගයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනමාධ්‍යයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ එහි භූමිකාව පිළිබඳ ඔහු ඉදිරිපත් කළ අදහස් මේ සම්මන්ත්‍රණයට එක් කළේ ඉහළ වටිනාකමක්. මාර්ගගත ව තම දේශනය ඉදිරිපත් කළ මහාචාර්ය එරික් පාර්ක්; "ශ්‍රී ලංකාව වැනි බහු භාෂා ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක ජනමාධ්‍ය කර්මාන්තයක් සඳහා කෘත්‍රිම බුද්ධි තාක්ෂණය ඉතා ඵලදායී වනවා. කෘත්‍රිම බුද්ධි තාක්ෂණය ඔස්සේ දුස් ප්‍රවෘත්ති හුවමාරුව වළක්වා ගන්නට පුළුවන්. විශේෂයෙන් සමාජ සංහිඳියාව පවත්වාගෙන යාමටනම් ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටක එවැනි දුස් ප්‍රවෘත්ති ජනමාධ්‍ය ඔස්සේ බෙදාහැරීම වළක්වා ගැනීම වැදගත්. ඒ සඳහා මෙන් ම තොරතුරුවල නිවැරදිභාවය සහ සත්‍යතාව පරීක්ෂා කිරීමටත් කෘත්‍රිම බුද්ධි තාක්ෂණය යහපත් භාවිතාවක්. විවිධ භාෂා කතා කරන ජනතාවක් ජීවත් වන ශ්‍රී ලංකාවේ කෘත්‍රිම බුද්ධිය ඔස්සේ බහුභාෂා පරිවර්තන (Multilingual Translations) ප්‍රවර්ධනය කරන්නට පුළුවන්."

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ශ්‍රී පාලි මණ්ඩපයේ මහාචාර්ය ධර්මකීර්ති ශ්‍රී

රත්ජන් පවසන ආකාරයට "කෘත්‍රිම බුද්ධි යුගයේ ජනමාධ්‍යයේ භූමිකාව"හි ප්‍රධාන සංකල්ප දෙකක් තිබෙනවා. ජනමාධ්‍ය භූමිකාව එක් සංකල්පයක්. අනෙක කෘත්‍රිම බුද්ධිය. මේ සංකල්ප දෙකෙහි ඉදිරි දර්ශන සාම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය, නවීන මාධ්‍ය, නව මාධ්‍ය සහ සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ මානව සන්නිවේදනය විවේචනාත්මක ව විග්‍රහ කරනවා. මේවායේ භාවිත බලපාන්නේ සමාජ, සංස්කෘතික, ඓතිහාසික සහ සෞන්දර්යාත්මක අන්තර්ගත මත පදනම් ව පාරිභෝගිකයන්ගේ සහ පුරවැසියන්ගේ ඵලදායී සංජානන සහ හැසිරීම් කෙරෙහි.

කෘත්‍රිම බුද්ධිය යනු පරිගණකගත බල ව්‍යුහ සහිත ස්වයංක්‍රීය ක්‍රියාවලියක පුළුල් යෙදුමක්. 21 වැනි ශතවර්ෂයේ මේ තාක්ෂණික දියුණුව නව වගකීම් සමග ජනමාධ්‍ය භාවිත අඛණ්ඩ ව හැඩගස්වා ගැනීම සහ යාවත්කාලීන කිරීම සිදු වනවා. තව ද සේවා ස්ථානවල ඵලදායීතාව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නංවන අතර ස්වයංක්‍රීයකරණය කාර්යක්ෂම ව විධිමත් කරනවා පමණක් නොව විශාල නවෝත්පාදන පෝෂණය කිරීම සුවිශේෂත්වයක්.

මහාචාර්ය එරික් පාර්ක්ට අනුව AI පද්ධතිවල පවතින්නේ පක්ෂග්‍රාහීත්වය, විනිවිදභාවය අඩුවීම, සදාචාරාත්මක ගැටලු සහ විගණන අහියෝග. කෘත්‍රිම බුද්ධිය මානව කාර්යයක් කිරීම සහ ස්වයංක්‍රීයකරණය(Automation) හේතුවෙන් රැකියා අඩුවීම ගැටලුවක්.

මේ අභියෝගය ජයගැනීමට මානවයා සහ කෘත්‍රීම බුද්ධි සහයෝගීතාව වැඩිදියුණු කළ යුතු බවයි ඔහුගේ යෝජනාව. තවත් අභියෝගයක් වන්නේ දත්ත රහස්‍යභාවය (Data Privacy). බොහෝ විට දත්ත අවභාවිත කිරීම සිදු වන්නකි. දත්ත රහස්‍යතා ගැටලුවට විසඳුම වන්නේ එවැනි භාවිතයට එරෙහි පැමිණිලි කිරීම, වෝදනා ඉදිරිපත් කිරීම සහ එවැනි භාවිත සිදුකිරීම අවම කිරීම. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සීමිත ඩිජිටල් උපාංග පැවතීම තවත් අභියෝගයකි. මේ තත්ත්වය වළක්වා ගැනීමට යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම සහ ඩිජිටල් සාක්‍ෂරතාව වැඩිදියුණු කළ යුතු වනවා. මේ අභියෝග ජයගැනීමට මහාචාර්ය එරික් පාර්ක් නිර්දේශ ද ඉදිරිපත් කරනවා. කෘත්‍රීම බුද්ධිය පිළිබඳ හා ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය වැඩිදියුණු කිරීම, මාධ්‍ය වෘත්තිකයන් සවිබල ගැන්වීම, සහ දත්ත රහස්‍යභාවය, විනිවිදභාවය, වගවීම සහ සඳාචාරාත්මක සලකා බැලීම් සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමන රාමු සකස්කළ යුතු බවත් ඔහු පෙන්වා දෙනවා.

මේ සම්මන්ත්‍රණයට එක්වෙමින් විද්‍යා ලේඛක, මාධ්‍යවේදී නාලක ගුණවර්ධන පවසන්නේ AI තාක්‍ෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ මාධ්‍ය කර්මාන්තය කෙරෙහි බලපෑමක් කරමින් සිටින බව. එහෙත් මෙරට මාධ්‍ය කළමනාකරුවන්, වෘත්තිකයන් සහ අවම වශයෙන් මාධ්‍ය පර්යේෂකයන් මේ ක්‍රියාවලියේ පූර්ණ පරිවර්තන විභවය තේරුම්ගෙන සැසිය මෙහෙයවමින්

සිටින්නේ ද යන්න ගැටලුවක් බවයි ඔහුගේ අදහස. එනම් AI මුල් අවධියේ භාවිත වශයෙන් මෙරට ප්‍රවෘත්ති කාමරවලට, මාධ්‍යයේ ඩිජිටල් අලෙවිකරණ ක්‍ෂේත්‍රයට පැමිණියත් මෙයින් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි අප තවමත් නිසි අයුරින් වටහාගෙන නැහැ. අදහස් දක්වන ඔහු; "කාලයත් සමග මෙරට මාධ්‍ය නවීකරණය කර තිබෙනවා. විශේෂයෙන් තාක්ෂණික වෙනස්කම් දෙස බැලීමේදී එය මන්දගාමී ක්‍රියාවලියක් වුවත් ක්‍රමානුකූල ව වර්ධනය වන ක්‍රියාවලියකි. මාධ්‍යයේ විශාල කොටසක් තවමත් තිබෙන්නේ ඇතලොත් තාක්‍ෂණික ව. එය ඩිජිටල් තාක්‍ෂණික ව ප්‍රමාණවත් තරම් අන්තර්ගතය නිෂ්පාදනය කිරීම, අන්තර්ගතය බෙදා හැරීම ඔස්සේ ප්‍රේක්ෂකයන් සම්බන්ධ කරගෙන නැහැ. වර්තමානයේ ඇතලොත් සහ ඩිජිටල් ද්විත්ව මාධ්‍ය භාවිත කරන අතර මාධ්‍යකරුවන් ඔවුන්ගේ අලෙවිකරණය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ විධිමත් කිරීමට දැනටමත් පවතින AI මෙවලම් භාවිත කරනවා."

ඔහුගේ නිරීක්ෂණ සහ අත්දැකීම් අනුව මෙහි අභියෝග කිහිපයක් දක්වනවා. එය වර්ගීකරණය කරන්නේ 'AII' ලෙස. A යනු Awareness (දැනුවත් කිරීම). I යනු නවෝත්පාදනය (Innovation) සහ පරිකල්පනය (Imagination). මෙහිදී ප්‍රේක්ෂකයන්, ගතිකත්ව සහ වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් කෙරෙහි සැලකිලිමත් වීමට පරිකල්පනය සහ නවෝත්පාදනය යන ගුණාංග දෙක ම අවශ්‍ය වනවා. දෙවැනි I අක්‍ෂරය යනු යටිතල පහසුකම් (Infrastructures) සහ ආයෝජන (Investment). නවෝත්පාදනය සහ පරිකල්පනය සඳහා යටිතල පහසුකම් සහ ආයෝජන අවශ්‍ය වනවා. මාධ්‍යයට ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම් සහ ආයෝජන අවශ්‍ය වනවා. එබැවින් AI ක්‍රියාවලි සඳහා ඔවුන්ගේ

කාර්යමණ්ඩල පුහුණු කිරීමට, AI මත පදනම් වූ අවස්ථා ලබා ගැනීමට මාධ්‍යයට ඔවුන්ගේ ම වන ආයෝජන ප්‍රමාණවත් ද යන කාරණය ගැටලුවකි.

මාධ්‍ය වෘත්තිකයන් වශයෙන් AI හා සම්බන්ධ ව අවධානය යොමු කළ යුතු ප්‍රධාන ප්‍රශ්න තුනක් ඔහු සඳහන් කරනවා. ඒ, AI මෙවලම් අන්තර්ගත සහ ව්‍යාපාර ආකෘති සඳහා ප්‍රතිනිර්මාණය වන ආකාරය කෙසේද?, AI දැනටමත් අන්තර්ගත ඔස්සේ ප්‍රේක්ෂකයන් පරිභෝගිකයකු බවට පත් කරන්නේ කෙසේද?, ප්‍රවෘත්ති කාමරවල මෑතකදී AI භාවිතය වැඩි වීම සහ මාධ්‍ය පිළිබඳ මහජන විශ්වාස වර්ධනය කළ හැක්කේ කෙසේද? යන්න වශයෙන්.

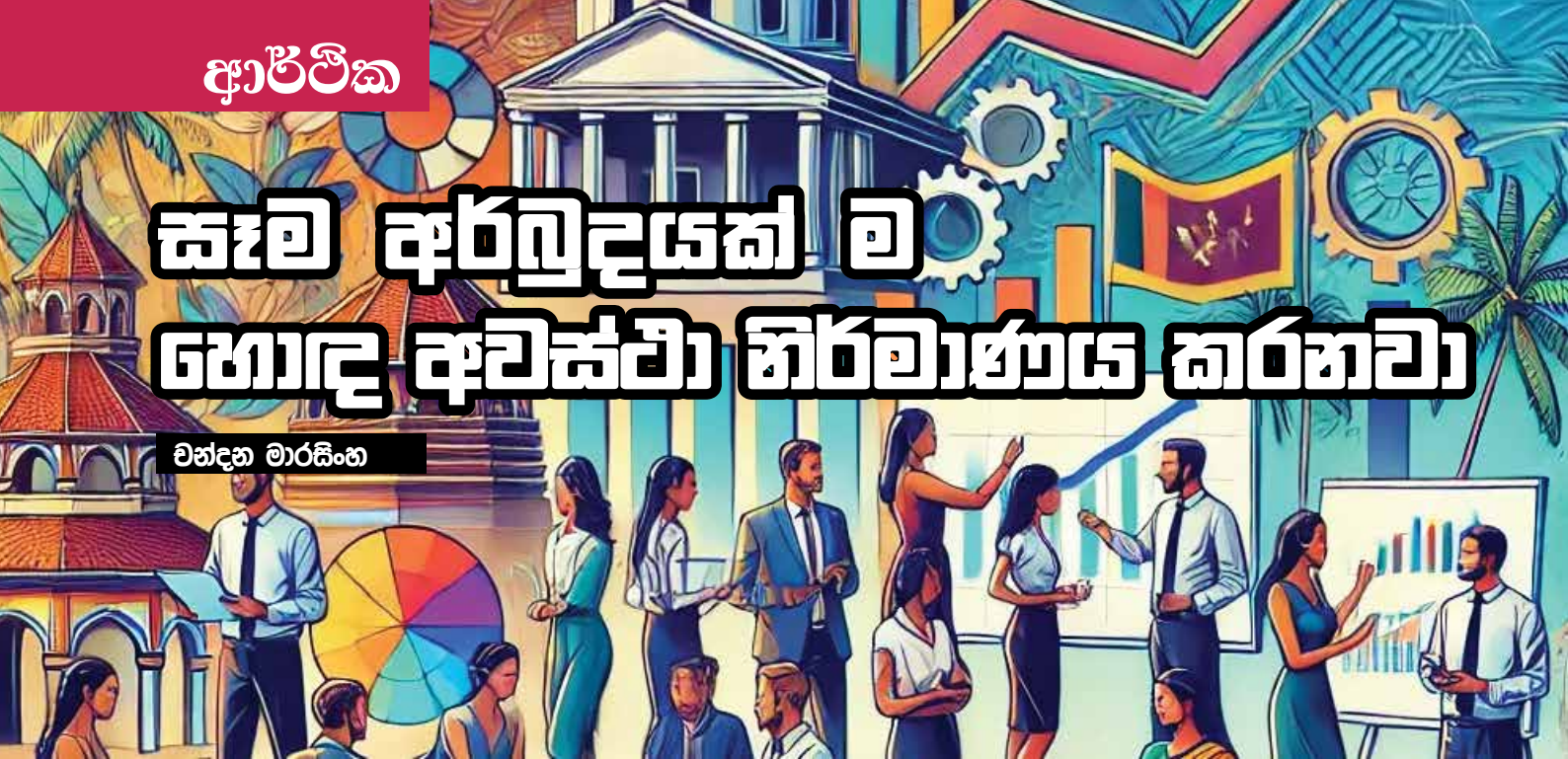
2023 නොවැම්බර් 03 දින මාධ්‍ය අයිතිවාසිකම් සහ මාධ්‍ය සංවර්ධනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ආයතන 16ක් එක්වී සම්මත කරගෙන තිබෙනවා AI ජනමාධ්‍ය පිළිබඳ පැරිස් ප්‍රඥප්තිය. එහි AI පුවත්පත් කලාවේ ආචාරධර්ම සහ මූලධර්ම නිර්වචනය කර තිබෙනවා. මේ පැරිස් ප්‍රඥප්තියේ සඳහන් වටිනාකම් හතරක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම කළ යුත්තකි. මාධ්‍යවල තාක්ෂණික තේරීම් ආචාරධර්මවලින් පාලනය එක් කාරණයකි. දෙවැන්න මානව නියෝජිතයාගෙන් කතු වැකි තීරණ සඳහා කේන්ද්‍රීය ව පැවතීම. එනම් කතෘ මණ්ඩලයේ මැදිහත්වීමකින් තොර ව AI තාක්‍ෂණයට මාධ්‍ය අන්තර්ගතය සකස් කළ නොහැකි අතර එය පවතින්නේ මානව නියෝජිතයාගෙන් භාර ව. අව්‍යාජ සහ කෘත්‍රීම දේ හඳුනා ගැනීමට (ලේඛල් කිරීම) සමාජයට උදව් කිරීමයි තෙවැනි කරුණ. පැරිස් සම්මුතියේ සඳහන් සිව් වැනි වටිනාකම මාධ්‍ය ගෝලීය AI පාලනයේ තිබිය යුතු අතර පුවත්පත් කලාවේ ශක්‍යතාව ආරක්ෂා කිරීමට තාක්ෂණික සමාගම් සමග සාකච්ඡා කළ යුතු ය යන්න.

ආරාධිතයන් පිරිස සමූහ ඡායාරූපයකට පෙනී සිටිමින්

සෑම අර්බුදයක් ම හොඳ අවස්ථා නිර්මාණය කරනවා

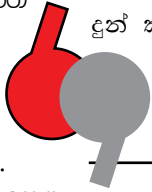
වත්දන මාර්කිංග්

2025 වසර උදාවත් සමග ශ්‍රී ලංකාවට මුහුණදීමට සිදුවන ආර්ථික අභියෝග මොනවාද? ඒ ඔස්සේ රටේ ඉදිරි ආර්ථිකය කෙබඳු විය හැකි ද? කෙබඳු විය යුතු ද? මෙවර ඒ පිළිබඳ ආර්ථික විග්‍රහය සඳහා සංවාදයට එක් වන්නේ මහාචාර්ය සුරංග සිල්වා.

කාලයක සිට රටේ නිර්මාණය වී ඇති ආර්ථික අර්බුදයට බොහෝ හේතු බලපා තිබෙනවා. ඒ අතරින් විදේශ ණය ගැනීම ඉහළ යාම කැපී පෙනෙන තත්ත්වයක්. 1977න් පසුව විදේශ ණය ගැනීම වැඩි වුණා. ණය ගන්නා ක්‍රමයත් වෙනස් වුණා. පෙර ගත්තේ ව්‍යාපෘති සමග බැඳුණු ණය වුවත් පසුව අයවැය හිඟය පියවීම සහ විදේශ විනිමය හිඟය පියවීම සඳහා ණය ගැනීමට සිදු වුණා. රාජ්‍යවලින් හා ජාත්‍යන්තර ආයතනවලින් ගත්තත් එම ණය ප්‍රමාණවත් නොවන නිසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සුරැකුම්පත් හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකුණා වෙළෙඳපොළෙන් ණය ගැනීමට සිදුවුණා. එහිදී ගෙවීමට සිදු වුණේ වැඩි පොලියක්. එසේ ම ණය සඳහා ව්‍යාපෘතිවලට අනුමැතිය දුන්නා ඊට ටෙන්ඩර් කැඳවීමකින් තොර ව. වෙනත් තරගකාරී වැඩපිළිවෙළකින් ද තොර ව තමන්ට වාසි වන ව්‍යාපෘති සඳහා ණය ලබා ගැනීමයි එහිදී සිදු වුණේ. ඇතැම් ව්‍යාපෘතිවලින් මෙන් ම ව්‍යාපෘති සඳහා ගත් ණයවලින් අල්පස් ලබා ගත් බවට පසුගිය කාලයේ විවිධ ආරංචි ලැබුණා.

මෙවැනි තත්ත්වයක් හේතුවෙන් නිර්මාණය වුණේ ණය කන්දක්. මේ නිසා 2022 වසරේදී ණය ගෙවීමට නොහැකි බවට ප්‍රකාශ වුණා. එය ශ්‍රී ලංකාව බංකොලොත් රාජ්‍යයක් බවට පත්වීමට හේතුවක්. ණය ගෙවීම නැවැත්වීම හේතුවෙන් ණය ලබා දුන් කණ්ඩායම් ද ප්‍රතිචාර දක්වන්නට වුණේ නැවත ණය ලබා නොදීමට තීරණය කිරීමෙන්. 2023 වසරේදී ණය වාරික හා පොලිය ඩොලර්

රටේ පවතින මේ අසීරු තත්ත්වයෙන් මිදීමට හැකි ගත යුත්තේ ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක්. ජනතා අපේක්ෂා මුදුන්පත් කිරීමට හැකියාව ඇති බවට විශ්වාස කරන රජයක් තිබීම මූලික කරුණකි. එම ජනතා මතය ඉටු වී අවසන්. රජය යටතේ අල්ලස, දූෂණය, අකාර්යක්ෂමතාව පාලනය කිරීම සහ ව්‍යාපාරිකයන්ට රටට පැමිණ ආයෝජන කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම ඉතා වැදගත්. අලුතෙන් ව්‍යාපාර ගෙනවා ගැනීම මෙන් ම රටේ ව්‍යාපාරිකයන් බිහිකිරීමත් වැදගත්. ජනතාවගේ සහයත් රජයට අවශ්‍යයි.

බිලියන 04ක් ගෙවීමට තිබුණත් එය ගෙවීමේ නැහැ.

මෙවැනි අර්බුදයක් ඇතිවූ විට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වැනි ආයතන ඉදිරිපත් වී සහය ලබා දෙනවා. ඒ සඳහා රජයට සල්ලි අවිච්ඡිද්‍යා නොහැකි වීම වැනි කොන්දේසි ද ඉදිරිපත් කරනවා. මීට පෙර අයවැය හිඟයකදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට විකිණීමත් ඔවුන් එම බිල්පත් තම වත්කම් ලෙස තබාගෙන මුදල් අවිච්ඡිද්‍යා කළා. එහෙත් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල මේ ක්‍රියාවලිය නතර කළා. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ණය ලබාදීම සිදුවන්නේ කොන්දේසි අනුව. මීට වඩා නරක තත්ත්වයට රට පත්විය හැකි නිසයි එවැනි කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරන්නේ.

තව ම ණය ගෙවීම ආරම්භ කර නැති නිසා අප සතු විදේශ සංචිත ප්‍රමාණය ඩොලර් බිලියන 5 ඉක්මවා තිබෙනවා. ණය ගෙවනවානම් 2025 වසරේදී ගෙවීමට සිදුවන්නේ ඩොලර් බිලියන 4.3ක්. එහෙත් පසුගිය කාලයේ සිට බැඳුවහොත් ගෙවුණු වසර දෙකටත් ගෙවීමට සිදුවනවා. ඒ නිසා අපට සිදුවුණා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ණය ලබා ගැනීමට. මතක තබා ගත යුතු වන්නේ අපට ගෙවීමට ඇති ණය මුදල ඩොලර් බිලියන 8.6ක් පමණ වන අතර ලැබී ඇත්තේ ඩොලර් බිලියන 3ක් පමණ බව.

අප ණය ලබාගෙන තිබෙන්නේ පෞද්ගලික අංශයෙන්, විවෘත වෙළෙඳපොළෙන්. ඊට

අදාළ කණ්ඩායම් සමග සාකච්ඡා කර ඒ සඳහා සහනයක් ලබා නොගතහොත් එම ණය ගෙවීමක් ගැටලුවක් වනවා. සාමාන්‍යයෙන් රටේ ජාතික ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගෙවන්නට ඇති ණය ප්‍රමාණය බොහෝ රටවල ඇත්තේ 60%-70%ක් වැනි ප්‍රමාණයක්. එහෙත් අපේ රටේ එය 125% ඉක්මවා තිබෙනවා. ශ්‍රී ලංකාව උපයන ආදායමට වඩා ණය ගෙන ඇති රටක්. රටේ සමස්ත ආර්ථික පරිපාලනය නිවැරදි ලෙස ඉටු කළ යුතුයි. ජාතික ආදායමෙන් 38%ක් පමණ අප ගත් ණය වාරික ගෙවන්න තිබෙනවා. මේ ප්‍රමාණය 22% දක්වා අඩුකර ගැනීම මූලික ඉලක්කයක්. එය 2026 වසර වන විට ඇති සැලසුමක්.

ශ්‍රී ලංකාව මේ වන විට විදේශ ණය ඩොලර් බිලියන 55ක් පමණ ගෙන තිබෙනවා. එය මුළු ජාතික ආදායමෙන් 128%ක්. ඉන්දියාව ඩොලර් බිලියන 620ක් ණය ලබාගෙන ඇත්තේ මුළු ජාතික ආදායමෙන් 20%ක් ලෙස. පාකිස්තානය ජාතික ආදායමෙන් 85%ක් ලෙස ඩොලර් බිලියන 126ක ණය ලබාගෙන තිබෙනවා. බංග්ලාදේශය ණය ලබාගෙන තිබෙන්නේ ජාතික ආදායමෙන් 40%ක් ප්‍රමාණයකින්. චීනය ලබාගෙන ඇත්තේ ඩොලර් බිලියන 2545ක ණය ප්‍රමාණයක්. එය ජාතික ආදායමෙන් 16%ක්. ශ්‍රී ලංකාව තරම් අනෙකුත් රටවල් ජාතික ආදායමෙන් ඉහළ මට්ටමක ණය ගෙන නැහැ. ඒ අනුව මේ යථාර්ථයට අප මුහුණ දිය යුතු වනවා.

පසුගිය රජය විසින් කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා කාබනික වැඩසටහන් ඉදිරිපත් කළේ අනවශ්‍ය මොහොතක. නිෂ්පාදනය වැඩි විය යුතු අවධියක එයින් සිදු වූණේ නිෂ්පාදනය අඩුවීම. රටේ අපනයන ආදායම 2023 වසරේදී ඩොලර් බිලියන 15ක්. එහෙත් අප ආනයනය කරනවා ඩොලර් බිලියන 20ක පමණ ප්‍රමාණයක්. එවිට බිලියන 05ක පමණ පරතරයක් තිබෙනවා. එම බිලියන 05ත් සමග මීට පෙර බිලියන 08 එකතු වූ විට බිලියන 13ක පරතරයක් නිර්මාණය වනවා. අපේ හාණි වැඩිපුර ම ගන්නේ ඇමරිකාව. එම ප්‍රමාණය 23%ක්. එංගලන්තය 07%ක්, ඉතාලිය 07%ක්, ජර්මනිය 05%ක් පමණ අපේ අපනයන ලබා ගන්නවා. ඒ අනුව ඇමරිකාවේ තීරණය අපේ රටේ අපනයන සඳහා අතිශයින් වැදගත්. අප වැඩිපුර ම ආනයනය කරන්නේ චීනයෙන්. එම

ප්‍රමාණය 20%ක්. එක්සත් අරාබි රාජ්‍යයෙන් 06%ක් පමණ ආනයනය කරනවා. අප ආර්ථික වර්ධන වේගය අතින් ඉදිරියෙන් සිටින්නේ පාකිස්තානය වැනි රටකට පමණයි. කලාපයේ අනෙක් රටවල් ආර්ථික වර්ධන වේගය අතින් සිටින්නේ අපට වඩා ඉදිරියෙන්.

මේ තත්ත්වයට රට පත් වන්නේ අතීතයේ සිට ම. මෙය මගහැරවීම සඳහා පවතින තීරණාත්මක සාධකය වන්නේ රටේ ජනතාවට විශ්වාස කළ හැකි නායකයකු පත්වීම. විශාල ජනවරමක් හිමිවූණේ ඒ විශ්වාසය නිසා. මෙවැනි පසුබිමක ආයෝජකයන් දිරිමත් කරන, සමස්ත ආර්ථිකය ගැන විශ්වාසය ඇති වන ක්‍රමවේදයක් ද නිර්මාණය කළ

යුතුයි. මේ වන විට කොටස් වෙළෙඳපොළ ද විශාල වශයෙන් ඉහළ යමින් පවතිනවා. ඉන් පැහැදිලි වන්නේ රජය ගැන විශ්වාසයක් ඇතිවීම නිසා ආයෝජකයන් පැමිණෙන බව. අල්ලස් නොගන්නා රාජ්‍යයක් බවට විශ්වාසයක් ඇති වන්නේනම් ආයෝජකයන් දිරිමත් වනවා. අඩු කාලයකින් ව්‍යාපාරයක් ඇරඹීමේ හැකියාව පවතින චීනය, සිංගප්පූරුව වැනි රටවල මෙන් පරිසරයක් ශ්‍රී ලංකාවෙන් ඇති විය යුතුයි.

රටේ පවතින මේ අසීරු තත්ත්වයෙන් මිදීමටනම් ගත යුත්තේ ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක්. ජනතා අපේක්ෂා මුදුන්පත් කිරීමට හැකියාව ඇති බවට විශ්වාස කරන රජයක් තිබීම මූලික කරුණක්. එම ජනතා මතය ඉටු වී අවසන්. රජය යටතේ අල්ලස, දූෂණය, අකාර්යක්ෂමතාව පාලනය කිරීම සහ ව්‍යාපාරිකයන්ට රටට පැමිණ ආයෝජන කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම ඉතා වැදගත්. අලුතෙන් ව්‍යාපාර ගෙන්වා ගැනීම මෙන් ම රටේ ව්‍යාපාරිකයන් බිහිකිරීමත් වැදගත්. ජනතාවගේ සහයත් රජයට අවශ්‍යයි.

අප ඩොලර් බිලියන 13කට වැඩි ප්‍රමාණයක් විදේශ විනිමය උපයාගත යුතුයි ආර්ථිකය යහපත් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට. මෙය කළ හැකි ක්‍රමයක් වන්නේ රටේ ම සාර්ව ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවක් ඇතිවන අයුරින් ව්‍යාපාර වර්ධනය වන ලෙස ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය කිරීම. එසේ ම නව ව්‍යාපාර බිහිකිරීමට පහසුකම් සැලසීම, රජයේ මැදිහත්වීම හෙවත් සම්බන්ධීකරණය නිසි ලෙස තිබීම, විදේශ විනිමය ඉපයීම සඳහා අපනයන ප්‍රවර්ධනය ඉතා වැදගත්. එකතු කළ ආදායම වැඩි කර ගැනීමටත් මූලිකත්වය දීම අවශ්‍යතාවක්. සංචාරක කර්මාන්තය ගැන අවධානය යොමු කිරීමේදී විශේෂයෙන් විදේශීය සංචාරකයන් පැමිණ සංචාරක කටයුතුවලට අදාළ ව්‍යාපාර කිරීමෙන් සිදුවන ආදායම් කාන්දුවීම පිළිබඳවත් අවධානය යොමු කළ යුතු වනවා. ශ්‍රී ලංකාවේ ලක්ෂ 4 1/4ක් පමණ වන තරුණ ජනගහනයෙන් අවම වශයෙන් ලක්ෂයක් හෝ පුහුණු ශ්‍රමිකයන් ලෙස විදෙස් ගත කළ හැකිනම් ඉන් විශාල විදේශ විනිමයක් උපයා ගන්නට පුළුවන්.

සෑම අර්බුදයක් ම නිර්මාණය කරන්නේ හොඳ අවස්ථා. රටට යහපත් අවස්ථාවක් ලැබී තිබෙනවා ජනතාවගේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට.

මහාචාර්ය සුරංග සිල්වා
ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

අප ඩොලර් බිලියන 13කට වැඩි ප්‍රමාණයක් විදේශ විනිමය උපයාගත යුතුයි ආර්ථිකය යහපත් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට. මෙය කළ හැකි ක්‍රමයක් වන්නේ රටේ ම සාර්ව ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවක් ඇතිවන අයුරින් ව්‍යාපාර වර්ධනය වන ලෙස ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය කිරීම. එසේ ම නව ව්‍යාපාර බිහිකිරීමට පහසුකම් සැලසීම, රජයේ මැදිහත්වීම හෙවත් සම්බන්ධීකරණය නිසි ලෙස තිබීම, විදේශ විනිමය ඉපයීම සඳහා අපනයන ප්‍රවර්ධනය ඉතා වැදගත්.

අර්බුද වැදී ඇරඹිණි

ප්‍රසාද කොමන්ඩෝ ජොඩ්-ගොඩගේ

ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයන් 30,000කට අධික ව සිටින රටක් දකුණු කොරියාව. ලෝකයේ 12 වැනි ප්‍රධාන ආර්ථිකය හිමි දකුණු කොරියානු රාජ්‍යය නැගෙනහිර ආසියානු කලාපයේ නැගී එන ආර්ථික බලවතෙක්.

1948 බිහි වූ දකුණු කොරියාවේ සිරියාවේ මෙන් වරින් වර ඇති වූණු, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට බාධා එල්ල වන ආකාරයේ පාලන තන්ත්‍රව පැවතියා. වර්තමානයේ මතුවුණු අර්බුදය වන්නේ ජනාධිපති යූන් සූක් යෝල් හමුදා නීතිය ප්‍රකාශයට පත්කිරීම. හමුදා නීතිය ප්‍රකාශයට පත් කරන්නටනම් යම්කිසි යුදමය තර්ජනයක් හෝ රටේ ආරක්ෂාවට විශාල තර්ජනයක් නිර්මාණය වී තිබිය යුතුයි. එහෙත් මේ අවස්ථාවේ දකුණු කොරියාවේ එවැනි තත්ත්වයක් නැහැ. දකුණු කොරියානු භූමියට ඉහළින් ජපාන මුහුදට වැටෙන්නට උතුරු කොරියාව මිසයිල හෙළවා. උතුරු කොරියානු නායක කිම්ජොන් උන් එවැනි පියවර ගනිද්දීවත් ප්‍රකාශයට පත් නොකළ හමුදා නීතිය එකවර ම ප්‍රකාශයට පත්කිරීම මේ නිසා ලෝකය ම පුදුමයට පත් කළා.

දකුණු කොරියාව මේ ආකාරයෙන් හමුදා නීතිය ප්‍රකාශයට පත්කිරීම එක්තරා ආකාරයකට ඒකාධිපතිවාදී ක්‍රියාවක් විදිහට උතුරු කොරියාව හඳුන්වනවා. දකුණු කොරියාවේ සිදු වූණේ ව්‍යවස්ථාමය ආකාරයේ කම්පනයක්. 2022 වසරේ බලයට පත්වුණු ජනාධිපති යූන් සූක් යෝල් සිටියේ ප්‍රශ්න ගණනාවක. බලයට පත්වුණු ජනාධිපතිවරණයේදී ඔහුට හැකියාවක් ලැබුණේ නැහැ වැඩි ඡන්ද

සංඛ්‍යාවකින් ජයග්‍රහණය කරන්නට. ඒ සමග ම ඔහුගේ ජනතා පක්ෂය සහ අනෙකුත් කණ්ඩායම් අතර විශාල ගැටුම් තිබුණා.

2024 අප්‍රේල් මාසයේ පැවැත්වුණු පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් වැඩි බලයක් ලැබුණේ විපක්ෂ කණ්ඩායමට. ආසන 300කින් සමන්විත පාර්ලිමේන්තුවේ ජනාධිපතිවරයාගේ පක්ෂයට ආසන 108යි ලැබුණේ. 192ක් ම ලැබුණේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂය ප්‍රමුඛ විපක්ෂ කණ්ඩායම්වලට. ඒ නිසා සුළුතර ආණ්ඩුවක් පිහිටුවන්න අවසානයේදී ජනාධිපතිවරයාට සිදු වුණා. මේ නිසා යෝජනා සම්මත කරගැනීමේදී ගැටලුවලට මුහුණ දුන්නා. මෙවැනි පසුබිමක ජනාධිපතිවරයාට අවශ්‍ය වුණා පාර්ලිමේන්තුව

අභිභවා තමන්ගේ අතට බලය ගන්නට. ඔහු ඒ වෙනුවෙන් පාවිච්චි කළ තුරුමුපුව වුණේ හමුදා නීතිය. මෙලෙස හමුදා නීතිය ප්‍රකාශයට පත් කර එම නීතියෙන් ආණ්ඩු පිහිටුවීමක් අවසන් වරට දකුණු කොරියාවේ වාර්තා වුණේ 1979 වසරේ. ඒ, වුන් ඩුං වාන් නම් හමුදා නායකයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන්. මිළඟට 1987 වසරේදී දකුණු කොරියාවේ බහු පක්ෂ ක්‍රමය ප්‍රකාශයට පත් කෙරෙනවා. එදා සිට මේ දක්වා හමුදා නීතිය පාවිච්චි කර රට පාලනය කිරීමක් දකුණු කොරියාවේ දක්නට ලැබුණේ නැතත් දේශපාලන ස්ථාවරභාවය ගැන ගැටලු තිබුණා විවිධ ආණ්ඩු කඩාවැටීම්, හදිසි මැතිවරණ පැවැත්වීම්, දෝෂාභියෝග වැනි. එහෙත් හමුදා නීතියෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යටපත් කිරීමේ අවස්ථාවක් ඇති වුණේ නැහැ. මේ සිද්ධියේ අවසන් ඵලය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යටපත් කිරීමට ගත් උත්සාහයක් වුවත් ඒ උත්සාහය ඉතා ඉක්මනින් පැය 6ක් වගේ කාලයකදී පරාජය වුණා.

දකුණු කොරියානු ව්‍යවස්ථාව අනුව ජනාධිපතිවරයා හමුදා නීතිය ප්‍රකාශයට පත් කළ විට පාර්ලිමේන්තුව එය අනුමත කළ යුතු වනවා. එහෙත් මේ අවස්ථාවේදී ඉතා සුක්ෂ්ම වුණු විපක්ෂ මන්ත්‍රීවරු 192 ම සහ ජනාධිපතිවරයාගේ ජනතා පක්ෂයේ තවත් සාමාජිකයන් 10 දෙනකු පමණ එක් වී යුද නීතිය ඉවත් කිරීමේ යෝජනාව සම්මත කළා. එවිට ජනාධිපතිවරයාට එය අකුලා ගන්නට සිදු වුණා. හමුදා අධිකාරිය දැනුම් දී තිබෙන්නේ මේ අවස්ථාවේ ඔවුන් ක්‍රියාත්මක වුණේ ජනාධිපතිවරයාගේ

උතුරු කොරියාවෙන් එල්ලවන තර්ජනවලට මුහුණදීම සඳහාත් ඔවුන් එක්සත් ව සිටීම වැදගත්. දකුණු කොරියාවේ කුමන හෝ ආකාරයක අර්බුදයක් ඇතිවීම වළකඩාලීම සඳහා ඇමරිකාවත් නිරන්තරයෙන් උත්සාහ කරනවා. ඒ, ඔවුන්ගේ හැගෙනහිර ආසියානු කලාපීය බලකේන්ද්‍රයක් දකුණු කොරියාවේ පිහිටා තිබීම නිසා.

අණ අනුව බවත් පාර්ලිමේන්තුව මේ නීතිය සම්මත කළ නිසා මින් පසුව ජනාධිපතිවරයා අනීතික අන්දමින් ලබාදෙන අණ පිළිගන්නට සූදානම් නැති බවත්.

යුද නීතිය ප්‍රකාශ කිරීමේ සිද්ධිය පදනම් කරගෙන එරට කොටස් වෙළෙඳපොළට, මූල්‍ය ඒකකයට, මූල්‍යමය ප්‍රතිරූපයට කෙටිකාලීන ව දැඩි අභියෝගයක් එල්ල වුණා. මේ අභියෝගය දිගුකාලීන ව පැවැතීම වළක්වා ගැනීම එරට රජයට සහ සියලු පාර්ශ්වවලට ඉතා වැදගත්. ඒ නිසා කිසි ම පාර්ශ්වයක් මේ නීතිය පදනම් කරගෙන කලකෝලාහල ආරම්භ කරන තත්වයක් පෙනෙන්නට නැහැ. ඔවුන්ට වැදගත් වන්නේ තම ආර්ථිකය ඉදිරියට ගෙන යෑම. ජපානය, චීනය සමග තරග කරන්නට තිබෙනවා. ආසියානු කලාපයේත් ගෝලීය වශයෙන් ඔවුන් විශාල තරගයකයි සිටින්නේ.

උතුරු කොරියාවෙන් එල්ලවන තර්ජනවලට මුහුණදීම සඳහාත් ඔවුන් එක්සත් ව සිටීම වැදගත්. දකුණු කොරියාවේ කුමන හෝ ආකාරයක අර්බුදයක් ඇතිවීම වළක්වාලීම සඳහා ඇමරිකාවත් නිරන්තරයෙන් උත්සාහ කරනවා. ඒ, ඔවුන්ගේ නැගෙනහිර ආසියානු කලාපීය බලකෝන්ද්‍රයක් දකුණු කොරියාවේ පිහිටා තිබීම නිසා.

මේ ආකාරයෙන් ම ප්‍රංශයේ උද්ගත වී තිබෙන්නේත් දේශපාලනික ප්‍රශ්නයක්. ප්‍රංශයේ අගමැති බානියර්ගේ ආණ්ඩුව විශ්වාසහිතයකින් පරාජයට පත් වීම ප්‍රංශයේ දශක 6කින් පමණ විශ්වාසහිතයක් සාර්ථක වූ අවස්ථාවක්

ලෙස සලකන්නට පුළුවන්. මෙය කලාපීය වශයෙන් බැඳුණු තත්වයක්. ප්‍රංශ ජනාධිපති එමානුවෙල් මැක්‍රෝන් හදිසි මැතිවරණයක් 2024 ජූනි මාසයේ කැඳවා සිදු කළේ දේශපාලන සුදුවක්. යුරෝපා පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය එයට මසකට පෙර පැවැත්වුණා. එම මැතිවරණයේදී දක්ෂිණාංශික බලවේග ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් පාලන බලය අත්පත් කරගැනීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළා. එවිට ජනාධිපති එමානුවෙල් මැක්‍රෝන් යුරෝපා මැතිවරණය දෙස බලා හදිසි මහ මැතිවරණයක් කැඳවා, දක්ෂිණාංශික පාර්ශ්වයට සංවිධානගත ව එයට ඉදිරිපත් වන්නට ඇති ඉඩකඩ අහුරුමින් ඡන්ද විමසීමක් පැවැත්වූවා. එයින් මැක්‍රෝන්ගේ පාර්ශ්වයට විශාල වාසියක් නොලැබුණත් දක්ෂිණාංශික පාර්ශ්වය බහුතර බලය ලබා ගැනීම එහිදී වැළකී ගියා. දකුණු කොරියාවේ මෙන් මෙතැනදීත් අගමැති බානියර්ට තිබුණේ සුළුතර ආණ්ඩුවක්. අයවැය සම්මත කර ගැනීමට අවශ්‍ය ඡන්ද සංඛ්‍යාව ඔවුන්ට ලැබුණේ නැහැ. ඒ නිසා විශේෂ විධිවිධාන සම්මත කර ගැනීමේදී මේ ගැටලුව ඇති වන්නේ. එහෙත් මේ පිටුපස තිබෙනවා ඉතා බරපතල අභියෝගයක්. ඒ, යුරෝපයේ දකුණු නැගිසිටීම. මෙය යුරෝපය ඉතා බියට පත්වන කාරණයක් මේ වනවිට රටවල් 7ක ආණ්ඩුවලට අන්ත දක්ෂිණාංශික පක්ෂ එකතු වී අවසන්. රුමේනියාවේ ජනාධිපතිවරණය කැඳවා තිබෙනවා. අනිවාර්යයෙන් ම රුමේනියාවේ අන්ත දක්ෂිණාංශික නායකයකුට බලය ලැබෙන ප්‍රවණතාවක් තිබෙන බව කලාපීය දේශපාලන අංශ සඳහන් කරනවා. නැගෙනහිර බොහෝ රටවල් දක්ෂිණාංශික බලපෑම් නිසා ම

යුරෝපා මුදල් යුක්තේන යුද්ධයට වියදම් කිරීම ගැන බරපතල ලෙස ප්‍රශ්න මතු කරනවා.

එක් පසෙකින් දක්ෂිණාංශික බලවේග වර්ධනය වීම එක්සත් යුරෝපයට තර්ජනයක්. විවිධ හේතු නිසා මේ දක්ෂිණාංශික බලවේග වර්ධනය වෙමින් පවතිනවා. එසේ ම ඩොනල්ඩ් ට්‍රම්ප් බටහිර ඒකාග්‍රතාවට වඩා ඇමරිකානු සුපිරි බව කෙරෙහි නැඹුරුවක් දක්වනවා. ඔහු බොහෝදුරට යුරෝපය අතහැර දමා යන ගමනකුයි පසුගිය කාලයේ පෙන්නුම් කළේ. මේ නිසා යුරෝපයට දැන් බොහෝ අභියෝග තිබෙනවා. දකුණු නැගිසිටීමේ කාරණයේදී ඇමරිකාවෙන් විශාල සහයක් නොලැබෙන නිසා ඔවුන්ට ම සිදු වෙනවා මේ තත්වය කළමනාකරණය කර ගන්නට. ඒ නිසා මොනුවෙල් මැක්‍රෝන් ගත් ක්‍රියාමාර්ගයේදී ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදයක් ප්‍රංශයේ නිර්මාණය වී තිබීම දකින්නේ. මැක්‍රෝන්ට 2027 දක්වා බලයේ රැඳී සිටින්නට හැකියාව තිබෙනවා. ජනාධිපතිවරයා නව රජයක් බලයට පත්කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තු පක්ෂ අතර දක්ෂිණාංශික නොවන කණ්ඩායම් ආපසු එක් පාර්ශ්වයකට ගෙන ඒම සඳහා උත්සාහයක් දරමින් සිටිනවා. එය සාර්ථක වුවහොත් ඔහුට ගැටලුවක් නැහැ. එහෙත් එය අසාර්ථක වී අවසානයේදී නැවත මහ මැතිවරණයකට එළඹුණහොත් යළි දකුණ තවත් ඉහළට ඒමේ ප්‍රවණතාවක් තිබෙනවා. එවිට එය මැක්‍රෝන්ට අභියෝගයක් වනු ඇති.

(DGI TALK වැඩසටහන ඇසුරෙන්) කාංචනා සිරිවර්ධන

Proba-3 මෙහෙයුම

ලෝකයේ ප්‍රධාන ම අභ්‍යවකාශ ගවේෂණ ආයතනයක් වන යුරෝපා අභ්‍යවකාශ ඒජන්සිය නොබෝදා අමුතු ම ආකාරයක අත්හදාලීමකට මුලපිරුවා. ඒ, ඉතිහාසයේ පළමු වරට අභ්‍යවකාශයේ කෘත්‍රිම සූර්යග්‍රහණයක් ඇති කිරීමෙන්. මේ අපූරු මෙහෙයුම ඔවුන් හඳුන්වා ඇත්තේ Proba-3 යන නමින්.

ස්වාභාවික සූර්යග්‍රහණ ඇති වන්නේ සූර්යයා සහ පෘථිවිය අතරට වන්දුයා පැමිණීමෙන්. එහිදී වන්දුයා නිසා සූර්යාලෝකය අවහිර වීමෙන් පෘථිවියේ සිටින අපට සූර්යග්‍රහණයක් දැක ගන්නට ලැබෙනවා. Proba-3 මෙහෙයුමෙන් ඇති කරන සූර්යග්‍රහණය මෙයට වඩා තරමක් වෙනස්. එය පෘථිවියට පෙනෙන්නේ නැහැ. එසේ ම ඉතිහාසයේ මෙයට පෙර කිසි දිනෙක මෙවැනි කෘත්‍රිම සූර්යග්‍රහණයක් නිර්මාණය කර නැහැ.

මේ සූර්යග්‍රහණය අභ්‍යවකාශයේ ස්ථානගත කරන වැදගත් දෙකක් ආශ්‍රයෙන් නිර්මාණය කරන්නක්. Proba-3 මෙහෙයුමට සම්බන්ධ මේ වැදගත් 2024 දෙසැම්බර් 5 දින අභ්‍යවකාශගත කෙරුණා. ඒවා අභ්‍යවකාශයට විදින ලද්දේ PSLV-C59 නැමැති රොකට්ටුවක් උපයෝගී කර ගනිමින්. මේ රොකට්ටුව ඉන්දියාවේ අභ්‍යවකාශ ගවේෂණ ආයතනය විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද්දක්. ඒ නිසා Proba-3 මෙහෙයුමට ඉන්දියාව ද යම් සම්බන්ධයක් දක්වනවා. වන්දුකා දෙක අභ්‍යවකාශගත කෙරුණේ ද ඉන්දියාවේ ශ්‍රීහරකොතාහි පිහිටි සතිෂ් ධාවන් අභ්‍යවකාශ මධ්‍යස්ථානයෙන්. ඒවා ඉතා ම නිවැරදි ව ස්ථානගත කිරීම අතිශයින් වැදගත්.

Coronagraph Spacecraft (CSC) සහ Occulter Spacecraft (OSC) යන නම්වලින් හඳුන්වන මේ වැදගත් පෘථිවියෙන් පිටත් වීමෙන් පසු පෘථිවියේ සිට කි.මී. 60,000ක් පමණ දුරින් ස්ථානගත කෙරෙන්නේ එකිනෙක අතර මීටර 150ක පමණ දුරක් තබමින්. OSC වන්දුකාව පිහිටුවන්නේ CSC වන්දුකාවේ සිට මීටර 150ක් සූර්යයා දෙසට වන්නට. එයින් අදහස් වන්නේ සූර්යයා සහ CSC වැදගත් අතර එම

වන්දුකාව ස්ථානගත වනු ඇති බව. මේ නිසා CSC යානයට ලැබෙන සූර්යාලෝකය OSC යානය නිසා ඇහිරී යන තත්ත්වයක් ඇති වනවා. එවිට CSC යානයේ සිට බලන විට පෙනෙන්නේ සූර්යග්‍රහණයකට සමාන තත්ත්වයක්. යුරෝපීය අභ්‍යවකාශ ඒජන්සියේ විද්‍යාඥයන් මේ ආකාරයෙන්

නිහඳු පිරිස්

අභ්‍යවකාශයේ කෘත්‍රිම සූර්යග්‍රහණයක් නිර්මාණය කරන්නේ සූර්යයා පිළිබඳ අධ්‍යයනය සඳහා අලුත් ක්‍රමවේදයක් ඇති කර ගැනීමට. ඔවුන් අධ්‍යයනයට අදහස් කරන්නේ සූර්යයාගේ වායුගෝලයේ පිටස්තර ම කොටස වන සූර්ය කොරෝනාව. මේ කොටස නිරීක්ෂණය සාමාන්‍යයෙන් ඉතා අසීරු කාර්යයක්. ඒ, සූර්යයාගේ අධික දීප්තිය නිසා මේ කොරෝනාවෙහි දීප්තිය යටපත් වන බැවින්. සූර්ය කොරෝනාව යනු සූර්යයාගේ මතුපිටට වඩා ඉතා අඩු දීප්තියකින් යුතු කොටසක්.

සූර්යග්‍රහණයක් සිදුවන අවස්ථාවක පමණයි පෘථිවියේ සිටින විද්‍යාඥයන්ට මේ කොරෝනාව නිරීක්ෂණය කිරීමටත් ඒ ගැන අධ්‍යයනය කිරීමටත් ඉඩ ලැබෙන්නේ. එවැනි අවස්ථාවක සූර්යයාගේ දීප්තීමත් ආලෝකය වැසී යන නිසා ඒ වටා ඇති කොරෝනාව පැහැදිලි ව දිස් වන්නට පටන් ගන්නවා. එහෙත් විද්‍යාඥයන් හමුවේ ඇති ප්‍රශ්නයක් වන්නේ ස්වාභාවික සූර්යග්‍රහණ නිතර සිදුවන ඒවා නොවීම. මේ නිසා ඔවුන්ට සූර්ය කොරෝනාව අධ්‍යයනයට අවස්ථා උද වන්නේ ඉදහිට. එවැනි ස්වාභාවික

යානා දෙක ස්ථානගත කරන අන්දම

ස්වාභාවික සූර්යග්‍රහණ ඇති වන්නේ සූර්යයා සහ පෘථිවිය අතරට වන්දුයා පැමිණීමෙන්.

එහිදී වන්දුයා හිස සූර්යාලෝකය අවහිර වීමෙන් පෘථිවියේ සිටින අපට සූර්යග්‍රහණයක් දැක ගන්නට ලැබෙනවා.

Proba-3 මෙහෙයුමෙන් ඇති කරන සූර්යග්‍රහණය මෙයට වඩා තරමක් වෙනස්. එය පෘථිවියට පෙනෙන්නේ නැහැ. එසේ ම ඉතිහාසයේ මෙයට පෙර කිසි දිනෙක මෙවැනි කෘත්‍රිම සූර්යග්‍රහණයක් නිර්මාණය කර නැහැ.

Proba-3 අභ්‍යවකාශගත කළ අවස්ථාව

සූර්යග්‍රහණයක් පවතින්නේ ද ඉතා සුළු වේලාවක්. අහස වලාකුළු ආදියෙන් වැසී තිබුණහොත් එම අවස්ථාව පවා ගිලිහී යාමට පුළුවන්. එහෙත් කෘත්‍රිම ව සූර්යග්‍රහණයක් නිර්මාණය කර ගැනීමට හැකි වුවහොත් ඒ ඔස්සේ නිරන්තරයෙන් සහ වඩාත් පැහැදිලි ආකාරයෙන් සූර්ය කොරෝනාව නිරීක්ෂණය කිරීමටත් අධ්‍යයනය කිරීමටත් අවස්ථා උද වනවා.

මෙහිදී කොරෝනාව නිරීක්ෂණය කරන්නේ CSC වන්දිකාවේ ඇති විශේෂ දුරේක්ෂයකින්. CSC සහ OSC වන්දිකා පෘථිවිය වටා ගමන් කරමින් තිබෙන අතර එක් වරක් ගමන් කිරීම සඳහා ගත වන කාලය පැය 19ක්. මේ අනුව විද්‍යාඥයන්ට ද සෑම පැය 19කට වරක් සූර්ය කොරෝනාව නිරීක්ෂණයට

Proba-3 මෙහෙයුමේදී සූර්යග්‍රහණය ඇති කරන ආකාරය

සූර්යග්‍රහණයකදී කොරෝනාව දිස්වන අයුරු

අවස්ථාව උද වනවා. මෙවැනි එක් වාරයකදී පැය 6ක කාලයක් කොරෝනාව අධ්‍යයනය කිරීමට ඔවුන්ට ඉඩ ලැබෙන බව සඳහන්.

ස්වාභාවික සූර්යග්‍රහණයක් සිදු වන අවස්ථාවක පෘථිවියේ සිට කොරෝනාව නිරීක්ෂණයේදී විද්‍යාඥයන් මුහුණදෙන තවත් ගැටලුවක් වන්නේ පෘථිවියේ වායුගෝලය නිසා යම් අවහිරයක් ඇති වීම. එහෙත් Proba-3 මෙහෙයුම ඔස්සේ සූර්ය කොරෝනාව නිරීක්ෂණය කිරීමේදී මේ බාධාව ද ඇති වන්නේ නැහැ.

සූර්යයාගේ කොරෝනාව අධ්‍යයනය මෙතරම් වැදගත් වන්නේ මන්ද යන පැනය කෙනකුට මතු වන්නට පුළුවන්. එය ගැන අධ්‍යයනය වැදගත් වන්නේ පෘථිවිය වටා ගමන් කරමින් තිබෙන වන්දිකාවලට, පෘථිවිය මත ඇති විදුලි පද්ධති හා සන්නිවේදන පද්ධති ආදියට මේ කොරෝනාවෙන් විශාල බලපෑමක් එල්ල වන බැවින්. ඒ, කොරෝනාවෙන් නිකුත් වන සූර්ය කුණාටු නිසා, සූර්ය කුණාටු යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ ආරෝපිත අංශු ධාරාවක්.

Proba-3 මෙහෙයුමෙන් විද්‍යාඥයන් තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කරන තවත් කාරණයක් වන්නේ කොරෝනාවේ උෂ්ණත්වය සූර්යයාගේ මතුපිට උෂ්ණත්වයට වඩා බෙහෙවින් වැඩි අගයක් ගන්නේ මන්ද? යන්න. සූර්යයාගේ මතුපිට සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශක 5,500ක් පමණ වනවා. එහෙත් කොරෝනාවේ උෂ්ණත්වය සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශක මිලියන 3ක් තරම් ඉහළ අගයකට ළඟා වීමට පුළුවන්. මෙයට හේතුව කුමක්ද යන්න තවමත් විද්‍යාඥයන් තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ ගනිමින් සිටිනවා.

Proba-3 මෙහෙයුමට සම්බන්ධ ඉංජිනේරුවරයකු වන එස්ටර් බැස්ටිඩා සඳහන් කරන්නේ "කොරෝනාව යනු සූර්යයාගේ ඉතා අඩුවෙන් ම අධ්‍යයනය කර ඇති කොටසක්. මෙහි සිදුවන සමහර දේවල් ගැන විද්‍යාඥයන්ට තවමත් නිසි අවබෝධයක් නැහැ" යනුවෙන්.

Proba-3 මෙහෙයුමේ එක ම අරමුණ කෘත්‍රිම සූර්යග්‍රහණයක් ඇති කරමින් සූර්ය කොරෝනාව අධ්‍යයනය පමණක් නොවෙයි. යානා දෙකක් අභ්‍යවකාශයේ නිශ්චිත පිහිටීමිවල ස්ථානගත කරමින් පියාසර කරවීමේ තාක්ෂණය අත්හද බැලීම මෙහි තවත් අරමුණක්.

පතුල මැන බැලීම

සුගන්විත කුලතුංග ආරච්චි

නොසංසිදෙන කුතුහලයෙන් පිරි විශ්වයේ රහස් සොයා ගිය මිනිසාට තමන් උපන් බිමේ ඇති අපූරු රහස් ආකරය වූ මහා සාගරය මෙතෙක් අමතක ව තිබුණාවත් ද?. දශක ගණනාවක වෙහෙසින් පසු අපට පෙනෙන විශ්වයේ සම්පූර්ණ සිතියමක් තැනීමට නාසා විද්‍යාඥයන් උත්සාහ ගත්තේ ඉතා මෑතකදී. ඒ අතර මුල් ම වතාවට මහා සාගර පතුල විශ්ලේෂණක ලෙස, සවිස්තරාත්මක ව දක්වන සිතියමක් නිර්මාණය කිරීමට විද්‍යාඥයන්ට හැකි ව තිබෙනවා. මෙය සියවස් ගණනාවක් මිනිසා වෙතින් සැඟ ව මහ පොළොව පතුලේ සැඟ ව තිබූ අඛණ්ඩ රහස් රැසක් ලොවට විවර කර දීමක්.

මේ සිතියම නිර්මාණය කර ඇත්තේ අලුතින් යොදවන ලද වන්දිකාවක් උපකාරයෙන්. SWOT (Surface Water and Ocean Topography) නමැති වන්දිකාව පෘථිවි මුහුදු පතුලේ පර්යේෂකයන්ට කලින් මග හැරී තිබූ මුහුදු කඳු, ගොඩැලි සහ දිය යට ඇති ගිනිකඳු සිය ගණනක් සොයා ගන්නට සමත් ව තිබුණා. පසුගිය වසර 30කට ආසන්න කාලයක් පැරණි වන්දිකා රැස් කරගත් දත්තවලට වඩා මුහුදු පතුලේ වැඩි විස්තර ග්‍රහණය කර ගන්නට මේ වන්දිකාවට හැකිවුණා. SWOT උඩුගුවනට යැවූයේ ස්පේස් එක්ස් ආයතනයේ ආලේකන් 9 රොකට්ටුවකින්. ඒ, 2022 දෙසැම්බර් 15 දින. ගවේෂණයට එකතු වූ විද්‍යාඥයන් පවසන පරිදි ඉතා කෙටි

වසර කිහිපයකින් සාගරය ගැන SWOT සොයා ගත් කරුණු මහා සාගරයන් පරදන තරම්. SWOT පෘථිවියේ සාගර, විල්, ගංගා සහ තෙත්බිම්වල වෙන කවරදාටත් වඩා ඉහළ විභේදනයකින් යුතු ඡායාරූප ලබාදෙමින් සිදු කර ඇත්තේ ගොඩබිම ජල සම්පත් පිළිබඳ ගෝලීය ඇගයීමේ විප්ලවීය වෙනසක්.

SWOT මෙහෙයුම ලෝකයේ සාගර මතුපිට ජලය සහ අභ්‍යන්තර භූ විෂමතා පිළිබඳ වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ ප්‍රජා කිහිපයක එකමුතුවෙන් දියත් වූවක්. එය සිදුවූයේ ඇමරිකාවේ නාසා ආයතනය සහ ප්‍රංශයේ අභ්‍යවකාශ ඒජන්සිය (CNES) ප්‍රධාන දායකත්වයෙන් සහ කැනේඩියානු අභ්‍යවකාශ ඒජන්සිය හා එක්සත් රාජධානියේ අභ්‍යවකාශ ඒජන්සිය එකමුතුවෙන්. පෘථිවිය මතුපිට ජලය පිළිබඳ පළමු පූර්ණ ගෝලීය සමීක්ෂණය සිදු කිරීම, සාගරයේ පතුල මතුපිට භූ විෂමතා පිළිබඳ සියුම් විස්තර නිරීක්ෂණය සහ කාලයාගේ ඇවෑමෙන් ජල තලය වෙනස් වන ආකාරය මැනීම සඳහා වූ මේ වන්දිකා මෙහෙයුම සාර්ථක කර ගැනීමට එක්සත් ජනපද, ප්‍රංශ සාගර විද්‍යාඥයන් සහ ජලජ විද්‍යාඥයන් ද සමග ජාත්‍යන්තර හවුල්කරුවන් රැසක් ම එක් වී තිබුණා.

මේ වනවිට SWOT පෘථිවි පෘෂ්ඨයේ සියලු ම ජල මූලාශ්‍රවල පාහේ උස මැන අවසන්.

පෘථිවියේ සාගර මෙන් ම මිරිදිය විල් සහ ගංගා පිළිබඳ වඩාත් සවිස්තරාත්මක අනාවරණයක් ද සිදු කර, ඒවා සටහන් කර අවසන්. මහාද්වීප අතර මායිම් අධ්‍යයනය කිරීමට සහ මෙතෙක් හඳුනා නොගත් දිය යට තිබූ කඳු සහ ගිනි කඳු හඳුනා ගැනීමට ද මෙහිදී පර්යේෂකයන්ට හැකි වුණා.

මේ සොයා ගැනීම්වලින් එළිදරව් වූයේ සාගර දිය ධාරා, දියවැල් ගැන මෙන් ම මුහුදු ජලයේ පෝෂක ප්‍රවාහනය සහ පෘථිවි සාගරවල භූ විද්‍යාත්මක ඉතිහාසය පිළිබඳ නව තොරතුරු රැසක්. පර්යේෂකයන් පේරු සහ චිලී වෙරළට ඔබ්බෙන් ගැඹුරු මුහුදේදී අලුතෙන් සොයාගෙන සිතියම්ගත කළ නව මුහුදු කඳු හතර ඊට නිදසුන්. එම සිතියම පෙන්වා දෙන්නේ මේ නව කඳු මුදුන් අතරින් උස ම කඳු මුදුන් මුහුදු පතුලේ සිට සැතපුම් 1.5ක් පමණ ඉහළට නැගෙන බව. වඩාත් පැහැදිලි ව කිවහොත් මේ මුහුදු යට කඳු ලොව උස ම ගොඩනැගිල්ලේ උස මෙන් තුන් ගුණයක් පමණ වනවා. මෙලෙස තැන තැන උස් ව පවතින යෝධ මුහුදු කඳු, ගොඩැලි නිසා ම විවිධ ස්ථාන ආශ්‍රිත ව ඇති මුහුදු මට්ටම ද වෙනස්. ඒ අනුව එම ස්ථාන මධ්‍ය කරගත් කලාප ආශ්‍රිත මුහුදු ජල ධාරා ද ඉතා වෙනස්. එක්සත් ජනපද නැගෙනහිර වෙරළට ඔබ්බෙන් එන ගල්ෆ් ධාරාව හෝ ජපානයේ නැගෙනහිර වෙරළට ඔබ්බෙන් කුරෝෂියෝ ධාරාව වැනි සාගර ධාරා ගැන අවබෝධය ඉහළ දමන්නට ද මේ මුහුදු මට්ටමේ වෙනස්කම් මහඟු ආධාරයක්.

මුහුදු මතුපිට උසෙන් ජලයේ උණුසුම් කලාප ද සාපේක්ෂ ව හඳුනා ගන්නට පුළුවන්. ඒ, එල්නිනෝ අතරතුර සමක පැසිෆික් සාගරයේ නැගෙනහිර කොටසේ සිදුවන වෙනස මෙන් ජලය උණුසුම් වන විට පුළුල් වන බැවින්.

සාගර විද්‍යා කණ්ඩායම මේ මිනුම් සිදු කර ඇත්තේ වන්දිකාව සතු Ka-band රේඩාර් ඉන්ටර්ෆෙරෝමීටරය නමැති නව උපකරණය භාවිත කරමින්. එහි ප්‍රබලතාව මෙයට පෙර යොදා ගත් විද්‍යා උපකරණවලට වඩා 10 ගුණයක් ඉහළයි. ඒ අන්දමට SWOT මෙහෙයුම ලබාගත් ඡායාරූප සහ දත්ත ලෝකය ගැන ගවේෂණ සහ විවිධ පර්යේෂණ සඳහා භාවිත කිරීම දැනටමත් අරඹා අවසන්.

මේ දත්ත යොදා තැනූ යෙදුම් අතරට මුහුදු මතුපිට උස පෙන්වන සිතියම් සහ ගංවතුර තැනිතලාවල ඩිජිටල් උන්නතාංශ සිතියම්, ජල තරංග උස සහ සුළං වේගය, ගෝලීය තෙත් භූ ලක්ෂණ සහ ජල වාෂ්ප අන්තර්ගත ආදිය ගැන විස්තර ඇතුළත්.

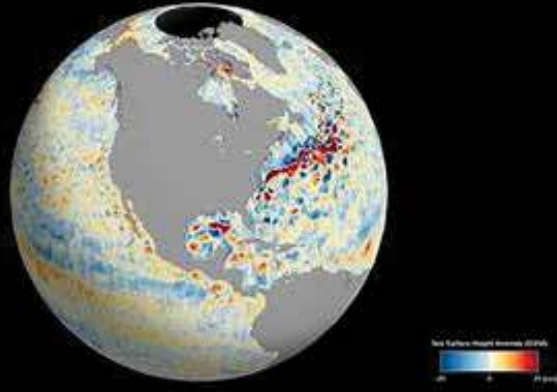
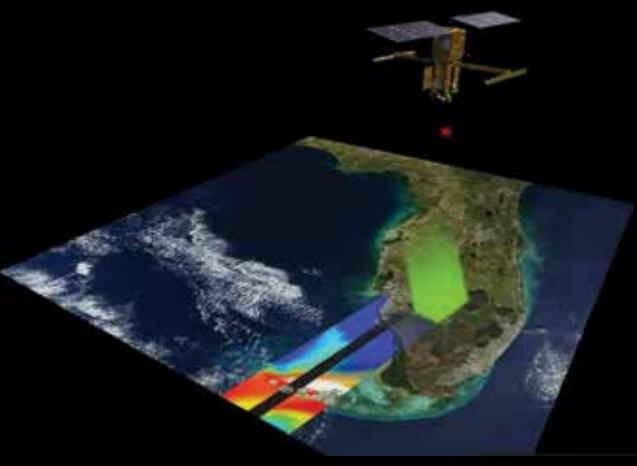
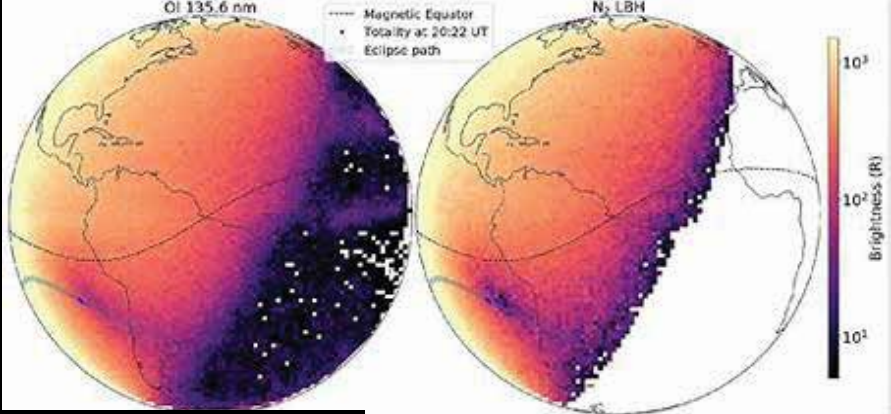
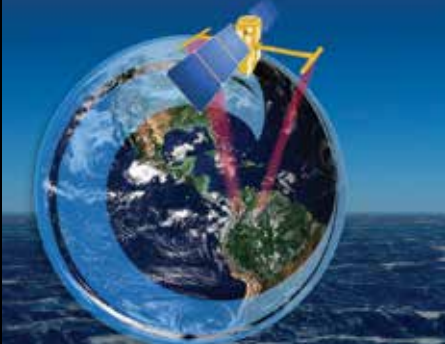
දකුණු කැලිෆෝනියාවේ නාසා ආයතනයට අයත් ජෙට් ප්‍රවෘලන විද්‍යාගාරයේ SWOT ව්‍යාපෘති කළමනාකරු ප්‍රාග් වාස් පවසන ආකාරයට මේ දත්ත ලෝක දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම් පිළිබඳ පර්යේෂණ ඉදිරියට ගෙන යනු ඇති අතර උණුසුම් වන ලෝකයක් සඳහා ඉදිරියේදී වඩා හොඳින් සූදානම් වීමටත් ප්‍රජාවට උපකාරී වනු ඇති.

එසේම SWOTහි මුහුදු මතුපිට උස්පහත් වීම් පෙන්වන ඉහළ විභේදනයක් සහිත රූපවලින් තැනූ සිතියම් සහ දත්ත

දැනටමත් විද්‍යාත්මක පරීක්ෂණ සහ වාණිජ නවෝත්පාදන රැසක් සඳහා නව අවස්ථා සපයා අවසන්. ඒ අතර ගංවතුර ගැන පුරෝකථනය සහ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම, ජල සම්පත් අධීක්ෂණය හා කළමනාකරණය, ගංවතුරට යටවන පහත් බිම් සහ තෙත්බිම්වල ගතිකතා පිළිබඳ අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීම, ජල සම්පත පිළිබඳ ගෝලීය අධ්‍යයන, ජාත්‍යන්තර දේශසීමා තරණය කරන ගංගා හඳුනාගැනීම ඇතුළු ව වැඩි සහ ජලාශවල ගබඩා වන ජලය සහ ගංගාවල ගතිකත්වය මැන ගැනීම ද දක්වන්නට පුළුවන්.

සාගරය ආවරණය කරන්නේ ගෝලීය පෘථිවි පෘෂ්ඨයෙන් 71% ක්. එහෙත් ගොඩබිම, වන්දුයා, අගහරු සහ සිකුරු සමග සසඳන විට ඉතා දුර්වල ලෙසයි මුහුදු පතුල අධ්‍යයනය කර සිතියම්ගත කර තිබුණේ. සාම්ප්‍රදායික සාගර සිතියම්ගත කිරීමට භාවිත වූයේ නැව් මත රැගෙන යන ධ්වනි සහ වන්දිකා රේඩාර්. මේවායේ ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් මෙතෙක් ලද ප්‍රතිඵල ඉතා දුර්වල වුවත් SWOT සිය බලවත් නව උපකරණවලින් කෙටි කලකින් කළ සොයා

ගැනීම් පවතින්නේ ඉහළ මට්ටමක. එහි මෙහෙවර තවමත් අඛණ්ඩ ව සිදු වෙමින් පවතිනවා. පොළොව තලයේ ටෙක්ටොනික් තහඩු ප්‍රතිනිර්මාණය, දිය යට දිය දහරා සංවලන සහ සාගර ගැඹුරේ මිශ්‍ර හැසිරීම් සහ ඒවා සමස්ත පෘථිවි ගෝලයට සහ ජීවයට බලපාන ආකාරය ගැන මේ මෙහෙයුමේ ඉදිරි දත්ත ලබාදෙනු ඇත්තේ වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් තීරණාත්මක අවබෝධයක්. මේ මහපොළොව මත කෙරෙන මහා සාගර අධ්‍යයනය මුහුදු සහිත ග්‍රහ මණ්ඩලයේ සහ විශ්වයේ අපට හමුවිය හැකි අනෙකුත් ලෝක ඉදිරියේදී සිදු කෙරෙන්නට නියමිත අධ්‍යයන සඳහා විශිෂ්ට පූර්ව පෙරහුරුවක් ද වනු ඇති.

වගා බිමේ සලවන

නිරෝපි දොඹගහගේ

අතීතයේ පටන් පරිසර හිතකාමී වගා රටාවක් අනුව සිය ජීවිකාව සරිකර ගැනීමටයි ජනතාව ක්‍රියා කළේ. මෙරට පැරණිතම වගාව ලෙස සැලකෙන්නේ හේන් ගොවිතැන. ඊට අදාළ සාම්ප්‍රදායික වාරික්‍රම වාරික්‍රමවලින් පරිසරයට හානියක් නොවන ආකාරයෙන් ඔවුන් වගාවල නියැළුණා. හේන්කේ පුළුස්සා ගැනීමට පෙර එම භූමියේ සිටින කුඹියාගේ සිට අලියා දක්වා වූ සියලු ම ප්‍රාණීන්ට ඉවත් ව යන ලෙස වරු තුනක් හඬ නගමින් හේන් වටා ගොස් කැළෑව ගිනි තැබීමේ වාරික්‍රම හැඳින්වූයේ 'කැළෑ එළවුම් යාතිකාව' ලෙසින්. පිරිමින් මූලික ව සිදු කළ හේන් ගොවිතැනේදී කුරුල්ලන් සහ සතුන් එළවමින් බෝග ආරක්ෂා කර ගැනීමට කාන්තාවන්ගේ සහ ළමයින්ගේ දායකත්වය ලබා ගැනුණා. නුවර කලාවියේ ගැමියන් කඩවර දෙවියන්ට පුද පූජා පැවැත්වීම වෙනුවෙන් වාර්ෂික ව සිදු කළ 'පැටිපස් පරානේ' නම් වාරික්‍රමයන් අපේක්ෂා කෙරුණේ ළමයා, ගවයා, බල්ලා, බෙලා සහ කුකුළා ආරක්ෂා කරදෙන මෙන් දෙවියන්ගෙන් ඉල්ලීම. ඒ අනුව මෙරට අතීත ගොවිතැන් රටාවට නිරීක්ෂණය කිරීමේදී හෙළිවන ප්‍රධානතම කරුණක් වන්නේ පරිසර පද්ධතියෙහි සමබරතාව රැකීමට ගොවියන්ගේ දැඩි අවධානයක් යොමු වූ බව. එහිදී ඔවුන් පරිසර පද්ධතියේ ම කොටසක් වන සතුන් පිළිබඳ ව ද අමතක කළේ නැහැ.

අතීතයේ මිනිසා සහ සතුන් අතර පැවති සම්බන්ධතාව පරිසර පද්ධතිවල සමතුලිතතාව රැක ගැනීමට ඉතා වැදගත් වූණා. එහෙත් කාලයත් සමග මානව ක්‍රියාකාරකම් සංකීර්ණවීම හමුවේ මේ සබඳතාව බිඳී යන තේ විශේෂයෙන් වන සතුන්ගෙන් කෘෂිකාර්මාන්තයට සිදුවන හානිය, බලපෑම බලවත් වීමෙන්. මේ හිසා කාලයක සිට ගොවි ජනතාව මැස්විලි නගහනේ සතුන්ගෙන් තම වගාවලට සිදුවන හානි සම්බන්ධයෙන් බලධාරීන් විසඳුම් ලබා දීමට අපොහොසත් වී ඇති බවට. වර්තමානයේ රටේ ජාතික ප්‍රශ්නයක් වන තරමට ම ඒ පිළිබඳ කතිකාවක් ගොඩනැගී තිබෙනවා. මේ සඳහා වගකිව යුතු පාර්ශ්ව කවුරුන් ද? ඔවුන්ගේ වගකීම කුමක් ද? ඒ සඳහා විද්‍යාත්මක විසඳුම් තිබෙනවා ද? මෙවර 'දෙසතිය' කවරයේ කතාවේ කතාබහ සිදු වන්නේ ඒ පිළිබඳ ව.

වගා භූමියේ ම කොටසක කුරුල්ලන්ගේ පරිභෝජනය සඳහා වෙන් කරන 'කුරුලු පාළුව' මීට කදිම නිදසුනක්. කුරුලු පාලුවෙහි අස්වනු කොතෙක් සරුසාර ව වැඩුණ ද අතීත ගොවියන් එය පරිභෝජනය කර නැහැ.

වගා බිම් ආශ්‍රිත ව සකස් කෙරුණු 'ගොඩවල' (මඩ උගල) වන සතුන්ට ජලය සපයන අතර ම මනුෂ්‍ය සත්ත්ව ගැටුම් මගහැරීමේ උපාය මාර්ගයක් ලෙසින් ද එකල භාවිත කෙරුණා. සතුන්ගේ හැසිරීම් රටා නිරීක්ෂණය කරමින් කාලගුණ පුරෝකථන පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික දැනුම් සම්භාරයක් ද ඔවුන් ගොඩනගාගෙන තිබුණා. වගා හානි කරන සතුන් පලවා හැර ඇත්තේ ආගමික විශ්වාස මත පදනම් ව. සාම්ප්‍රදායික දැනුම හා විශ්වාස මත පදනම් ව කෙම් කුම, ශාකසාර භාවිතය, විවිධ අභිචාර යනාදී ක්‍රමවේදවලින් පලිබෝධ පාලනය සිදු කෙරුණා. මියන් වැනි සතුන්ගෙන් ගොවිපොළට සිදු වන හානි වළක්වා ගැනීම සඳහා සර්පයන් තම වගා බිම්වලට ආකර්ෂණය කර ගැනීමට විවිධ ක්‍රම අනුගමනය කළ බවට පවා සාධක තිබෙනවා. මේ සියල්ලෙන් හෙළි වන්නේ වන සතුන් ද පරිසර පද්ධතියේ ම කොටසක් බවටත් ඔවුන් සමග සහජීවනයෙන් ජීවත් විය යුතු බවටත් අතීත ගැමියා විශ්වාස කළ බව.

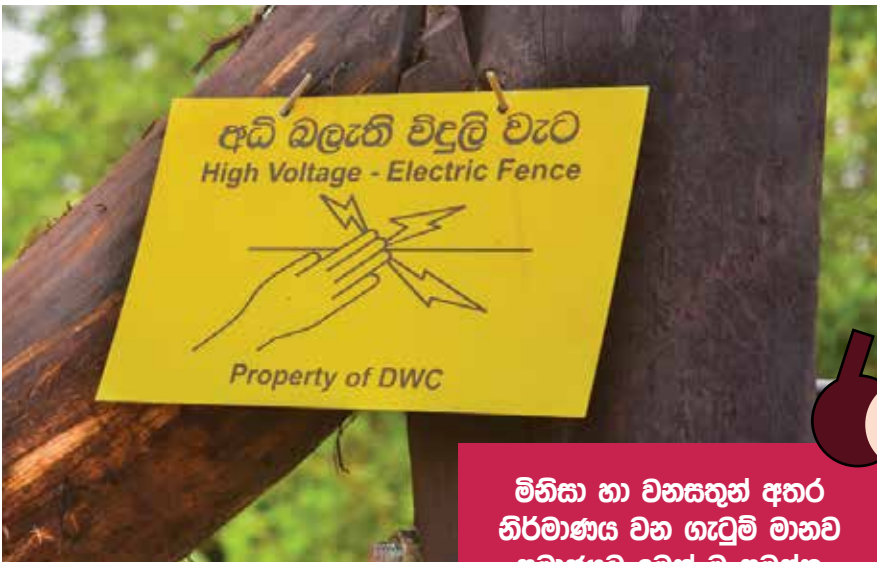
ජන ජීවිතය සංකීර්ණය වීම

ජනගහනය වැඩිවෙමින්, ජන ජීවිතය සංකීර්ණය වෙමින් බටහිර සංස්කෘතිය ග්‍රාමීය ජන ජීවිතයට ඇතුළු වීමත් සමග සියවස් ගණනාවක් පැරණි ගොවිතැන හා බැඳුණු සම්ප්‍රදායික ප්‍රඥාව කෙමෙන් අතුරුදන් වුණා. වර්තමානය වන විට මිනිසුන් සහ වනජීවීන් අතර ඇතිවන සෘණාත්මක අන්තර්ක්‍රියා ලෝකයේ සංවර්ධන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින

වනජීවීන්ගේ අවශ්‍යතා හා හැසිරීම් මිනිසුන්ගේ අරමුණු කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑම මෙන් ම මිනිසුන්ගේ අරමුණු වනජීවීන්ගේ අවශ්‍යතාවලට අහිතකර ලෙස බලපෑම යන සාධක ද මේ ගැටුමට හේතු. මෙහිදී මිනිසුන් ගැටුම සංජානනය කරගන්නා ආකාරය, ගැටුමට ලක් වී සිටින පුද්ගලයන්ගේ දරා ගැනීමේ හැකියාව සහ භූමි පරිහරණය සැලසුම් සහගත ව සිදු නොවීම යන හේතු මිනිසාගේ පාර්ශ්වයෙන් මේ සඳහා

බලපාන තත්ත්ව. විලෝපිකයන් වද වී යාම හා වනාන්තරවල ආහාර දුලබ වීම හේතුවෙන් වගා බිම් ආශ්‍රිත ව ආහාර සපයා ගැනීමට සතුන් පෙළඹීම වැනි කාරණා මත ඇතැම් සත්ත්ව වර්ගවල ගහනය වේගයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතින බවයි පරිසරවේදීන් පවසන්නේ.

මිනිසා හා වනසතුන් අතර නිර්මාණය වන මේ ගැටුම් මානව සමාජයට මෙන් ම සමස්ත පරිසර පද්ධතියට ම ඇති කරන්නේ අහිතකර බලපෑම්. පරම්පරා ගණනාවකට දශක ගණනාවක් තිස්සේ මුහුණපෑමට සිදු ව ඇති මේ ගැටලුව විසඳා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වරින් වර ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ගෙන තිබුණත් සාධනීය තිරසර විසඳුමක් සොයා ගැනීමට මෙතෙක් හැකි වී නැහැ. ගැටලුව උග්‍ර වන අවස්ථාවලදී වැඩි අවධානය යොමු කළත් දීර්ඝකාලීන ව ඒ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා නොකිරීම මෙන් ම ගැටලුවෙහි ඇති සංකීර්ණභාවයත් ඊට හේතු. මේ තත්ත්වය වර්තමානය වන විට රටේ සමස්ත ආහාර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි ඇති කර තිබෙන බලපෑම අතිමහත්.

මිනිසා හා වනසතුන් අතර නිර්මාණය වන ගැටුම් මානව සමාජයට මෙන් ම සමස්ත පරිසර පද්ධතියට ම ඇති කරන්නේ අහිතකර බලපෑම්. පරම්පරා ගණනාවකට දශක ගණනාවක් තිස්සේ මුහුණපෑමට සිදු ව ඇති මේ ගැටලුව විසඳා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වරින් වර ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ගෙන තිබුණත් සාධනීය තිරසර විසඳුමක් සොයා ගැනීමට මෙතෙක් හැකි වී නැහැ. ගැටලුව උග්‍ර වන අවස්ථාවලදී වැඩි අවධානය යොමු කළත් දීර්ඝකාලීන ව ඒ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා නොකිරීම මෙන් ම ගැටලුවෙහි ඇති සංකීර්ණභාවයත් ඊට හේතු.

රටවල ව්‍යාප්ත වූ ගැටලුවක් බවයි කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ සත්ත්ව විද්‍යා හා පරිසර විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයෙහි ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය දේවක විරකෝන් පවසන්නේ. ජනගහනය වැඩිවීම නිසා ස්වාභාවික වාසස්ථාන ශීඝ්‍රයෙන් අඩුවීම නිසා මතු ව ඇති මේ ගැටුම්කාරී තත්ත්ව වර්තමානයටත් වඩා අනාගතයේදී සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතාවක් තිබෙනවා. මහාචාර්යවරයාට අනුව වගා හානි, ගබඩා කරන ලද ධාන්‍යවලට හානි සිදු කිරීම, පශු සම්පත්වලට හානි සිදු කිරීම, නිවෙස්වල වහල වැනි යටිතල පහසුකම්වලට හානි සිදු කිරීම, ගෙවතු වගාවට හානි කිරීම, නාගරික මධ්‍යස්ථානවල ගැවසීම සහ කැඳලි තැනීම නිසා මහජනතාවට හිරිහැර ඇතිවීම, මිනිසාට සිදුකරන තුවාල හෝ ජීවිත හානි හේතුවෙන් ඇතිවන ගැටුම් යනාදී ලෙස මානව වනජීවී ගැටුම් විවිධාකාර වනවා.

වී, පොළ, බඩ ඉරිඟු, මුං, කවුපි, බතල, කෙසෙල්, මඤ්ඤොක්කා, රඹුටන් වැනි බෝග රැසකට හානි කරන සතුන් අතර රිලවුන්, වඳුරන් මොනරුන්, වල් ඌරන්, වනඅලින්, දඬු ලේනුන්, ඉත්තෑවුන්, මුවන් සහ ගෝනුන් වැනි සතුන් සිටිනවා. වනසතුන් නිසා මෙරට කෘෂිකර්මාන්තයට සිදුවන හානිය තක්සේරු කිරීමේදී ඒ පිළිබඳ සිදුකර ඇති පර්යේෂණවලින් අනාවරණය වී ඇති දත්ත පිළිබඳ ව ද සලකා බැලීම වැදගත්.

මෙරට ගොවිජන බල ප්‍රදේශ 464ක් යොදාගෙන ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2021/2022 මහ කන්නය අලලා වී සහ අනෙකුත් කන්න බෝගවලට අදාළ ව රැස් කරන ලද දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය (HARTI) වාර්තාවක් සම්පාදනය කර තිබෙනවා. මේ පර්යේෂණය සඳහා අනෙකුත් බහු වාර්ෂික බෝග සම්බන්ධයෙන් දත්ත රැස්

කර තිබෙන්නේ 2022 වර්ෂයේ ජනවාරි සිට ජූනි දක්වා කාලයට අදාළ ව.

පර්යේෂණ වාර්තාව හෙළිදරව් කරන ආකාරයට වගා සඳහා වනසත්ත්ව හානි වැඩිපුර ම වාර්තා වන පළාත වයඹ. හෙක්ටයාර් 38000 ඉක්ම වූ උපරිම වගා හානි වපසරියක් එම පළාතෙන් වාර්තා වී තිබෙනවා. ඊට හේතුව වන්නේ කුරුණෑගල හා පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කවල පොල් වගා වැඩි වශයෙන් වනසත්ත්ව හානිවලට බඳුන්වීම. මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ බඩ ඉරිඟු සහ පොල් වගාවට වැඩි වශයෙන් සත්ත්ව හානි සිදුවීම හේතුවෙන් උෟව පළාත දෙවැනි සත්ත්ව හානි සිදුවන පළාත ලෙසින් වාර්තා වනවා. ඒ, හෙක්ටයාර් 18,262ක් ලෙසින්. හෙක්ටයාර් 14,220කට හානි වූ බව වාර්තා වන දකුණු පළාතේ බහුල ලෙස පොල් වගාවන් වී, එළවළු, කෙසෙල් හා කුරුඳු වනසතුන්ගේ හානිවලට ලක් වී තිබෙනවා. උතුරු සහ බස්නාහිර පළාත්වල වනසත්ත්ව හානි වාර්තා වීම අනෙකුත් පළාත්වලට සාපේක්ෂ ව අඩු මට්ටමක පැවතියත් දිවයිනේ සෑම පළාතක ම හෙක්ටයාර් 5000 ඉක්මවූ වගා වපසරියක් වනසත්ත්ව බලපෑමට ලක් වී ඇති බව වාර්තා වී තිබීම මේ ගැටලුවෙහි ධාරිතාව විදහා දක්වන්නක්.

තෝරාගත් ගොවිජන සංවර්ධන බල ප්‍රදේශ අතරින් 207ක හෙක්ටයාර් 275,540ක පොල්

වගා බිම් අතරින් හෙක්ටයාර් 57,816ක් හානියට ලක්වී ඇති බවයි පර්යේෂණ වාර්තාව හෙළිදරව් කර තිබෙන්නේ. ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 21%ක්. ගොවිජන සංවර්ධන බල ප්‍රදේශ 334ක හෙක්ටයාර් 569,362ක ව්‍යාප්ත වූ වී වගාවලින් හානි වී ඇති ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 31,922ක්. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල විවිධ බෝග වගා කර ඇති හෙක්ටයාර්

1,335,012ක් අතරින් හෙක්ටයාර් 128,637ක් එනම් 9.6%ක් වනසත්ත්ව හානි නිසා විනාශ වී තිබෙනවා.

වගා වපසරිය අනුව වැඩිපුර ම වනසත්ත්ව බලපෑමට ලක් වූ ගොවිජන සංවර්ධන බල ප්‍රදේශ පිළිවෙලින් වනාන්තරවිල්ලුව, බිංගිරිය, කලාල්ල, මාදවුගම, දඹගල්ල, පුත්තලම, පේමාදූව, දඹුල්ල, වෙල්පැල්ල, පොතුහැර, නාරම්මල, කුවිවවේලි, මොණරාගල, පදියතලාව ලෙසින් දක්වන්නට පුළුවන්.

පොල් පර්යේෂණ ආයතනය සඳහන් කරන ආකාරයට දිවයිනේ සමස්ත පොල් වගා භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 440,64ක් වන අතර, සත්ත්ව හානි නිසා සමස්ත පොල් වගා භූමි ප්‍රමාණයෙන් 13.1%ක් හානි වී තිබෙනවා. මේ විශ්ලේෂණය අනුව සමස්තයක් ලෙස 2022 වර්ෂයේ පළමු භාගයේ සිදු වී තිබෙන්නේ ආහාර බෝග 28ක ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදන මෙට්‍රික් ටොන් 144,989ක් සහ පොල් ගෙඩි මිලියන 93ක් ඉක්මවන හානියක්. එම ආහාර ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයේ ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රුපියල් මිලියන 30,215ක්.

හෙක්ටයාර් 14,220කට හානි වූ බව වාර්තා වන දකුණු පළාතේ බහුල ලෙස පොල් වගාවන් වී, එළවළු, කෙසෙල් හා කුරුඳු වනසතුන්ගේ හානිවලට ලක් වී තිබෙනවා. උතුරු සහ බස්නාහිර පළාත්වල වනසත්ත්ව හානි වාර්තා වීම අනෙකුත් පළාත්වලට සාපේක්ෂ ව අඩු මට්ටමක පැවතියත් දිවයිනේ සෑම පළාතක ම හෙක්ටයාර් 5000 ඉක්මවූ වගා වපසරියක් වනසත්ත්ව බලපෑමට ලක් වී ඇති බව වාර්තා වී තිබීම මේ ගැටලුවෙහි ධාරිතාව විදහා දක්වන්නක්.

ශක්තිමත් රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයක්

වගා හානි කරන සතුන්ගේ ගහනය විවිධ හේතු නිසා ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඉහළ යමින් පැවතීම හේතුවෙන් මේ ගැටලුව තවදුරටත් තීව්‍ර වෙමින් පවතින බවටයි ගොවියන් මැසිවිලි නගන්නේ. මේ සියලු තත්ත්ව පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් ඊට විසඳුම් සෙවීමට විවිධ පාර්ශ්වවල අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්ම, පඬු සම්පත්, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය කමිටුවක් පත් කර තිබෙනවා.

වගා හානි සම්බන්ධ මේ කමිටුව පිහිටුවා තිබෙන්නේ විෂයභාර අමාත්‍යවරයාගේ මැදිහත්වීමෙන්. කෘෂිකර්මාන්තයට සිදුවන වනසත්ත්ව හානි අවම කිරීම සඳහා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග මොනවාද යන්න හඳුනා ගැනීම සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු පාර්ශ්ව හඳුනා ගැනීමයි මේ කමිටුවේ අරමුණ. විශ්වවිද්‍යාල ඇතුළු විවිධ ආයතන වනසත්ත්ව ගහන හා හානි පිළිබඳ සිදුකර ඇති සමීක්ෂණවල තොරතුරු එක්රැස් කර

සම්පිණ්ඩනය කරමින් හානි අවම කිරීමට අදාළ ක්‍රමවේද හඳුනා ගැනීම, වනසත්ත්ව හානි වළක්වා ගැනීමට අදාළ නීතිමය තත්ත්වය පිළිබඳ පාර්ශ්වකරුවන් දැනුවත් කිරීම, විද්වතුන් මෙන් ම පරිසර සංවිධාන හා පුරවැසියන්ගෙන් මේ සම්බන්ධ අදහස් සහ යෝජනා ලබා ගැනීම මේ කමිටුවේ කාර්යභාරයට අයත්.

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ කෘෂි සංවර්ධන, පශු සම්පත් හා කෘෂි තාක්ෂණ අංශ මෙන් ම වනජීවී දෙපාර්තමේන්තුව, වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ පොල් වගා කිරීමේ මණ්ඩලය, සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව යනාදී ආයතන රැසක් මේ කමිටුව නියෝජනය කරනවා. විශේෂයෙන් පරිසරවේදීන් සහ අදාළ විද්වතුන් ඇතුළු සියලු ම පුරවැසියන්ගෙන් මේ ගැටලුව විසඳීම වෙනුවෙන් අදහස් හා යෝජනා කැඳවමින් සිටින බව කමිටු සභාපති අතිරේක ලේකම් (කෘෂි සංවර්ධන) සුසන්ති වන්දුසේන පවසනවා. මේ සම්බන්ධයෙන් යෝජනා ඇත්නම් 0112034319/ 0768186639 යන දුරකතන අංකවලට ඇමතුමක් ලබාදීමෙන්, 0770440590 වට්ස්ඇප් අංකයට සහ addelecdev@agrimin.gov.lk විද්‍යුත් ලිපිනයට පණිවිඩයක් එවීමෙන් ඊට සහය ලබා දීමට ජනතාවට අවකාශ සලසා තිබෙනවා. දැනට ඉදිරිපත් වී ඇති බොහෝ යෝජනා අතර ඇත්තේ මීට පෙර මේ ගැටලුව විසඳීම සඳහා හඳුනාගත් ක්‍රියාමාර්ග. විවිධ ආයතන මේ සම්බන්ධ ව ඉදිරිපත් කර ඇති පර්යේෂණ පත්‍රිකා ද ඒ අතර වනවා. ඒ අනුව කමිටුව විසින් අදාළ අදහස් හා යෝජනා සමාලෝචනය කර, ක්‍රියාත්මක කළ හැකි යෝජනා හඳුනා ගනිමින් ඉදිරි පියවර ගනු ඇති.

දැනට කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ ක්‍රියාත්මක වන උපදේශක කමිටුව විසින් ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වෙන ම ක්‍රියාකාරී කමිටුවක් පත් කිරීම වැදගත් වනු ඇති බවයි වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ වනජීවී සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ වෛද්‍ය තාරක ප්‍රසාද් පවසන්නේ. එහිදී දෛනික රාජකාරිවලින් නිදහස් කරන ලද, මේ කර්තව්‍යය වෙනුවෙන් ම ඇප කැප විය හැකි නිලධාරීන්ගෙන් එම

කමිටුව සමන්විත වීමේ අවශ්‍යතාව ඔහු අවධාරණය කරනවා.

වරක් ඕස්ට්‍රේලියාවේ කැළෑවක සිටි අලංකාර මුව රංචුවක ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා එරට බලධාරීන් එම ප්‍රදේශයෙන් කොටියන් ඉවත්කර දැමීමෙන් පසු ශීඝ්‍රයෙන් මුව ගහනය වැඩි වීමෙන් බවුන් වාසය කළ සමස්ත පරිසර පද්ධතිය ම විනාශ වී යාමට බලපෑම් සහගත තත්ත්වයක් නිර්මාණය වුණා.

විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද හා අභියෝග

වනසත්ත්ව හානි ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් සීමා වූවක් නොවන බැවින් වෙනත් රටවල් ඒ සම්බන්ධයෙන් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමත් ඉතා වැදගත්. විදේශ රටවල ක්‍රමවේද ඵලදායී ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් මෙරට පවතින සංස්කෘතික, ආගමික, සදාචාරාත්මක කාරණා මෙන් ම විවිධ විශ්වාස හා පුරාවෘත්ත හා බැඳුණු ඇතැම් කාරණා බලපෑමක් කරන බව නොරහසක්. එබැවින් වැදගත් වන්නේ එම සාධක මත පදනම් ව රටට ගැලපෙන ලෙස එම ක්‍රමවේද ගලපා ගැනීම.

ජපානය විසින් ඊලචූන් හා වඳුරන්ගෙන් වගා බිම් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා කැළැවු සහ ගොවි බිම් අතර Buffer Zone ස්ථාපිත කරනු ලබනවා. එහිදී සිදු වන්නේ ගස්වල අතු කප්පාදු කරමින් සතුන්ට ගොවි බිම් කරා පැමිණීමට නොහැකි ලෙස පරිසරය සකස් කිරීම. සාමාන්‍යයෙන් වගා බිම්වලට සතුන් පිවිසෙන්නේ එක ම ස්ථානයකින් නිසා මේ පිළිබඳ අවබෝධය ගොවියන්ට තිබීම එම කාර්යයට පහසුවක්. වගා බිම් වටා කටුපඳුරු සකස් කිරීමත් තව උපක්‍රමයක් බවයි ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්ය වාමලී නාහල්ලගේ පෙන්වා දෙන්නේ.

අසල්වැසි ඉන්දියාව ඊලචූන් වඳ කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන්ධ්‍යකරණ සැත්කම්, ආහාරවලට වන්ධ්‍යකරණ බෙහෙත් කවලම් කරදීම, වන්ධ්‍යකරණය සඳහා විවිධ හෝමෝන යොදා ගැනීම වැනි උපක්‍රම අනුගමනය කර තිබෙන්නේ එම සත්ත්වයන් පිළිබඳ ආගමික විශ්වාස මත ගොඩනැගුණු ගරුත්වයක් ද පවතින පසුබිමක.

සත්ත්ව ගහනය පාලනය කිරීමේ ක්‍රමවේද වඩා විද්‍යාත්මක පසුබිමකින් ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු බවත් එසේ නොවුවහොත් අවශේෂ ගැටලු උද්ගත විය හැකි බවත් ඒ සම්බන්ධයෙන් ලෝකයේ විවිධ උදාහරණ පවතින බවත් මානුෂික ක්‍රම මගින් සත්ත්ව ගහන කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වූ

පශු වෛද්‍ය ඵකමුතු වේ නිර්මාණය පශු වෛද්‍ය වමින් නානායක්කාර පවසනවා. වරක් ඕස්ට්‍රේලියාවේ කැලැවක සිටි අලංකාර මුව රංචුවක් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා එරට බලධාරීන් එම ප්‍රදේශයෙන් කොටියන් ඉවත්කර දැමීමෙන් පසු ශිෂ්‍යයන් මුව ගහනය වැඩි වීමෙන් ඔවුන් වාසය කළ සමස්ත පරිසර පද්ධතිය ම විනාශ වී යාමට බලපෑම් සහගත තත්ත්වයක් නිර්මාණය වුණා. එබැවින් එවැනි විසඳුම් නොව වනසත්ත්ව ගැටලුව විසඳීම සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වන්නේ වඩා විද්‍යාත්මක ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම බවයි ඔහුගේ අවධාරණය. මේ සම්බන්ධයෙන් වගකීම පැවරෙන සියලු පාර්ශ්ව එක් ව ලේකම් කාර්යාලයක් පිහිටුවීම වැදගත් බව පවසන මහාචාර්යවරයා එම ආයතනයෙන් වනසත්ත්ව ගහනය පිළිබඳ නිරන්තර අධ්‍යයනයක් සිදුකිරීම මේ ගැටලුව සඳහා දීර්ඝකාලීන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස වැදගත් වනු ඇති බවයි සඳහන් කරන්නේ. එසේ ම සතුන් වෙනත් පරිසර පද්ධතිවලට බැහැර කිරීම සිදු කරන්නේනම් එවැනි කාර්යයක් වුවත් කළ යුත්තේ අදාළ පරිසර පද්ධතිය පිළිබඳ සිදු කරන විද්‍යාත්මක අධ්‍යනයකින් බවයි ඔහුගේ සඳහන.

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්ය වාමලී නහල්ලගේ පවසන්නේ වනසතුන්ගෙන් සිදුවන වගා හානි අවම කර ගැනීමටනම් ඒ සඳහා තනි ක්‍රියාමාර්ගයක් නොව ඒකාබද්ධ ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බව. ජෛව විද්‍යාත්මක පාලනය, උපක් පාලනය, වර්ෂා පාදක කරගත් උපක්‍රම, වාසස්ථාන පාදක කරගත් උපක්‍රම ලෙස මේ ඒකාබද්ධ ක්‍රියාමාර්ගය කොටස් හතරක් යටතේ හඳුනා ගන්නට පුළුවන්. ජෛව විද්‍යාත්මක

පාලනය, උපක් පාලනය වැනි ක්‍රමවේද මෙහිදී හඳුනාගන්නේ දිගුකාලීන ක්‍රමවේද ලෙස. එනම් ඒවායෙහි ප්‍රතිඵල ලැබීමට කල් ගත වනවා. ආහාර ලබා නොදීම, ගම්වලින් එළවා දැමීම, විකර්ශක භාවිත කිරීම යනාදී වර්ෂා පාදක කරගත් උපක්‍රම. වාසස්ථාන පාදක කරගත් උපක්‍රම ලෙස Buffer Zone ස්ථාපිත කිරීම, කැලැවේ ආහාර සුලබ කිරීම යනාදිය සැලකෙනවා. වගා හානි කරන බොහෝ සතුන් ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික සතුන් බැවින් මෙහිදී ජනතාවගේ ආකල්ප වෙනස් වීමත් ඉතා වැදගත්.

පොදුවේ ගත් කල වනාන්තරවල වනසතුන්ගේ ආහාර අවශ්‍යතා සපුරාලීම, ගොවි බිම්වලට සතුන් ඇතුළුවීම වැළැක්වීම හා වනසතුන් පලවා හැරීම, ගහනය පාලනය කිරීම, ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම හා සංශෝධනය, අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ සිදු කිරීම, ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම හා පුහුණු කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග සඳහන් HARTI විසින් 2022 වර්ෂයේදී යාවත්කාලීන කර ඇති යෝජනාවලිය

වඳුරන් හා රිලවුන් වගාවලට සිදු කරන හානි වළක්වා ගැනීමට ඔහුල වශයෙන් වායු රඹුල භාවිත වුවත් මේ සතුන් කොට්ඨාසය අනෙක් සතුන්ට සාපේක්ෂ ව බුද්ධිමත් වීම හේතුවෙන් පලවා හැරීම සඳහා භාවිත කරන සියලු ක්‍රමවේදවලට කාලයත් සමග අනුගත වන බැවින් මොවුන්ගේ හානිය පාලනය වඩාත් අසීරු කාර්යයක් ඔවට පත් ව තිබෙනවා.

කෙරෙහි ද මෙහිදී අවධානය යොමු කිරීම වැදගත්.

මේ ගැටලුව පාලනය කිරීම සඳහා මෙරට පවතින නීතිමය තත්ත්වයන් වැදගත් සාධකයක්. වනසතුන් සම්බන්ධයෙන් මෙරට ක්‍රියාත්මක වන නීතිමය ප්‍රතිපාදනය වන්නේ 2022 අංක 07 දරන පනතින් අවසන් වරට සංශෝධනය කරන ලද 1937 අංක 02 දරන වනසත්ත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂක ආඥා පනත. මේ පනතෙහි 53 (අ) උප වගන්තිය ප්‍රකාර ව වන සතකු මැරීම හෝ මත් කිරීම සඳහා වස හෝ පුපුරන ද්‍රව්‍ය හෝ මත් කිරීමේ ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීම නීති විරෝධී වනවා. එසේ ම වනසත්ත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂක ආඥා පනතේ i වැනි උපලේඛනයේ ආරක්ෂිත නොවන ක්ෂීරපායී සතුන් හා iii වැනි උපලේඛනයේ ආරක්ෂිත නොවන පක්ෂීන් නම් කර තිබෙනවා. පළමු වැනි උපලේඛනයෙහි වල් ඌරා, රිළවා, අළු වඳුරා, ඉත්තෑවා සහ භාවා යන ක්ෂීරපායී සතුන් ආරක්ෂිත නොවන සතුන් ලෙස නම් කර තිබෙන්නේ වගා හානි කරන සතුන් ලෙස සලකමින්. තුන් වැනි උපලේඛනය අනුව රැන ගිරවා, කොළඹ කපුටා, ගං කපුටා, තිත් වී කුරුල්ලා සහ පිට සුදු වී කුරුල්ලා ආරක්ෂිත නොවන පක්ෂීන්. මේ සතුන් අනාරක්ෂිත වන්නේ පෞද්ගලික වගා බිමකදී. එහෙත් එම සතුන් වෙනත් වගා පිලිබෝධකයන් පාලනය කරන ආකාරයෙන් කිසිදු උපකරණයක් හෝ රසායනික හෝ විදුලි සැර යොදා හෝ මදු තැබීමෙන් හෝ පාලනය කළ නොහැකියි. නීතිය අනුව එම සතුන් පාලනය කළ හැකි වන්නේ බලපත්‍ර සහිත ගිනි අවියක් යොදාගෙන පමණයි. ඒ අනුව විවිධ සත්ත්ව වර්ගවල ගහනය වෙනස් වෙමින්

මතු වී තිබෙන පාරිසරික අසමතුලිතතාව හමුවේ නීතිමය සංශෝධනයක අවශ්‍යතාව ද පැන නැගී ඇති බවයි පෙනී යන්නේ.

තම වගාවලට හානි කරන සතුන් පලවා හරිමින් මේ තත්ත්වය කළමනාකරණය සඳහා සාම්ප්‍රදායික මෙන් ම නවීන විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද, උපක්‍රම රාශියක් ගොවියන් අනුගමනය කරනවා. වනඅලින් පලවා හැරීම සඳහා ගොවියන් භාවිත කරන අලිවැට සුලබ උපක්‍රමයක් වුවත් අලිවැට සැකැස්ම, ස්ථානගත කිරීම හා නඩත්තුව යන කාරණාවලදී ඇති වී තිබෙන අසාර්ථකවීම් හේතුවෙන් ගැටලු පැන නැගී ඇති බවයි ජෝෂ්‍ය මහාචාර්ය දේවක විරකෝන් පවසන්නේ. විශේෂයෙන් අලි සංරක්ෂණයේදී අවම පැවැත්වීම් ගහනයට වඩා අවම පැවැත්වීම් ප්‍රදේශය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු වනවා. අලිඇතුන් සංඛ්‍යාවක් කිසියම් ආරක්ෂිත ප්‍රදේශයක් වෙත සීමා කරන විට අවශ්‍ය ආහාර හා ජෛව පාරිසරික අවශ්‍යතා සපුරාදීමත් කළ යුත්තක්. මේ ක්‍රියාමාර්ගවලින් බැහැර ව වුවහොත් අලි හා මිනිසුන් අතර පවතින ගැටුම තවදුරටත් දිගු වනවා මිස විසඳුමක් නොලැබෙන බවයි ඔහුගේ මතය.

වඳුරන් හා රිලවුන් වගාවලට සිදු කරන හානි වළක්වා ගැනීමට බහුල වශයෙන් වායු රයිෆල් භාවිත වුවත් මේ සතුන් කොට්ඨාසය අනෙක් සතුන්ට සාපේක්ෂ ව බුද්ධිමත් වීම හේතුවෙන් පලවා හැරීම සඳහා භාවිත කරන සියලු ක්‍රමවේදවලට කාලයත් සමග අනුගත වන බැවින් මොවුන්ගේ හානිය පාලනය වඩාත් අසීරු කාර්යයක් බවට පත් ව තිබෙනවා.

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ එක් එක් ප්‍රදේශවල වනසතුන්ගෙන් සිදුවන හානිය තක්සේරු කරමින්, සතුන්ගේ වර්ගය පිළිබඳ ව ද සැලකිලිමත් වෙමින් එම හානි පාලනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බව. එහිදී එක් සත්ත්ව වර්ගයක් පාලනයට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේදී පාරිසරික අසමතුලිතතාවක් නිර්මාණය නොවීමට වග බලා ගැනීම වැදගත්.

මහත්මා ගාන්ධි පවසා ඇත්තේ ජාතියක ශ්‍රේෂ්ඨත්වය සහ එහි සදාචාර ප්‍රගතිය නිර්ණය කළ හැකි වන්නේ ඔවුන් සත්ත්වයන්ට සලකන ආකාරය අනුව බව. මිනිසා සහ වනසතුන් පරිසර පද්ධතියෙහි ම කොටසක්. ඇති වී තිබෙන තත්ත්වය නිසා දෙපාර්ශ්වයට ම සිදු ව තිබෙන හානිය පිළිබඳ මේ ගැටලුව විසඳීමේදී සලකා බැලීම අනිවාර්ය වනවා. ඇතැම් ප්‍රදේශවලින් වාර්තා වන තොරතුරු අනුව ගැටලුවට මුහුණදීමට අපොහොසත් වීම නිසා ඇතිවන සිත් තැවුල් හේතුවෙන් ගොවියන් සිය වගා බිම්වලින් ඇත්වීම පවා සිදු ව තිබෙනවා. වනසතුන් නිසා

මේ ප්‍රදේශවල ජනතාවගේ දෛනික ජීවිතය කෙරෙහි වයස් හේදයකින් තොර ව සිදු වන බලපෑම නිසා ඇති ව තිබෙන සමාජ, ආර්ථික මෙන් ම මානසික පීඩා කෙලෙසකවත් නොසලකා හරින්නට බැහැ. ගොවියන් වගාවේදී මුහුණපා ඇති කෘෂි රසායනික භාවිතය, අස්වනු අලෙවි කර ගැනීමේදී මුහුණපාන ගැටලුකාරී තත්ත්ව, පසුඅස්වනු හානි යනාදිය කෙරෙහිත් කෘෂිකාර්මාන්තය නගා සිටුවීමේදී අවධානය යොමු කිරීම ඉතා වැදගත්.

නොදැනුවත්කම නිසා දුරදිග නොබලා සිදුකරන ඇතැම් ක්‍රියා ද මේ ගැටලුව උග්‍ර වීමට හේතු වන බැවින් ඒ සම්බන්ධයෙන් ජනතාව දැනුවත් වීමත් කාලීන අවශ්‍යතාවක්. මේ නිසා ඒ සම්බන්ධ ව එක් පාර්ශ්වයකට පමණක් වෝදනා කිරීමෙන් ගැටලුවට විසඳුම් සොයා ගන්නට බැහැ. ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට ගැටලුව බලපා ඇති ආකාරය පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයකින් යෝජනා ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ තීරණ ගැනීම කළ යුත්තේ මානව කේන්ද්‍රීය ප්‍රවේශයකින් නොව ජෛව කේන්ද්‍රීය ප්‍රවේශයකින්. ගැටලුව විසඳීමට අදාළ ව හඳුනාගන්නා කෙටිකාලීන, මධ්‍යකාලීන හා දීර්ඝකාලීන වැඩසටහන් ජනතාවගේ සහය ද ලබාගෙන සහයෝගීතා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ලෙසින් බිම් මට්ටමේ සිට ක්‍රියාත්මක කිරීමයි කළ යුත්තේ. එහිදී වඩාත් අභියෝගාත්මක කාර්යය වන්නේ විද්‍යාත්මක ව තහවුරු කෙරෙන තත්ත්ව රටේ සංස්කෘතිය, සදාචාරය මෙන් ම ජනතාවගේ ඇදහිලි විශ්වාස ඇතුළත් ජනග්‍රාහීය සමග ගළපා ගනිමින් ක්‍රියාත්මක කරන්නේ කෙසේද යන්න.

මහත්මා ගාන්ධි පවසා ඇත්තේ ජාතියක ශ්‍රේෂ්ඨත්වය සහ එහි සදාචාර ප්‍රගතිය නිර්ණය කළ හැකි වන්නේ ඔවුන් සත්ත්වයන්ට සලකන ආකාරය අනුව බව. මිනිසා සහ වනසතුන් පරිසර පද්ධතියෙහි ම කොටසක්. ඇති වී තිබෙන තත්ත්වය නිසා දෙපාර්ශ්වයට ම සිදු ව තිබෙන හානිය පිළිබඳ මේ ගැටලුව විසඳීමේදී සලකා බැලීම අනිවාර්ය වනවා.

එක් ආර්ශ්වයකට වගකීම පවරන්නට බැහැ

ඊ. ඊ. ඩී. ශ්‍රීමත්

අතිරේක කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
(සංවර්ධන)
කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

අතින් පටන් වගාවලට එල්ල වූ වනසත්ත්ව හානිය වර්තමානයේ අස්වැන්නට ප්‍රබල හානියක් වන තත්ත්වයට වර්ධනය වී තිබෙනවා. මීට එක් හේතුවක් වන්නේ පාරිසරික සමතුලිතතාව බිඳවැටීම. ඒ නිසා ඇතැම් සත්ත්ව ගහන වැඩි වී තිබෙනවා. ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ජනගහනය වැඩිවීමත් සමග වර්ධනය වූ ආහාර අවශ්‍යතාව නිසා වනාන්තර හෙළි පෙහෙළි කර වගාබිම් නිර්මාණය හේතුවෙන් සතුන්ගේ වාසස්ථාන අහිමි වී වනසතුන් මිනිස් ජනාවාස ආශ්‍රයට පැමිණ තිබෙනවා. විශේෂයෙන් නර වැනි සතුන් දැන් දක්නට ලැබෙන්නේ අඩුවෙන්. මේ ආකාරයට ඇතැම් සත්ත්ව වර්ග වද වී යාමේ තර්ජනයට මුහුණදීමත් ඇතැම් සත්ත්ව වර්ගවල ගහනය ඉහළ යාමට හේතු වන්නට පුළුවන්.

පූජා භූමි අවට වන සතුන්ට ආහාර ලබා දීම නිසාත් සතුන් වනාන්තරයෙන් එළියට පැමිණෙනවා. මිනිසා පරිභෝජනය කරන ආහාරවල ප්‍රෝටීන් පෝෂකය වැඩි නිසා එම ආහාර සතුන්ට ලබා දීමෙන් එම සතුන්ගේ ශීඝ්‍ර ගහන වර්ධනයක් සිදුවන බවත් හඳුනාගත හැකි කරුණකි. වනසතුන්ගෙන් සිදුවන වගා හානිය සම්බන්ධ ගැටලුව සඳහා මෙවැනි විවිධ හේතු බලපා තිබෙනවා.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට ගොවි ජනතාවගෙන් ලැබෙන පැමිණිලිවලින් වැඩි සංඛ්‍යාවක් යොමු වන්නේ වනසතුන්ගෙන් සිදු වන වගා හානි ගැටලුව පිළිබඳ ව. වනසතුන් එක් එක් දිස්ත්‍රික්කවල සිදු කරන හානියේ ප්‍රමාණය එකිනෙකට වෙනස් ස්වභාවයක් ගන්නවා. එබැවින් මේ ගැටලුව විසඳීම

සඳහා පරිසර සංවිධාන, විශ්වවිද්‍යාල, වනජීවී දෙපාර්තමේන්තුව ආදී සියලු පාර්ශ්ව එකතු කර ගනිමින් කමිටුවක් පිහිටුවීමට කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය නොබෝද පියවර ගන්නා. එම සියලු ම පාර්ශ්ව වෙතින් ලබාගත් අදහස් එක්කරමින් කෙටිකාලීන, මධ්‍යකාලීන සහ දිගුකාලීන ලෙස වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබෙනවා.

කෙටිකාලීන වැඩපිළිවෙළ යටතේ හඳුනාගෙන තිබෙන්නේ වායු රයිපල් ලබාදීම, විදුලි වැට ඉදි කිරීම, වගා රක්ෂණ වැටවල් ඉදි කිරීම යනාදිය. මේ ක්‍රමවේදයේදී එක් වගා බිමකින් පලවා හරින වනසතුන් තවත් වගාබිමකට ඇතුළු වන්නට පුළුවන්. එවිට හැකියාව ඇති ගොවියන්ට පමණයි එම සතුන්ගෙන් වගාව ආරක්ෂා කර ගැනීමට පුළුවන්. මේ නිසා මෙවැනි කෙටිකාලීන විසඳුම් පමණක් ප්‍රමාණවත් නැහැ. සත්ත්ව වන්ධ්‍යකරණය හඳුනාගෙන ඇත්තේ මධ්‍යකාලීන වැඩසටහනක් ලෙස. සිහි නැතිකර සතුන් මේ සැත්කම්වලට ලක් කළත් සිහිය පැමිණි විට ඔවුන් තුවාල කර ගන්නවා. එබැවින් මේ ක්‍රමවේදය යටතේ වුවත් ප්‍රායෝගික ගැටලු රාශියක් තිබෙනවා. ගහනය වැඩි සතුන් අපනයනය කිරීම සඳහා පසුගිය කාලයේ ගත් තීරණයන් පරිසර සංවිධානවල විරෝධතාව නිසා නවතා දැමීමට සිදුවුණා.

මීට අමතර ව වන රෝපණය, වනජීවී කලාප වෙන් කිරීම, වන සතුන් ගමන් කරන අවහිර කර ඇති මාර්ග නිරවුල් කිරීම යනාදී ක්‍රියාමාර්ග වෙනුවෙනුත් පියවර ගැනෙනවා. කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය වගා හානි සඳහා රක්ෂණ මුදලක් ද ගෙවනවා. මේ ගෙවීම් සිදු කරන්නේ වී, බඩ ඉරිඟු, සෝයා, මිරිස්, රට ලූණු, මුං ඇට යන බෝග 06ක් සඳහා පමණයි. එසේ නොමැතිනම් රක්ෂණ වන්දි මුදල් ලබා ගැනීමට ගොවියන් තමන්ගේ වගා බිම් රක්ෂණය කර තිබිය යුතු වනවා.

පොල් හිඟයට හේතු සලකා බැලීමේදී ඇතැම් පොල්වතු තිබෙනවා වසර

ගණනාවකින් පොල් කැඩීම නොකරන ලද. එමෙන් ම නිසි පරිදි පොහොර නොයෙදීම නිසාත් ගස්වලට සාත්තු නොකිරීම නිසාත් ඵලදාව අඩු වී තිබෙනවා. ඵවැනි ප්‍රදේශවල මේ තත්ත්වයට පිළියම් යෙදීමෙන් ඵලදාව වැඩි කර ගන්නට පුළුවන්. එසේ වුවත් පොල් වගාව සඳහා සතුන්ගේ හානිය වැඩිනම් මේ ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීමෙන් ලබන වර්ධනය ද එල රහිත වනවා.

වනසතුන්ගෙන් සිදුවන වගා හානි පමණක් නොවෙයි සිදු වන්නේ. දිගින් දිගට ම වගා හානි සිදුවීම නිසා අධෛර්යයට පත්වන ගොවියන් වගාවෙන් ඇත්වීමට මේ තත්ත්වය බලපානවා. රටක් ලෙස අප නිෂ්පාදනය කරන ආහාර ප්‍රමාණය අපතේ යාමක් සිදු වනවා. ආහාර හිඟයට පිළියම් ලෙස ආහාර ආනයනයට විශාල වියදමක් දැරීමට සිදු වනවා. ජනාවාස ආශ්‍රිත ව ගැවසෙමින් මිනිසුන්ට වනසතුන් හිරිහැර කරන වාතාවරණයක සංචාරක කර්මාන්තයටත් ඇති වී තිබෙන්නේ බාධාවක්. මේ නිසා වැඩි වී තිබෙන වනසත්ත්ව ගහනය පාලනය කිරීම සඳහා නිශ්චිත ක්‍රමවේදයකට යාම අත්‍යාවශ්‍ය කරුණක්.

මානව වර්ශාවේ වෙනස වැදගත්

වෛද්‍ය භාරක ප්‍රසාද්
වහර්ෂී සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
වහර්ෂී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

අස්වනු සඳහා ආර්ථික වශයෙන් හානි කරන තත්ත්වයකට යම් සත්ත්ව කොට්ඨාසයක බලපෑම ඉහළ යනවානම් එය අප හඳුනා ගන්නේ පළිබෝධකයෙක් ලෙස. එය පාලනය කළ යුතු තත්ත්වයක්. වර්තමානයේ වනසත්ත්ව හානිය රටේ පළිබෝධක තත්ත්වයට පත් වී තිබෙනවා. වගා බිම්වලින් සතුන් පලවා හැරීම සඳහා භාවිත කරන ශබ්දවලට වුවත් කාලයක් යන විට සතුන් හුරු වීම නොවැළැක්විය හැකි කාරණයක්. හෝමෝන ප්‍රතිකාර, ලූප් පැලඳවීම වැනි ක්‍රමවේද සම්බන්ධයෙනුත් සාකච්ඡා වනවා. මෙහිදී ඇතැම් සතුන් සම්බන්ධයෙන් සකස් කර ඇති ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් ද සලකා බැලීමට සිදු වනවා. රටේ ජන කොට්ඨාසවල පවතින ජනශ්‍රැතිය හා බැඳුණු මනිමනාත්තර සම්බන්ධයෙනුත් මෙහිදී අවධානය යොමු කිරීම වැදගත්.

මේ ගැටලුව නිරාකරණය සම්බන්ධයෙන් එක් පාර්ශ්වයකට පමණක් වගකීම පවරන්නට බැහැ. දැනට ක්‍රියාත්මක ක්‍රමවේදවලට අමතර ව වෙනත් ක්‍රමවේද හඳුනා ගැනීම සඳහා සෑම පාර්ශ්වයක ම දායකත්වය ලබා ගත යුතු වනවා.

වනසතුන් වගාවලට හානි කිරීම වාර්තා වන්නේ ජාතික උද්‍යාන ආශ්‍රිත ව නොව ජාතික උද්‍යානවලින් පරිබාහිර ව ගම් ආශ්‍රිත ව. මෙහිදී වනසත්ත්ව ගහනය පාලනයේදී ජනගහනයට උපරිම ධාරිතාව සලකා බැලීම වැදගත්. එහිදී ධාරිතාව ඉක්මවා යම් සත්ත්ව කොට්ඨාසයක් සිටින බව තහවුරු වුවහොත් සහ ගහනය අඩු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග නොගතහොත් පද්ධතියේ ස්ථාවරභාවය ආරක්ෂා කළ නොහැකි වනවා. මේ සියල්ලට ම බලපෑම් කර තිබෙන්නේ ආහාර දාම බිඳවැටීම්, පාරිසරික අසමතුලිත බව, වන භායනය වැනි හේතු.

2013 වර්ෂයේදී මේ ගැටලුවට පිළියමක් ලෙස සතුන් අල්ලාගෙන ගොස් ජාතික උද්‍යානවලට දැමීම සිදු කළා. එහෙත් අපේ අත්දැකීම අනුව මේ සතුන් නැවතත් ජනාවාස වෙත පැමිණෙනවා. මේ තත්ත්වය නිසා ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙතින් පැමිණිලි ලැබුණා ජාතික උද්‍යානවලට සතුන් ගෙන ගොස් දැමීම නවත්වා දමන ලෙස ඉල්ලමින්. ඒ නිසා ම රජය ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස මේ ක්‍රියාවලිය නවත්වා දමුවා.

වනසත්ත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂක ආඥා ජනනය දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ සතුන්ගේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක වන තීර්ණය තත්ත්වය වන්නේ. මේ ආඥා ජනනයේ පළමු උපලේඛනයෙහි ආරක්ෂිත නොවන ක්ෂීරපායී සතුන් හා උරගයන්ගේ නාම ලේඛනය සඳහන්. එම සතුන් ගොවි බිම් සහ තමන්ගේ නිවෙස් අවට ගැටලු සම්බන්ධ වගා හානි ඇති කරනවානම් ඔවුන්ගේ ජීවිත හානි සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමේ හැකියාව පවතිනවා. නමුත් එයට අනුමත ක්‍රමවේදයක් තිබෙනවා. උගුල් ඇටවීම අනුමත කරන්නේ නැහැ. ධලපත්‍ර සහිත තුවක්කුවකින් එම සතුන්ට වෙඩි තැබීමෙන් අනතුරු ව ග්‍රාම සේවකට හෝ පොලිසියට වාර්තා කළ යුතුයි. අනතුරු ව එම පාර්ශ්ව එය වහර්ෂී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දැනුම් දෙනවා. වෙඩි තබා ඝාතනය කළ පසු මේ සත්ත්ව දේහ ප්‍රවාහනය, වෙළෙඳ භාණ්ඩ ලෙස ප්‍රදර්ශනය කිරීම තහනම්. මේ ප්‍රතිපාදනවල අපේක්ෂාව වන්නේ සත්ත්ව වෙළෙඳාම නැවැත්වීම.

මෙරට වගා හානි සඳහා වැඩි බලපෑමක් ඇති කරන සත්ත්ව කාණ්ඩයක් වන වඳුරන් ගහනය පාලනය වෙනුවෙන් දැනටමත් ආරම්භ කර තිබෙනවා ඒකාබද්ධ වන්ධ්‍යකරණ ව්‍යාපෘතියක්. උකුණන් පිරික්සීම වඳුරන්ගේ සාමාන්‍ය පුරුද්දක්. තම ශරීරයට අයත් නොවන යමක් තිබූ විට ඔවුන් එය ඉවත් කර දමනවා. මේ නිසා බල්ලන්ට, පුසන්ට ක්‍රියාත්මක කරන වන්ධ්‍යකරණ ක්‍රමවේදය වඳුරන්ට ගැලපෙන්නේ නැහැ. ඒ අනුව එම සත්ත්ව කාණ්ඩයට ගැලපෙන ක්‍රමවේදයකින් නියම ව්‍යාපෘතියක් ලෙස සතුන් 25ක් අතරින් 12ක් පමණ පසුගිය කාලයේ වන්ධ්‍යකරණයට ලක් කළා.

මේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මුහුණපාන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන්නේ ශ්‍රම ගැටලුව. එනම් ප්‍රමාණවත් නිලධාරීන් සංඛ්‍යාවක් අප සතුව නැත. මේ කාර්යය සාර්ථක කර ගැනීම වෙනුවෙන් විශේෂඥ දැනුමක් ද අවශ්‍ය වනවා.

දැනට ක්‍රියාත්මක වඳුරන් වත්ධනකරණ වැඩසටහනේ සතුන් සංඛ්‍යාතමක ව අඩුවීමක් සිදු වන්නේ නැතැ වගේ ම දැනට සිටින සතුන්ගෙන් භව සතුන් ජනනය වීමක් සිදු වන්නේ ද නැත. මේ සංඛ්‍යාතමක අඩුවීම පැහැදිලි ව පෙනීමට තව අවුරුදු 10ක් පමණ ගත වේවි. තවදුරටත් ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින මානව විශේෂඥයන්ගෙන් උපදෙස් ලබාගෙන තිබෙනවා සතුන්ගේ ගහනය වැඩිවීම සම්බන්ධයෙන්. වතුර සහ ආහාර සුලබ වීම මේ තත්ත්වයට දැඩි ලෙස බලපාන හේතුවකි. ගෙවත්ත පිටුපස ප්‍රදේශයට ආහාර බැහැර කිරීම හිසා මේ සුලබතාව නිර්මාණය කර තිබෙන්නේ මිනිසුන් විසින් ම. සතුන්ට ළඟා විය නොහැකි ආකාරයේ ගැඹුරු වළක් කපා ඒවා තුළට ඉවත දමන ආහාර බැහැර කිරීම සුදුසු බවයි සැලකෙන්නේ. ඒ අනුව මෙහිදී වහසත්තව බලපෑම අවම කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී තමන්ටත් වගකීමක් පැවරෙන බව ජනතාව වටහා ගත යුතු වනවා. නිවැරදි කසළ කළමනාකරණ ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීම මෙහිදී ඉතා වැදගත්. ගොවියන්ට තම වගා සඳහා පොලිටහල් වැනි ආරක්ෂිත ක්‍රමවේද භාවිත කිරීමෙන් සතුන්ගෙන් සිදුවන වගා හානි අවම කර ගන්නට පුළුවන්.

වඳුරන් හැර වගාබිම්වලට හානිකර බව හඳුනාගෙන ඇති අනෙකුත් සතුන් අතරින් මොනරා, දඬුලේනා, අලියා ආරක්ෂිත සතුන් ලෙසයි සැලකෙන්නේ. එවැනි සතුන් ගහනය අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වෙන ම ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ යුතු වනවා. එම ගහනය අඩු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු වන්නේ ගහනය වැඩි ද යන්න නිශ්චිත ව සනාථ කර ගැනීමෙන් පසුව.

මහාචාර්ය වාමලී නානලලගේ

මානව විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

වනසතුන්ගෙන් වගාවලට වන හානි අතර රිලවුන් හා වඳුරන් සිදු කරන හානි පිළිබඳ වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු වී තිබෙනවා. විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණ අනුව ප්‍රමාදා ගෝත්‍රයට අයත් මොවුන් ක්ෂීරපායී සතුන්. මිනිසා අයත් වන්නේ මේ ගෝත්‍රයට. මේ නිසා ම මිනිසා හා සමාන ගති ලක්ෂණ මේ සතුන්ගෙන් දැක ගන්නට පුළුවන්. ඔවුන්ට ඉතා ඉක්මනින් යමක් ඉගෙනීමේ හැකියාවක් තිබෙන අතර ම මේ ගති ලක්ෂණ නිසාත් ඔවුන් පාලනය කිරීමේ යම් අපහසුතාවක් තිබෙනවා.

වගා හානි නිසා මේ සතුන් හා මිනිසුන් අතර උද්ගත ව තිබෙන තත්ත්වය ගැටුමකට වඩා අන්තර් ක්‍රියාකාරකම් ලෙසින් හඳුන්වා දීමටයි මා කැමති. මේ දෙපිරිස ම පරිසර පද්ධතියේ ම කොටසක්. මේ සතුන්ගේ ධනාත්මක ක්‍රියාකාරකම් ද තිබෙනවා. පරිසර පද්ධතියේ සමබරතාව ආරක්ෂා කිරීම, කෘමීන් ආහාරයට ගනිමින් කෘමි ගහනය පාලනය, බීජ ව්‍යාප්තිය කෙරෙහි වැඩි දායකත්වයක් ලබා දීම, ඇතැම්විට මිනිසාගේ ජීවිකාව සරිකර ගැනීමට උපකාර කිරීම එවැනි ක්‍රියාකාරකම්. මිනිසාගේ කෝණයෙන් සතුන් කරන වගා හානිය සෘණාත්මක කාරණයක්.

තෙත් කලාපීය රිලවා, වියළි කලාපීය රිලවා හා කඳුකර කලාපීය රිලවා ලෙසින් රිලවුන් වර්ග තුනක් මූලික ව හඳුනා ගන්නට පුළුවන්. වඳුරන් වර්ග හතරක් සිටිනවා. මේ සත්ත්ව බාණ්ඩ දෙවර්ගය අතරින් මෙරට වැඩි ම වගා හානියක් සිදු කරන්නේ රිලවා. මේ තත්ත්වයට බලපාන සුවිශේෂ තත්ත්ව පවතිනවා. ඊට බෙහෙවින් බලපාන්නේ

ඒකාබද්ධ ක්‍රියාමාර්ගයක්

අවශ්‍යයි

මොවුන්ගේ හැසිරීම සහ සමාජ සංවිධාන රටාව. සර්ව භක්ෂකයකු වීම, මිනිස් වාසය ආසන්න ව සිටීමට ප්‍රිය කිරීම යනාදී ගති ලක්ෂණ එහිදී කැපී පෙනෙනවා. කළු වදුරා වැඩි වශයෙන් ආහාරයට ගන්නේ අමු පලතුරු හා ශාක දලු. ඒ අනුව වගා හානි වැඩි වශයෙන් සිදු කරන්නේ රිලවුන්. සතුන්ගේ මේ වර්ග රටා පිළිබඳ අවබෝධයක් පැවතීම ගැටලුවට විසඳුම් සෙවීමේදී ඉතා වැදගත්.

ජනතාවගේ අවධිමත් කසල බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදය නිසාත් රිලවුන් වැඩි වශයෙන් ගම් කෙරෙහි ආකර්ෂණය වීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතිනවා. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බොහෝ විට ගම් සහ කැළෑව අතරින් මහාමාර්ගය පිහිටා ඇති නිසා ජනතාව මාර්ගය අද්දර කසල බැහැර කිරීමට පුරුදු ව සිටිති. ආහාර සොයා ගැනීමේදී සතුන් මේ කසලවල තිබෙන ආහාර සඳහා ආකර්ෂණය වනවා. එහි ආහාර හිඟවන විට මේ සතුන් පිටිසෙන්නේ ගම්මානවලට. ගෙවත්තේ කෙතරම් ඉඩ තිබුණත් ඉවත දමන ආහාර ගස් මුල බැහැර කිරීමේ පුරුද්දක් ද ජනතාවට තිබෙනවා. මේ නිසා රිලවුන් පමණක් නොව උෟරන්, ඉත්තෑවන් වැනි සතුන් පවා ආහාර සොයා ගැනීමට පුරුදු වී සිටිති. මේ ස්ථානවලින්, එසේ ම පූජා භූමි ආශ්‍රිත ව සිටින සත්ත්ව රුච්චලට මනා අවබෝධයක් ද තිබෙනවා පූජාව නිමා වී ආහාර ලැබෙන වේලාව ගැන.

ඒ අනුව මේ ගැටලුව කළමනාකරණය සඳහා ජනතාවටත් පැවරෙනවා වගකීමක්. දරුවන්ට කෑම කැවීම අපහසු වීම සතුන්ට කෑම ලබාදී එම දර්ශනය පෙන්වමින් දරුවන්ට කෑම කවා ගැනීමේ පුරුදු ඇතැම් නිවෙස්වල තිබෙනවා. මෙවැනි අවස්ථාවල තනි තනි වශයෙන් මුලින් පැමිණෙන සතුන්

අනතුරු ව රංචු ලෙස එම නිවාස අවට ගැවසීමට පටන් ගන්නවා. තමාට සපයන කෑම ප්‍රමාණවත් නොවුණු විට ඔවුන් කෑම ලබා ගැනීමට උත්සාහ කරන්නේ නිවෙස් තුළ පිවිසීමෙන්. දුර දිග නොබලා සිදුකරන මෙවැනි ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ද මේ ගැටලුව තවදුරටත් සංකීර්ණ වනවා.

වනසතුන් වගා හානි සිදුකිරීමේ ගැටලුව සඳහා අවසන් විසඳුමක් ලබා දී එය සම්පූර්ණයෙන් නිමා කළ නොහැකියි. තත්ත්වය පාලනයක් පමණක් කළ හැකි වන්නේ. තනි තනි වශයෙන් සිතමින් තම තමන්ගේ සීමාවෙන් පමණක් මේ සතුන් පලවා හැරීම ගැටලුව පාලනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විසඳුමක් වන්නේ නැහැ. ග්‍රාමීය ව සියලු දෙනා එක්වී සහයෝගයෙන් යුතු ව එක් ආකාරයක් භාවිත කරමින් සතුන් එළවා දැමීමයි වඩාත් සුදුසු ක්‍රමවේදය.

තමාට ස්වාභාවික ව උරුම වී ඇති ආහාර රටාවෙන් මිදෙමින් මිනිස් ආහාර පරිභෝජනය කිරීම නිසා මේ සතුන් රෝගවලට ගොදුරු වීමත් අතිශය සංකීර්ණ තත්ත්වයක්. සතුන්ට ආහාර ලබාදීමේදී ඔවුන් පෙළෙන යම් යම් රෝගවලට මිනිස්සුන්ට ද ගොදුරු වීමට සිදු වනවා. එනම් එම සතුන්ගේ ශරීරයෙහි සිටින පරපෝෂිතයන් මිනිස් ශරීරය තුළට පැමිණීමේ ඉඩකඩක් පවතිනවා. ඒ, සතුන් ආහාරයට ගෙන දමා යන පලතුරු යනාදිය අනුභව කිරීමෙන් සතුන් පෙළෙන රෝග

මිනිසුන්ට වැළඳීමේ අවදානමක් නිර්මාණය වන නිසා.

වන සතුන් වගා හානි සිදුකිරීමේ ගැටලුව සඳහා අවසන් විසඳුමක් ලබා දී එය සම්පූර්ණයෙන් නිමා කළ නොහැකියි. තත්ත්වය පාලනයක් පමණක් කළ හැකි වන්නේ. තනි තනි වශයෙන් සිතමින් තම තමන්ගේ සීමාවෙන් පමණක් මේ සතුන් පලවා හැරීම ගැටලුව පාලනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විසඳුමක් වන්නේ නැහැ. ග්‍රාමීය ව සියලු දෙනා එක්වී සහයෝගයෙන් යුතු ව එක් ආකාරයක් භාවිත කරමින් සතුන් එළවා දැමීමයි වඩාත් සුදුසු ක්‍රමවේදය.

මේ සඳහා ගොවිජන සංවිධාන, ග්‍රාම නිලධාරීන්, ගොවියන් වැනි අදාළ සියලු පාර්ශ්ව සාමූහික එකමුතුවකින් ක්‍රියා කළ යුතු වනවා. සතුන්ගෙන් වැඩි ම වගා හානි සිදුවන්නේ කැළෑ ආශ්‍රිත ව පිහිටා ඇති කුඹුරු සහ හේන්වලට. කැළෑබද සීමාවෙන් ඔබ්බෙහි පිහිටා ඇති වගා බිම්වලට සිදු වන හානිය සාපේක්ෂ ව පවතින්නේ අඩු මට්ටමක.

මෙහිදී ජනතාවගේ ආකල්ප වෙනස් වීම ඉතා වැදගත්. මේ සතුන් අපට ආවේණික සතුන්. ඔවුන් වද වී ගියහොත් ලෝකයේ කොතැනකවත් නැවත ඔවුන් දැකගත නොහැකි වනු ඇති.

ඒ අනුව පෙනී යන්නේ මේ ගැටලුව පාලනය කර ගැනීමේ ක්‍රමවේදය ආරම්භ කළ යුත්තේ බිම් මට්ටමෙන් බව. මේ සඳහා නිශ්චිත වූ එක් ක්‍රමවේදයක් පමණක් අපට භාවිත කරන්නට බැහැ. හඳුනාගන්නා ක්‍රමවේද සහයෝගයෙන් යුක්ත ව සියලු දෙනා ම අනුගමනය කිරීමෙන් යම් ධනාත්මක පාලනයක් කිරීමට හැකි වනු ඇති බවයි මගේ විශ්වාසය.

CKDu නවතම පර්යේෂණය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය
ආර.එම්. ගාමිණී රාජපක්ෂ
රසායනික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය

ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු මැද සහ උතුරු පළාත් ගම්මානවලින් 90 දශකයේ පටන් වාර්තා වන හේතු හඳුනා නොගත් නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය {CKDu (Chronic Kidney Disease Unknown etiology)} දියවැඩියාව, රුධිර පීඩනය වැනි වකුගඩු රෝගය සඳහා අවදානම් සාධක නොමැති පුද්ගලයන් අතර පවා ව්‍යාප්ත විය හැකි වකුගඩු රෝග ප්‍රභේදයකි. විශේෂයෙන් ගොවි ජනතාව අතර වැඩි වශයෙන් දක්නට පුළුවන් මේ තත්ත්වය රෝගයේ පිළිබඳ මුල් අනාවරණයවීමටද ම නිරීක්ෂණය කෙරුණු කාරණාවකි.

CKDu රෝගය පිළිබඳ මූලික පර්යේෂණවලදී වකුගඩු රෝගීන් වාර්තා වන ප්‍රදේශවල ජලයේ ආසන්නික සහ කැඩ්මියම් වැනි උත්සර්ජක ද්‍රව්‍ය හා වගාවට ඉසින විවිධ රසායනික පොහොර සංයෝගවලින් වකුගඩුවලට සිදු කළ හැකි හානිය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු වුණා. 2000-2010 වසර පමණ වනවිට ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වුණේ මේ රෝගය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර අවධානය. ජාත්‍යන්තර සහය සහ විවිධ පර්යේෂණ කණ්ඩායම් ශ්‍රී ලංකාවේ මේ රෝගය පිළිබඳ අධ්‍යයන සඳහා සම්බන්ධ වීමත් දක්නට ලැබුණා. එහිදී වැඩි අවධානයක් ලබා දුන්නේ රෝගය වැළඳීමට ඇති හැකියාව සහ ඊට බලපාන වෘත්තීයමය, සමාජීය සාධක පිළිබඳ ව. පසුව ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන සමග එක් ව CKDu රෝගය සම්බන්ධයෙන් වඩාත් විධිමත් ව වැඩිදියුණු කරන ලද පර්යේෂණවලදී ග්ලයිෆොසේට් වකුගඩු සෛලවලට ඇති කරන අහිතකර බලපෑම් පිළිබඳ විශේෂ අධ්‍යයනයක් සිදු කෙරුණා. නව තාක්ෂණික ක්‍රමවේද භාවිතයෙන් CKDu රෝගයට වැළඳීමට හේතුවන ජෛව රසායනික විපර්යාස, පාරිසරික වශයෙන් ජල සංයුතියේ ඇතිවන ගුණාංග සහ ජීව විද්‍යා පද්ධති විග්‍රහය පිළිබඳ පර්යේෂණ වර්තමානයේ පවා සිදු වනවා.

CKDu රෝගය ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් දක්නට ලැබෙන්නක් නොවෙයි. විශේෂයෙන් එය ශ්‍රී ලංකාවට සමාන අක්ෂාංශික කලාපයේ පිහිටා තිබෙන මධ්‍යම ඇමරිකානු

කලාපයේ එල් සල්වදෝර් (EL Salvador), නිකරගුවා (Nicaragua) වැනි රටවල, ඉන්දියාව ඇතුළු දකුණු ආසියානු කලාපීය ඇතැම් ප්‍රදේශවලින් සහ චීනයේ ඇතැම් පළාත්වල ජීවත්වන ගොවි ජනතාව අතරත් වාර්තා වී තිබෙනවා. එම නිසා මෙය රටවල් සමූහයකට ම මුහුණදෙන්නට සිදු වී තිබෙන රෝගී තත්ත්වයකි.

පසුගිය දශක කිහිපයේ සිදු කරන ලද පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵලයක් වීදිනට CKDu රෝගයේ මූලධර්ම හඳුනා ගැනීමට, රෝගය වැළැක්වීමේ උපාය මාර්ග විශ්ලේෂණය කිරීමට මෙන් ම රෝගය පාලනයට අවශ්‍ය නිසි විසඳුම් සකස් කිරීමට වුවමනා අවකාශය නිර්මාණය වීම සැබෑ ජයග්‍රහණයකි. ඒ අනුව දිගුකාලීන නියැදි පරීක්ෂාවකින් පසුව මා කලින් සඳහන් කළ කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමෙන් 2024 දෙසැම්බර් 14 දින CKDu රෝගය සම්බන්ධයෙන් නවතම පර්යේෂණ දත්ත එළි දැක්වීමක් බත්තරමුල්ලේදී සිදු වුණා. මේ පර්යේෂණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ජාතික වකුගඩු රෝග අධ්‍යයන ඒකකය, ජෛව විශ්වලය, චීන විද්‍යා ඇකඩමිය (CAS) සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය, මධ්‍යම පළාත් සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ මෙන් ම ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර විශේෂඥයන්ගේ සහය ලබා ගැනීමත් සිදු වුණා.

මෙම පර්යේෂණයේදී උතුරු මැද පළාතේ CKDu ව්‍යාප්ත ප්‍රදේශවලින් (උදාහරණයක් ලෙස අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව) සහ CKDu රෝගය ව්‍යාප්ත නොවූ ප්‍රදේශවලින් ලබා ගන්නා ලද ජල නියැදිවල අඩංගු සෝඩියම්, ෆ්ලූරයිඩ් සහ කැල්සියම් රසායනික සංයෝග ප්‍රමාණ අධ්‍යයනය කිරීමටත් රෝගය ආසාදිත පුද්ගලයන් නිරීක්ෂණය කිරීමටත් රෝග පාලන උපායමාර්ග සම්පාදනයටත් අවධානය යොමු කළා. සාමාන්‍ය ජලයේ අඩංගු බැර ලෝහ මට්ටම CKDu රෝගය සඳහා ප්‍රමාණවත් නැහැ. මේ රෝගය සාමාන්‍යයෙන් ලිං ජලය පානය කරන ගොවි ජනතාව අතර වැඩිපුර පැවතුණත් පෘෂ්ඨීය තලයේ (Surface Level) ජල මූලාශ්‍රවලින් ලබා ගන්නා ජලය පානය කරන අය අතර රෝගය වාර්තා වීමක් දක්නට

නැහැ. ඒ අනුව එතෙක් පර්යේෂණවලින් හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වූ ලිං ජලයේ අධික ෆ්ලූරයිඩ් (F⁻), සෝඩියම් (Na⁺) සහ කැල්සියම් (Ca²⁺) මට්ටම්වලින් වකුගඩුවලට යම්කිසි බලපෑමක් සිදුකළ හැකි බව හඳුනා ගැනුණා. මේ සෑම අයන සංඝටකයක් ම රෝගයට හේතුකාරක බවට නිශ්චිත පැවසීමට නොහැකි වුවත් ෆ්ලූරයිඩ්, සෝඩියම් සහ කැල්සියම් අයන ප්‍රතික්‍රියා කිරීමෙන් වකුගඩුවලට වකු බලපෑමක් ඇති කළ හැකි බවට මිනිස් කාය සෛල අධ්‍යයන ඔස්සේ හඳුනාගෙන තිබෙනවා. මීට හේතුව වන්නේ කැල්සියම් ෆ්ලූරොයිඩ් (CaF₂), මැග්නීසියම් ෆ්ලූරොයිඩ් (MgF₂) සංයෝග වකුගඩුවල තැන්පත් වීමෙන් මේ රෝගය වැළඳෙන බවට සිද්ධාන්තයක් මතු ව තිබීම.

මේ පර්යේෂණයේදී අනාවරණය කරගත් කරුණු අනුව යෝජනා කිහිපයක් ඉදිරිපත් කෙරුණා. රෝගය පාලනය වෙනුවෙන් ජලය පිරිසිදු කිරීමේ electro dialysis හා nanofiltration නව්‍ය තාක්ෂණික උපක්‍රම රෝගීන් සහ රෝගයේ බලපෑමට ලක්වන ප්‍රදේශවල ජනතාව සඳහා හඳුන්වා දීම එක් යෝජනාවකි. එසේ ම ලිං ජලය පිරිසිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර සහ ලිං ජලය භාවිතය වෙනුවට ආරක්ෂිත ජල මාර්ග භාවිතය උදෙසා මග පෙන්වීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට මෙන් ම ජලයේ ෆ්ලූරොයිඩ්, සෝඩියම් සහ කැල්සියම් සංයෝග අඩංගු ප්‍රතිශත පාලනය කිරීමටත් රෝගය මුල් අවධියේදී ම හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය සෞඛ්‍ය පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමටත් රෝගයෙන් පීඩා විදින පවුල් සඳහා අවශ්‍ය සහන ලබා දීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීමටත් යෝජනා කෙරුණා. චීන විද්‍යා ඇකඩමිය සහ ශ්‍රී ලංකා පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන සමග සහයෝගිතාව වැඩිදියුණු කර ගැනීමට යෝජනා වීමත් මෙහි තවත් වැදගත් කාරණාවකි. ඉදිරියේදී මේ පර්යේෂණ යෝජනා ඔස්සේ මහජනයාගේ සුභ සිද්ධිය වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා මගපෙන්වීම් හා අවශ්‍ය අනුබලය ලබා දීමටත් අපේක්ෂා කරනවා.

සාකච්ඡා කල
බිහු දිලා රා ගමගේ

වේගය නම් කැඳවයි

නුවන් කුමාර කවුගමිසල

ෆෙන්ගල් (Fengal)ගේ කඩා වැදීමත් සමග රටේ ඇතිවූ ආපදා තත්ත්වයන් පවුල් 141,151කට අයත් 475,225ක පිරිසක් පීඩාවට පත්වුණා. 17 දෙනකු මිය ගියා. නිවාස 106ක් සම්පූර්ණයෙන් නිවාස 2,516ක් අර්ධ වශයෙන් හානි වුණා. හෝග වගා බිම් අක්කර දහස් ගණනක් විනාශ වුණා. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයෙන් පවත්වාගෙන ගිය සුරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන 345ක පවුල් 11,663කට අයත් පුද්ගලයන් 36,330කට නවාතැන් දෙන්නට ආණ්ඩුවට සිදුවුණා. ශාකි නිවාසවලට යොමු කිරීමට සිදු වූයේ පවුල් 29,324කට අයත් පුද්ගලයන් 94,134ක්. එලෙස 2024 නොවැම්බර් 25 දින සිට 2024 දෙසැම්බර් 04 දින දක්වා දින 10ක පමණ කාලයක් තිරිත දිග බෙංගාල බොක්ක අවපීඩනයෙන් කළඹමින් ශ්‍රී ලංකාවට සහ ඉන්දියාවේ දකුණු දිගට රිදවූ ෆෙන්ගල් ටිකෙන් ටික සන්සුන් වෙමින් අරාබි මුහුද දෙසට ඇදී ගියා.

ලොව විවිධ ප්‍රදේශවල හටගන්නා සුළි කුණාටු හැදින්වීම සඳහා විවිධ නම් යොදන අතර ෆෙන්ගල් සුළි කුණාටුවට ඒ නම යෝජනා කර ඇත්තේ සෞදි අරාබිය විසින්. සුළි කුණාටුවකට නමක් තැබීමට නම් සපුරාලිය යුතු මූලික අවශ්‍යතාව වන්නේ එය පැයට කිලෝමීටර 62ක වේග

සීමාව ඉක්මවා නිශ්චිත කාල පරාසයක තිරසර වේගයක් පවත්වා ගැනීම. එවැනිනක් නාමකරණය සඳහා බලය ඇත්තේ ලෝක කාලගුණ සංවිධානයේ {WMO (World Meteorological Organization)} සුළි කුණාටු, ටයිපූන් සහ නිවර්තන සුළි සුළං කමිටු (RAIV/ ESCAP - Hurricane, Typhoon and Tropical cyclone committees) වෙත. පෘථිවි ගෝලයේ එක් එක් භූ ද්‍රෝණිය නියෝජනය කිරීම සඳහා පිහිටුවා තිබෙන කලාපීය නාමකරණ මධ්‍යස්ථාන ඒ ඒ කලාපයට අදාළ රටවල් විසින් යෝජනා කරනු ලබන නම්, කමිටු සාමාජිකයන්ගේ බහුතර කැමැත්ත ඇති ව සම්මත කර WMOහි නාම සංවිනයට යොමු කරනවා. ඒ ඒ කලාපවල සුළි කුණාටුවක් ඇතිවූ විගස එම සංවිත ලැයිස්තුවේ පිළිවෙළින් ඊළඟට තිබෙන රටේ නම රැගෙන නව කුණාටුවට යෙදීමයි සිදුවන්නේ.

වසර 06කට වරක් මේ නම් ලැයිස්තු අලුත් වන අතර 2019 සිට භාවිත වූ ලැයිස්තු 2025 වසරේදී වෙනස් වනු ඇති. කුණාටුවක බලපෑම එනම් මරණ සංඛ්‍යාව, දේපළ හානිය සහ එහි සංවේදී බව වැඩි වූ විට ඒ වන විට යෝජනා ස්ථිර කර ඇති නම ඊට නොගැළපේ යැයි WMO ආයතනය තීරණය කරන්නේ නම් පමණක්

එය වෙනස් කෙරෙනවා. සැන්ඩ්-2012 සහ කැක්‍රිනා-2005 (ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය), හයියන්-2013 සහ මැන්ග්කුට්-2018 (පිලිපීනය), ඉර්මා සහ මරියා-2017 (කැරිබියන්) වැනි නම් එසේ අවස්ථානුකූල ව වෙනස් කළ නාම.

ලෝක කාලගුණ විද්‍යා සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකාව අයත් කලාපයේ කමිටු සාමාජිකයා වන්නේ ඉන්දීය කාලගුණ දෙපාර්තමේන්තුවේ (IMD-India Meteorological Department) සුළි සුළං අනතුරු ඇඟවීමේ අංශය. එමගින් සම්මත කළ බෙංගාල බොක්ක සහ අරාබි මුහුද ඇතුළු උතුරු ඉන්දීය සාගර කලාපයට අයත් බංග්ලාදේශය, ඉන්දියාව, මාලදිවයින, මියන්මාරය, ඕමානය, පාකිස්තානය, ශ්‍රී ලංකාව සහ තායිලන්තය යන රටවල් 08 විසින් 2004 වර්ෂයේ ලබා දෙන ලද 2019 වර්ෂයේදී ඉවත් කරන ලද ලේඛනයේ ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත නම් පෙළට ඇතුළත් ව තිබුණේ මාලා, රශ්මි, බන්දු, වියරු, අශෝභා, මාරුත, ගජ සහ පවන් යන නම් 08. අලුත් නාම ලේඛනය සම්මත කරන ලද්දේ 2020 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මාසයේ ඉන්දියාව, බංග්ලාදේශය, ඉරානය, මාලදිවයින, මියන්මාරය, පාකිස්තානය, ඕමානය, කටාර්, සෞදි අරාබිය, ශ්‍රී ලංකාව, තායිලන්තය, යේමනය සහ

එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය යන සාමාජික රටවල් 13න් එක් රටකින් නම් 13ක් බැගින් නාම යෝජනා ලබා ගෙන. එම නව නාම ලේඛනය පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජනා අතර වන්නේ අසෂි, ශක්ති, ගිගුම්, ගගන, වේරම්භ, ගර්ජනා, නිබා, නින්නාද, විදුලි, ඕසා, සලිත, රිච් සහ රුද්‍ර යන නම්. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව අයත් සාගර කලාපයේ මිලගට හටගන්නා පළමු වැනි සුළි කුණාටුවට යෙදෙන්නේ ශක්ති යන නම. ඊළඟ කුණාටුවට නම් තබා ඇත්තේ මොන්නා යනුවෙන්. එය යෝජනා කිරීමේ වාරය තායිලන්තයටයි හිමි වූයේ. 2022 වර්ෂයේ මේ කලාපයේ හටගත් මැන්ඩුස් සුළි කුණාටුවට ඒ නම තබා ඇත්තේ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය වන අතර ඒ වසරේ ම ඇතිවූ අනෙක් සුළි කුණාටුවට අසනි යන නම යෙදුනේ ශ්‍රී ලංකාවට වාරය හිමි වීමෙන්.

නම් තැබීමේ නිර්ණායක අනුව වරක් සුළි කුණාටුවකට තබන ලද නමක් නැවත යොදන්නට බැහැ. යොදන නම පහසුවෙන් උච්චාරණය කළ හැකි විය යුතු අතර ගැහැනු-පිරිමි වශයෙන් ද සාමාජික රාජ්‍ය නාම ලේඛනයේ අකාරාදී පිළිවෙළින් ද නම් තැබීම හුවමාරු (Rotation) ක්‍රමයකට සිදු වනවා.

මෙසේ සුළි කුණාටුවලට නම් තැබීමේ අරමුණ වන්නේ ආපදා තත්ත්ව පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කිරීමට ඒ පිළිබඳ සන්නිවේදනය කිරීමට පහසුව සලසා ගැනීම. එමගින් පූර්ව සූදානම සහිත ව සුළි කුණාටුවේ අහිතකර බලපෑම්වලට මුහුණ දී හානි අවම කර ගැනීමට අවස්ථාව ලැබෙනවා. ස්ත්‍රී හෝ පුරුෂ හෝ පුද්ගල නාමයකින් කුණාටුවක් නම් කළ විට එහි නම මතක තබා ගැනීම ලෙහෙසි වනවා.

එක් එක් නිවර්තන සුළි කුණාටුව වෙන් වෙන් ව හඳුනා ගැනීම, සුළි කුණාටුව සම්බන්ධ ව දේශීය මෙන් ම ජාත්‍යන්තර අවධානය පහසුවෙන් යොමු කර ගැනීම, එක ම කලාපයක හෝ කලාප කිහිපයක සුළි කුණාටු එකකට වඩා එකවර ඇති වුවහොත් ඒවා වෙන් කර හඳුනා ගැනීම යනාදී පහසුකම් ද ඉන් ඇති වනවා. අංක සහ තාක්ෂණික පදවලින් නාමකරණය කළ විට ක්ෂණික ව හඳුනා ගැනීමට අපහසු නිසයි පුද්ගල නාමයක් යොදන්නේ.

සුළි කුණාටුවලට නම් තැබීමේ අරමුණ වන්නේ ආපදා තත්ත්ව පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කිරීමට ඒ පිළිබඳ සන්නිවේදනය කිරීමට පහසුව සලසා ගැනීම. එමගින් පූර්ව සූදානම සහිත ව සුළි කුණාටුවේ අහිතකර බලපෑම්වලට මුහුණ දී හානි අවම කර ගැනීමට අවස්ථාව ලැබෙනවා. ස්ත්‍රී හෝ පුරුෂ හෝ පුද්ගල නාමයකින් කුණාටුවක් නම් කළ විට එහි නම මතක තබා ගැනීම ලෙහෙසි වනවා.

ආගම, දේශපාලනය, සංස්කෘතිය, ජන සමූහයක හැඟීම්, ඇදහිලි හා විශ්වාස මෙන් ම යම් රටක නායකත්වයට සහ ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවයට ද අපකීර්තියක් වෙතැයි අනුමාන කරන නමක් කුණාටුවකට යොදන්නේ නැහැ. ඉතා රළු නමක් යෝජනා නොකළ යුතු බවටත් නිර්ණායකයක් පවතිනවා. මෙවැනි කාලගුණික වාතාවරණ නාමකරණය ආරම්භ කර ඇත්තේ ක්වීන්ස්ලන්ත කාලගුණ විද්‍යාඥයකු වූ ක්ලෙමන්ට් වොරාග් වර්ෂ 1887දී.

2024 දෙසැම්බර් 11 දින සිට ඉදිරි දින කිහිපයේ බෙංගාල බොක්ක ආශ්‍රිත ව යළිත් සුළි කුණාටු තත්ත්වයක් ඇතිවීමේ අවදානමක් පවතින බවත් එම සුළි කුණාටුවට තැබෙන්නේ ශ්‍රී ලංකාව විසින් යෝජනා කරන ලද ශක්ති යන නම බවත් පසුගිය දිනවල මාධ්‍ය ඔස්සේ දැනුවත් කළත් අදාළ වේගසීමා ඉක්මවීමට සහ හානිදායක තත්ත්වයට සුළං ප්‍රවාහය උත්සන්න නොවීම නිසා ඒ නම අවපීඩන සුළං තත්ත්වය හැදින්වීමට භාවිත කළේ නැහැ. කුණාටුවකින් සිදු වීමට තිබූ යම් ආකාරයක ජීවිත සහ දේපළ හානිය සොබාදහම විසින් ම වළකාලනු ලැබීම ඒ අනුව යහපතක් වූණා. නොපැමිණි සුළි කුණාටුවට ස්තූතිවන්ත වෙමින් පැමිණි සුළි කුණාටුවෙන් වූ හානිය පුරණය කර ගැනීමට සහ ඉදිරියේ පැමිණිය හැකියැයි අනුමාන කෙරෙන සුළි කුණාටුවලින් සිදුවිය හැකි ජීවිත හා දේපළ හානි වළක්වා ගැනීමට අදාළ අංශ වග බලා ගත යුතු වනවා. ජනතාව ද මෙවැනි අවස්ථාවල පළමු තැන දිය යුත්තේ ආරක්ෂක, ආපදා කළමනාකරණ සහ කාලගුණ විද්‍යා අංශ සිදු කරන දැනුවත්වීමට කීකරු වීමට.

රිදී තිරය 2024 හ 2025 ට

තුසිත ජයසුන්දර

‘රාජකීය වික්‍රමය නොහොත් ‘ශාන්තා’ වික්‍රමයෙන් ඇරඹුණු ලාංකේය වෘත්තාන්ත සිනමාව සිය අභිමානවත් 100 වැනි වසර සමරන්නේ 2025 වසරේදී. සිනමාව හා නොබැඳෙන පාර්ශ්ව පවා මේ සැමරුම සමග එක්වන්නේ සිනමාව යනු ලොව පුරා සැරිසරන ප්‍රශස්ත සංස්කෘතිකාංගයක් ද වන නිසා. ලෝක සිනමාව ගෙවුණු දෙසැම්බරයේදී සැමරුවේ සිය 129 වැනි ජන්ම දිනය. මේ අනුව ලාංකේය වෘත්තාන්ත සිනමාව සතු ව දිගු ඉතිහාසයක් පවතින වග නොපමා ව ම සහතික කර ගත හැකි වනවා.

පසුබැමි සේ ම පෙරට ඒමි ද නත් අයුරින් දන හැකිවන මේ සියවසක කාලය විවරණයේදී අතීතය සේ ම වත්මන් පෙළ ගැසීම් ද තුළනාත්මක ව විෂය කර ගැනීම විචාරක හා විද්වත් රසික පාර්ශ්ව සතු වගකීමක්. මෙතැනදී ලාංකේය වෘත්තාන්ත සිනමාව හා සිනමා කලාපය ගෙවුණු වසරේ පෙන්නුම් කළ තතු විෂය කොට ගැනීම වඩා සහේතුක වනවා.

‘හුදෙක් ප්‍රදර්ශිත වෘත්තාන්ත සිනමාපට මත පමණක් ම රැදී සිටිය යුතු ය’ යන්න මෙහිලා අවධාරණය කරන්නේ නැහැ. උචිත පරිදි සිනමා නිපැයුම, ප්‍රදර්ශන ව්‍යුහය, ප්‍රචාරණය, රසික ප්‍රතිචාර, සිනමා සාහිත්‍යය බඳු සමගාමී පිවිසුම් කෙරෙහි ද සැලකිලිමත් වීම වැදගත්. ‘ගෙවුණු වසරේ සිනමාව යනු වත්මන් සිනමාව ම පිළිබිඹු කරන්නක් ය’ යන්නයි මෙහිලා අදහස් කෙරෙන්නේ.

සිනමාපට නිපැයුම හා ප්‍රදර්ශනය අතර ප්‍රශස්ත හා ඒකාකාර එකඟතාවක් සහතික

කර ගැනීමට ලාංකේය සිනමාව තවදුරටත් අපොහොසත් ව ඇති බව ගෙවුණු වසරේදී මුල්වරට ප්‍රදර්ශිත වෘත්තාන්ත සිනමාපට පෙළ පිරික්සන පළමු පියවරේදී ම පැහැදිලි වනවා. එනම් වසර ගණනාවකට පෙරාතුව නිපදවුණු සිනමාපට සේ ම මෑතකදී නිපදවුණු සිනමාපට ද එකිනෙකට සමගාමී ව ප්‍රදර්ශනය වීම නිසා. ‘සිහිනයකි ආදරේ’, ‘මිනිනු’, ‘මල්විල ගාමි’, ‘බලලෝ ට්‍රැවල්ස්’, ‘ගුරු ගීතය’ යන ගෙවුණු වසරට අදාළ සිනමාපට නිපැයුම් නිමා කළේ වසර ගණනාවකට පෙර. මෙයින් අශෝක අනාවැදහෙට්ටි නිර්මාණය කළ ‘මිනිනු’ සුදුසු විචාර ප්‍රතිචාර නොලැබීමේ ඉරණම භුක්ති වින්දේ සිරිලක සිනමා රසික රසඥතාව පිළිබඳ සැක සංකා ද ජනිත කරමින්. එසේ ම ‘සිනමාපටයක් ආකර්ෂණීය අත්දැකීමක් විය යුතු ය’ යන අදහස බලාත්මක වීමක් ද ‘මිනිනු’ ලද අඩු රසික ප්‍රතිචාර ඉඟි කළා. ‘සිහිනයකි ආදරේ’ අනුකාරක සිනමාපටයක් ය යන කාරණය සමග පැමිණි සිනමාපටයක්. ඉතා ඉහළ රසික ප්‍රතිචාර නොලැබූව ද සිනමාපටයක රසාලිඡන බව යාවත්කාලීන වීමේ ඵලදායීතාව යම් පමණකින් හෝ අවධාරණය කරන්නට ‘සිහිනයකි ආදරේ’ සමත් වූ බව පැහැදිලි වනවා.

අරුණ ජයවර්ධනයේ ‘1970 ලව් ස්ටෝරි’ රසාලිඡන සිනමා නැඹුරුවට අසුරුවත්වයක් ගෙන දුන් අවස්ථාවක් සේ පෙනී යනවා. වෙසෙසින් ම 1970 දශකයේ තාරුණය පිළිබඳ පවත්නා අතීතකාමී කියැවීම් මේ පසුපස තිබෙන වග නොරහසක්. කෙසේ වුව ද 1970 දශකය ස්වර්ණමය සමයක් සේ සලකන සිනමා රසික පිරිස් ‘1970 ලව්

ස්ටෝරි’ සඳහා සැහීමකට පත්විය හැකි ප්‍රතිචාර දැක්වූයේ ද යන්න ප්‍රශ්නයක්.

උපාලි ගම්ලත්ගේ ‘ගුරු ගීතය’ පමා වි තිරගත වීම කනගාටුදායක කරුණක්. එක අතකින් මෙය පැරණි සෝවියට් පසුබිමේ නිර්මිත සෝවියට් දැක්ම සහිත සිනමාපටයක් වනවා. මෙහි දේශපාලනික කියැවීම විවාදාත්මක වූවක්. එසේ ම ‘ගුරු ගීතය’ නියෝජනය කරන්නේ සිය පළමු වැනි සිනමාපටය ප්‍රදර්ශනය වෙනුවෙන් අනවරත අරගලයක නිරත තරුණ හා ප්‍රතිභාසම්පන්න සිනමාකරුවන් පිරිසකගේ අපේක්ෂා.

සිනමා විචාරය බොහෝ විට පෙනී සිටින්නේ කලාත්මක, සම්භාවනීය හා විවාදාත්මක තේමා ඇසුරු කොට ගන්නා සිනමාපට වෙනුවෙන්. මේ නිසා සිනමා කලාපයක පැවැත්ම වෙනුවෙන් තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරලන රසාලිඡන ලකුණු පෙරටුකොට ගත් සිනමාපට කෙරෙහි වන අවධානය සීමා සහිත වනවා. ගෙවුණු වසරේ ප්‍රදර්ශිත සිරිලක වෘත්තාන්ත සිනමාපට පෙළ පිරික්සීමේදී මෙකරුණ හඳුනා ගන්නට පුළුවන්. වාසව බඳුගේ නිර්මාණය කළ ‘විසල් ආදරේ’ හා ප්‍රියන්ත කොළඹගේ නිර්මාණය කළ ‘මන්දාරා’ සැලකිය යුතු තුරුණු රසික සහභාගිත්වයක් සාක්ෂාත් කර ගත්තේ ‘රසාලිඡන සිනමාව නවතාවකින් සනිටුහන් කිරීම වානිජමය සඵලදායී බව කෙරෙහි සාධනීය අත්දැකීම් බලපාන්නේ ය’ යන්න අවධාරණය කරමින්. වතුරංගන ද සිල්වා හා සහන් වික්‍රමාරච්චි එක් ව නිර්මාණය කළ ‘සෝලෝ ටවුන්’ සිනමාපටය ද මෙතැනට

එක් කළ හැකි වනවා. 'සෝලෝ ටවුන්' නව නාගරික තුරුණු බව වමන්කාරජනක අන්දමින් නිරූපණය කළ සිනමාපටයක්.

විවාරක අවධානයට ලක්වූ සිනමාපට කිහිපයක් ම ගෙවුණු වසරේදී තිරගත වූයේ වරෙක ඉහළ රසික ප්‍රතිචාර ද සමග. සෝමරත්න දිසානායකගේ 'සිංහබාහු' මෙයින් මුල් තැනට පැමිණෙනවා. ඉපැරණි සිංහබාහු පුවත රමණීය විලාසයකින් ගෙන හැර පෑ 'සිංහබාහු', අතීත සමය පාදක වූ සිනමාපට මාදිලිය සමග ද ගැඹුරු සබඳතා පැවැත්වූ බව නොරහසක්. මෙසේ අතීත සමය මත රැඳුණු සරත් විරසේකරගේ 'ශ්‍රී සිද්ධා' හා සම්මානිත මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්නගේ 'ගෞතම බුද්ධ මාතා' යන සිනමාපට ද විවාරක අවධානයට යම් පමණකින් හෝ ලක්වූයේ මිශ්‍ර ප්‍රතිචාර සහිත ව. අතීත සමය නිරූපණයෙන් සමන්විත සිනමාපට මාදිලිය යම් වෙනස්වීම් සහිත ව තවදුරටත් සක්‍රිය ව පවතින බව ද මෙයින් ඉඟි කෙරුණා. සිනමාකරුවකු අතීත සමය විෂය කර ගැනීම අනුවිත නැහැ. ඇවැසි වන්නේ ඉන් රසික ජීවිත පරිඥානය වඩවන යමක් ද නැති වීම. ගෙවුණු වසර කිහිපය පුරාවට ම මෙමගට පිවිසුණු සිනමාපට සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ එකඟතාවකට පැමිණීම පහසු නැහැ.

ප්‍රසන්න විතානගේ නිර්මාණය කළ 'පැරඩයිස්' විවාරක අවධානයට වැඩිපුර ම ලක්වූ සිනමාපටය වනවා. ප්‍රසන්න විතානගේ අනුදත් සිනමා භාවිතය පිළිගන්නා ඇතැමුන් 'පැරඩයිස්' දෙස බැලුවේ නොපහත් සිතින්. මෙය ප්‍රසන්න විසින් වහා ජය ගත යුතු අභියෝගයක් ද? නොඑසේනම් ඔහු වෙනත් මගකට අවතීර්ණ වීම මැනවිය යන අදහස ඉස්මතු කිරීමක් ද? යන ප්‍රශ්න ද්විත්වය මෙතැනදී ඉස්මතු වන්නේ නිරායාසයෙන්.

අජිත් ධර්මසූරියගේ 'වර්ණ', සුදත් මහදිවුල්වැවගේ 'මයි රෙඩ් කොම්රෙඩ්', සශික හේරත්ගේ 'සිහින සමීකරණ', උදයකාන්ත වර්ණසූරියගේ 'ගිනි අවි සහ ගිනි කෙළි', එරංග සේනාරත්නගේ 'පිරිමි ආදරයක්' සම්මත විවාරක අවධානයෙන් නොගිලිහිය යුතු සිනමාපට. එනමුදු ලාංකේය සිනමා විවාරයේ පවතින පසුබෑම් හා ඇතැම් අක්‍රිය පැවතුම් හමුවේ සිදුවූයේ මේවා ඉක්මනින් ම අතුරුදන් වීම. 'මයි රෙඩ් කොම්රෙඩ්' සඳහා නම් තරමක විවාරක ප්‍රතිචාර ලැබී තිබුණා. මේ

සිරිලක සිනමාවට එක්වූ දේශපාලනික සිනමාපටයක් සේ හඳුන්වා දෙන්නට පුළුවන්. එසේ ම නිපැයුම් නිමවූ වහා ම වුව යම් සිනමාපටයක් සිනමාශාලාගත කළ හැකි බව පවසන්නට ද 'මයි රෙඩ් කොම්රෙඩ්' පියවර ගෙන තිබුණා.

මේ අතරට පැමිණි වන්න දේශප්‍රියගේ 'දුස්රා' රසිකයන්ට ලබා දුන්නේ නැවුම් අත්දැකීමක්. උපයුක්ත තේමාව සේ ම එය ප්‍රකාශයට පත් කරන විලාසයත් රිද්මයත් කෙරෙහි වන්න දැක්වූ අවධානය අතිමහත්. පුළුල් විවාර මෙහෙයුමක් නොමැති වීමේ අනිවු එල භුක්ති විදි සිනමාපටයක් බවට 'දුස්රා' පත්වන්නේ කිසිදු පමාවකින් තොර ව.

ලාංකේය සිනමාව සිය ඉතිහාසය පුරා ම පෙනී සිටින්නේ සිංහල භාෂීය පිවිසුමකින්. මෙහෙයින් ම දමිළ, ඉංගිරිසි හෝ අන් බසකින් නිර්මිත සිනමාපට විසින් ලාංකේය සිනමාවේ ගමන් මග තීන්දු කරන අවස්ථා දැකිය නොහැකි තරම්. ඇතැම් සිංහල නොවන ලාංකේය සිනමාපට ප්‍රදර්ශනය වන්නේ වැඩි රසික පිරිසක් ඇමතීමේ පිළිවෙත් රහිත ව. මෙය ලාංකේය සිනමාව මෙසමයේදී හෝ ජය ගත යුතු අභියෝගයක්. මේ තතු මැද ගෙවුණු වසරේදී ලාංකේය සිනමාවට දමිළ සිනමාපට දෙක තුනක් ම එක්වීම පැසසුම්

කළ යුත්තක්. ඊට උරදුන් පිරිස් ඇගයීමට පමා විය යුතු නැහැ. මෙවායේ ප්‍රමිතිය විවරණයට එළඹිය යුත්තේ ඉන් අනතුරු ව හෝ ඊට සමගාමී ව.

ගෙවුණු වසරේ සිරිලක වෘත්තාන්ත සිනමාව විෂයෙහි දත හැකි වූ අසිරිමත් ම සිදුවීමක් වනුයේ රත්නපුර සිව්ලී මැදි විදුහලේ සිසු පිරිසකගේ නිර්මාණ දායකත්වයෙන් යුතු 'රොකට්' සිනමාපටය සිනමාශාලා ප්‍රදර්ශනයට එක්වීම. කොළඹ ආනන්ද විදුහලේ සිසු පිරිසකගේ නිර්මාණයක් සේ 1970 වසරේදී ප්‍රදර්ශිත 'නිම් වළල්ල' සිනමාපටයට පසු පැමිණි පාසල් සිසු සිනමාපටය වන්නේ 'රොකට්'.

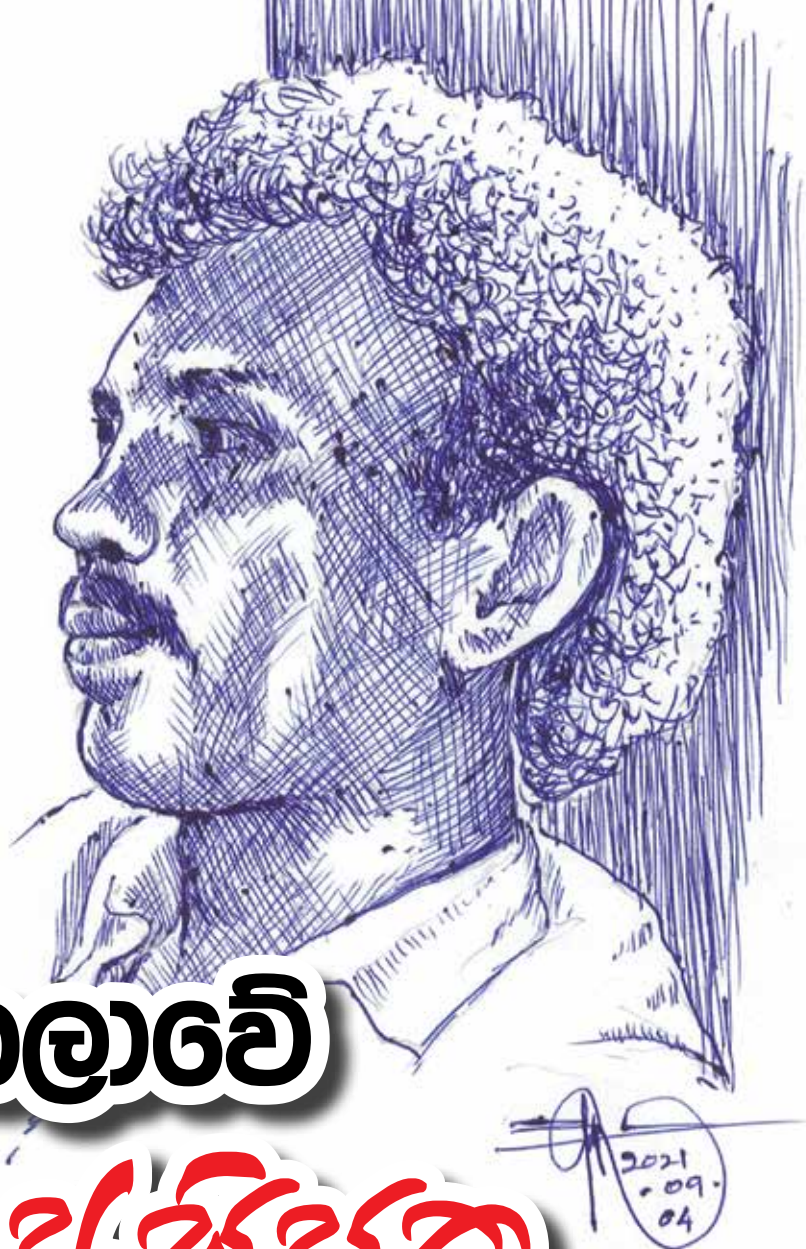
සිරිලක සිනමා කලාපයට යළිත් වසන්තය පැමිණෙමින් තිබෙන බව ගෙවුණු වසරේදී ද සඳහන් කෙරුණේ වසා දැමුණු සිනමාශාලා කිහිපයක් ම නව තාක්ෂණික පහසුකම් සහිත ව විවෘත වීම මුල්කොට ගෙන. රඹුක්කන, කැගල්ල, සඳලංකාව, මොනරාගල, හසලක හා කඩුවෙල යන ප්‍රදේශ පාදකවයි මෙසේ වසා දැමුණු සිනමාශාලා යළි විවෘත කළේ. එසේ ම කොළඹ, වත්තල, පොළොන්නරුව පාදක ව නවතම සිනමාශාලා විවෘත වීම ද කැපී පෙනෙනවා.

මේවායේ නවතම හොලිවුඩ්, බොලිවුඩ් හා කොලිවුඩ් සිනමාපට පමණක් ම ප්‍රදර්ශනය කරන්නේ නැහැ. අවස්ථාවෝචිත ව හා ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දී සිරිලක සිනමාපට ද මේවායේ ප්‍රදර්ශනය කෙරෙන්නේ සාර්ථක වීම ද වාර්තා කරමින්. වෙසෙසින් ම පාසල් දර්ශන සංවිධානය කරමින් ප්‍රදර්ශන සාර්ථකත්වයක් කරා පැමිණි සිනමාපට කිහිපයක් ද මෙහිලා හඳුනා ගන්නට පුළුවන්. 'හොරා අංකල්', 'සිංහබාහු' සේ ම 'රොකට්' මේ අතර කැපී පෙනෙනවා.

සිනමාකරුවන්ගේ හා සෙසු ශිල්පීන්ගේ භාවිතය හා දැක්ම සිනමා බලධාරී පාර්ශ්ව නිර්ණය නොකළ යුතු බවයි විවාරක හා විද්වත් රසික පොදු අදහස වන්නේ. එනමුත් ලාංකේය සිනමා කලාපයේ පැවැත්ම හා සාරවත් බව වෙනුවෙන් ඇවැසි පහසුකම් ද අවස්ථා ද සලසා දීම ඔවුන් මත පැටවෙන වගකීමක්. මෙහිලා විවාරක-විද්වත් රසික දෙපක්ෂයේ අදහස්, යෝජනා හා සහභාගිත්වය සම්බන්ධයෙන් ද සලකා බැලීම නිරනුමාන ව ම වැදගත්.

සාහිත්‍යය සහ කලාව ඔස්සේ සමාජ දේශපාලනික වාතාවරණය සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් නිර්මාණකරණයේ යෙදෙන සාහිත්‍යකරුවන්ට සහ කලාකරුවන්ට සිය පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු මතු වීම ලෝක ප්‍රවණතාවකි. ධන, නිල සහ සමාජ දේශපාලනික බලපෑම්වත්කාරකම් ඔස්සේ සාහිත්‍යයේ සහ කලාවේ නියැලෙන්නේ නම් පැවැත්ම තහවුරු කර ගත හැකි වීමත් එහි ස්වභාවයකි. මෙහි පළමු වැනි හැඳින්වීමට අදාළ ව ලෝකයේ මෙන් ම ශ්‍රී ලංකා කොදෙව්වේ ද අකල්හි පැවැත්ම බිඳවැටුණු බහුතරයක් සිටිති. ඒ අතරතුර සිය කීර්තිනාමය, අභිමානය සහ ගෞරවය ද රැකගෙන මහත් උෂ්කර ජීවිත ගත කරමින් අපහසුතා මධ්‍යයේ පැවැත්ම තහවුරු කරගෙන ජන සම්මානයට පාත්‍ර වූ සුපිරි නිර්මාණකරුවන් ද හැක්කේ හැක. සිටින්නේ අතලොස්සකි.

මරණීය කලාවේ ජනාන්‍ය ජෛවජන

මෙවැනි වාතාවරණයක නිර්මාණ ජීවිතයේ අංකුර අවධියේ හෝ මැදි වකවානුවේ ජීවිතයෙන් වන්දි ගෙවූ හෝ විදේශගත ව දිවි බේරා ගත් හෝ නිර්මාණකරණයෙන් සහ සමාජ දේශපාලන ධාරාව ප්‍රශ්න කිරීමෙන් සදහට ම ඉවත්වී කිසියම් අර්ථපතියකු යටතේ කුලියක්මලියක් කරගෙන හෝ ජීවිත මහලු කර ගත් නිර්මාණකරුවන් සිටින්නේ අසීමිත ව. එවැන්නන් සිය දේශජ ගතිලක්ෂණ, මානව හිතවාදී සාධාරණ සමාජයක දැක්ම, ජාතික අරමුණු යනාදිය බලහත්කාරයෙන් යටපත් කරගෙන ගත කර ඇත්තේ

නිර්වින්දනය වූ ජීවිත. 1964 ජුනි මස 5 දින අහංගමදී උපන් මුතුමාලගේ ශ්‍රියන්ත රූපවන්දකුමාර වික්‍රමරත්න යනු එසේ දේශපාලන, ආර්ථික සහ සමාජ පරිසරයක පැවැත්ම ප්‍රශ්නගතව අකල්හි අතුරුදන් වූ කලාවේ වර්තයක්. කවිය, කෙටිකතාව, විශේෂාංග ලේඛනය, නාට්‍ය, වේදිකාව සහ ජනමාධ්‍ය ඔස්සේ සිය සමාජ දේශපාලන මතවාදය ප්‍රබල

භුවත් කුමාර කටුගම්පල

ලෙස සමාජගත කරන්නට වෙහෙස වූ තරුණයෙක් ඔහු. නිර්මාණකරණයේ අංකුර පියවර පසුකර රසික, පාඨක ජන සමූහයා මතවාදී ව වෙනස් කළ හැකි තත්වයේ නිර්මාණකරුවකු බවට ස්ථාවර වෙමින් සිටියදී හිටිවන ම අතුරුදන් වූ නිර්මාණකරුවෙක්. ජීවිත ජීවිතයක් සහිත උපතක් හිමි ව, වරප්‍රසාද අහිමි ව ජීවත්වූකුගේ නිර්මාණාත්මක චින්තනය ප්‍රබල වීම නිසා සමාජයේ පිළිගැනීමට ලක්වීම ඇතැම් සමාජ කණ්ඩායම්වලට නුරුස්තා

පළිගැනීමට පවා බලපාන සාධකයක්. එහි ප්‍රතිඵලය නිර්මාණකරු මරා දැමීම හෝ අතුරුදන් කරවීම හෝ අකර්මන්‍ය කර දැමීම හෝ දක්වා අන්ධකාරයට ළඟා කරවිය හැක්කකි. එවැනි වාතාවරණයක වන්දකුමාරට අන්වූ ඉරණම මරණය යන්න අනුමානයකි. ඒ අනුමානයට මගපාදන්නේ 1991 වර්ෂයේ මැද භාගයේ පටන් එනම් අවුරුදු 33කින් ඔහු හමු වූ කිසිවකු නොසිටීම සහ ඒ වන විට ඔහු පසුපස ඝාතන කල්ලි සැරිසැරීම මිතුරන් අතර ප්‍රසිද්ධ රහසක් ව පැවතීම.

‘මෙරට දේශපාලන සමාජ ඉතිහාසයේ එක් වකවානුවක් පිළිබඳ පැහැදිලි සිතුවමක් අදින්නට ඔහුගේ ලේඛන ඇසුරු කිරීමෙන් හැකි ය’ යන්න කලක පටන් වැඩිපුර කතාබහට ලක්වන කරුණකි. ඒ කතාබහේ නියමු කාර්යභාරයක් ඉටු කරන වන්දකුමාරගේ සමකාලීන ප්‍රවීන නිර්මාණකරුවන් දෙදෙනකුගේ ලේඛන ඇසුරින් මෙවර ජීවිතයක පියසටහන් සැරසෙනවා.

වන්දකුමාරගේ නිර්මාණ සංගාහිත සමාජවාදී කලා සංගමය ප්‍රකාශයට පත් කළ ‘භූගත කවිසිත’ කෘතියත් ඔහුගේ ජීවිතයේ සුවිශේෂ කඩඉම් අළලා අනුර දහනායක ලියූ ‘කොම්රේඩ්’ නවකතාව සහ එනමින් ම වූ වික්‍රම නිරපිටපතත් ඔහු පෙනී සිටින තැපැල් හැඳුනුම්පතේ ඡායාරූපය ඇතුළු ඉතා අතළොස්සක් වූ ඡායාරූපත් පමණක් වන්දකුමාර වික්‍රමරත්න වර්තය අධ්‍යයනය කිරීමට නොසැහෙන බවයි ඔහු පිළිබඳ තතු දත් අය පවසන්නේ. එකල ඔහු වැඩිපුර සිය නිර්මාණ පුවත්පත්වල පළ කළේ අන්වර්ථනාමවලින් බවයි ඔවුන් පවසන්නේ. ඒ, එවක පැවැති ජීවිත අවදානමට මුහුණදීමේ උපක්‍රමයක් ලෙස. එයින් සිදු ව ඇත්තේ ප්‍රසිද්ධ මාධ්‍යයේ පළ වූ වික්‍රමරත්නගේ බොහෝ නිර්මාණ ඔහුගේ ම යැයි නිශ්චිත ව හඳුනාගත නොහැකි වීම නිසා අස්ථානගත වීම.

ජීවිත ජීවිතයක් සහිත උපතක් හිමි ව, වරප්‍රසාද අහිමි ව ජීවත්වූවකුගේ නිර්මාණාත්මක වින්තනය ප්‍රබල වීම හිසා සමාජයේ පිළිගැනීමට ලක්වීම ඇතැම් සමාජ කණ්ඩායම්වලට නුරුස්සනා පිළිගැනීමට පවා බලපාන සාධකයකි. එහි ප්‍රතිඵලය නිර්මාණකරු මරා දැමීම හෝ අතුරුදන් කරවීම හෝ අකර්මන්‍ය කර දැමීම හෝ දක්වා අන්ධකාරයට ළඟා කරවිය හැක්කකි. එවැනි වාතාවරණයක වන්දකුමාරට අන්වූ ඉරණම මරණය යනන අනුමානයකි. ඒ අනුමානයට මගපාදන්නේ 1991 වර්ෂයේ මැද භාගයේ පටන් එනම් අවුරුදු 33කින් ඔහු හමු වූ කිසිවකු නොසිටීම සහ ඒ වන විට ඔහු පසුපස ඝාතන කල්ලි සැරිසැරීම මිතුරන් අතර ප්‍රසිද්ධ රහසක් ව

ස්ථීර පදිංචි ස්ථානයකට හිමිකම් නොකී වන්දකුමාරට තිබුණේ ලිපිනයක් නැති පදිංචියකි. නිදහසේ ජීවිතය ගත කිරීමට සහ නිර්මාණ කිරීමට ඔහුට ඇති අයිතිය අහිමි වීමත් ඔහුගේ නිර්මාණ රසවිඳීමේ අයිතිය සමාජයට අහිමි වීමත් යන අභාග්‍යසම්පන්න

තත්ත්වයයි පසු පරපුරට අත්විඳින්නට තිබෙන්නේ.

වර්තමාන දේශපාලන, ආර්ථික සහ සමාජීය වාතාවරණයට මුහුණදෙමින් දිවි ගෙවන පාලක-පාලිත දෙපාර්ශ්වයේ ම වගකීම වන්නේ නිර්මාණකරුවන්ගේ ස්වාධීනත්වයට බාධා නොකර සිටීම බව පැහැදිලි කර ගන්නට වන්දකුමාර වික්‍රමරත්න නිර්මාණකරුවාගේ ජීවිත පුවත හොඳ නිදසුනකි. ඔහු අද දක්වා නිර්මාණකරණයේ සිටියානම් සම්මානිත සාහිත්‍යධරයෙක්, නාට්‍යකරුවෙක්, ප්‍රධාන ධාරාවේ දේශපාලන හෝ සමාජ ක්‍රියාධරයෙක් වන්නට අවකාශ නොතිබුණේයැයි කාට හෝ කිව හැකි ද? අනුර දහනායක සහ කුමාර ලියනගේ යන වන්දකුමාරගේ සමකාලීන නිර්මාණකරුවන් දෙපළ පිළිවෙලින් ලංකාවේ ගෞර්වික මැයෙන් සහ නිහඬ විප්ලවවාදියා මැයෙන් සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්නේ ඒ පිළිබඳ.

1978දී පැවිදි බීමට ඇතුළත් කිරීම

ජයන්ත වන්දසිරිගේ ‘අන්’ නාට්‍යයේ දර්ශනයක් අවසන් නාට්‍ය කණ්ඩායම සමග වන්දකුමාර

ලංකාවේ ගෝරකි

අනුර දහනායක

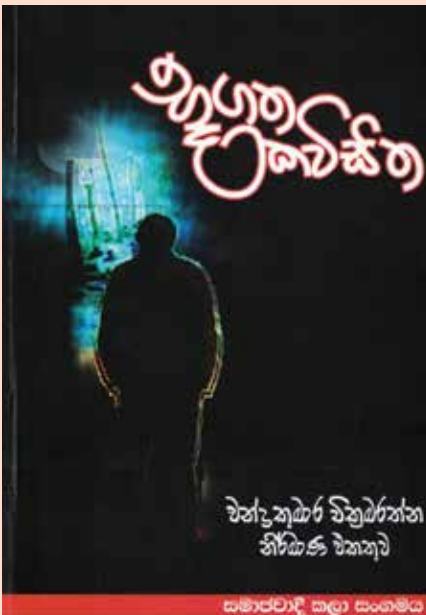
1978 වසරේ දිනක ගාලු පුරහල් භූමියේ ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ රැස්වීමක් පැවැත්වුණා. පාසල් ගොස්, ගෙදර නොගොස් පොත් මිටියක් රැගෙන එයට සහභාගි වූ මා වේදිකාවේ යට සිටි කුඩා කොලු ගැටයෙක් අතට පොත් ටික දුන්නේ ඔහු වේදිකාව යට සිටින ආරක්ෂකයා බවට හඳුන්වා දුන් නිසා. ආරක්ෂකයෙක් පරීක්ෂා කරන්නේ ආරක්ෂාවට අහිතකර දෙයක් තිබේදැයි බැලීමට. එහෙත් මේ කොලු ගැටයා පරීක්ෂා කළේ සුවද. පොත් පිටු පෙරළද්දී එන සියුම් සුළං පොද හා ඒ ආශ්‍රිත සුවද. එය කළේ ද දෙනෙත් වසාගෙන නහයට එන සුවද හදවතට ගනිමින්. මෙය මට පුදුමයක්. එම ක්‍රියාවට මා දැක්වූ ප්‍රතිචාරය වූයේ ඔහු වැළඳ ගැනීම. ඔහු නමින් ශ්‍රියන්ත රූපවන්දකුමාර වික්‍රමරත්න.

සමාජවාදී සමාජ විප්ලවය අද හැකිනම් අද ම සිදුකිරීමේ පිපාසාවෙන් සිටි වන්දකුමාර මැතිවරණවලදී ක්‍රියා කළේ ඉතා හැඟුම්බර ලෙස. ඔහු තර්ක විතර්ක කරන්නේ ඉතා පැසුණු බුද්ධියකින්.

අම්බලන්ගොඩ ශාන්ති වරෙක ඔහු පැවිදි කළා. පත්සලේදී ඔහුට ඇස ගැසුණේ පතපොත. තරුණ වාමාංශික අදහස් ඇති හික්ෂුන්ගේ ඇසුර සමග සෝවියට් සංගමයේ මුද්‍රාපිත පරිවර්තන ග්‍රන්ථ කියවීමේ ලෝලියකු බවට ඔහු පත් වුණා. වන්දකුමාර වික්‍රමරත්නට මැක්සිම් ගෝරකි ආරූඪ වීමට පටන් ගත්තේ ඉන්පසුව. විලේගොඩ අරියදේව හාමුදුරුවන් 'උල්පත' නමින් කවි කොළයක් පටන් ගත්තේ ද මේ වකවානුවේ. 'උල්පත'ට කවියක් දෙකක් ලියා ලිවීම ආරම්භ කරන වකවානුවේ 'කොම්රේඩ්' මේක හොඳ ද කියල බලන්න කියා මා අතට පත් කළ අවස්ථා ද තිබුණා.

ඔහු 'ඇලෙක්සි පෙෂකෝව්' හෙවත් පසුව හැදින් වූ 'මැක්සිම් ගෝරකි' අධ්‍යයනය කිරීමේදී ලබා ගත් සුවිශේෂ දෙය නම්, තම පීඩිත ජීවිතයට නිදහස්,

නිවහල්, සැපවත්, සාමකාමී, ජීවිතයක් ලබාදීමේ පරමාර්ථය පෙරදැරි ව ක්‍රියා කිරීම. එසේ කිරීමට වන්දකුමාර තෝරා ගත්තේ වාමාංශික අරගලකාරී දේශපාලනය හා සාහිත්‍ය කලාව අරගලයේ මාධ්‍යයක් බවට පත්කිරීම යන මාවත්. මෙහිදී වාමාංශික අරගලකාරී දේශපාලන ගමනේ යාමට ඔහුට බාධාවක් වූයේ ඉක්මනට ජනතාව දිනා ගැනීමේ පිපාසාව නිසා හට ගැනෙන අහිතකර ගැටුම්කාරී තත්ත්වයන් කුඩා වයසේදී ම ළමා ශ්‍රමිකයෙක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමේදී අත්විඳි පුරුදුන්.

ඔහුට සිටි එක ම පවුල තම දේශපාලන පක්ෂය. මාපිය රැකවරණය අහිමි ව ලොව තනි වූ මේ බාල වයස්කාරයාට 'සහෝදරයා' යැයි කටපුරා අමතනු ලබන විසල් පවුලක් අතහැරිය හැකි ද? ළමා ශ්‍රමික අවදියේදී කොලුවා, පරයා, ගැටයා, හාදයා යැයි අමතමින් වැඩගත් සමාජයක ලෙන්ගතු ව ඇතිකර ගත් සහෝදරත්වයේ බැම්ම ඔහුගේ කෙටි ජීවිත කාලය පුරාවට ම බැඳී විසල් පවුරක් වුණා.

එවිට ඔහුට ඉතිරි ව තිබුණේ සිය විප්ලවීය අදහස් අසිපත ලෙස අතැති පැනෙන් අතට අසුවන කඩදාසි කැබැල්ලක කිසිවක් කුරුටු ගැමට. වචන ගැළපීමට. ඔහුට එන එම වචන පීඩිතත්වයේ ගැඹුරින් ම එන්නක්. එය අව්‍යාජ වූවක්. ඒ සඳහා ඔහු කිසිදු වචනයකට මුදල් පැතුවේ නැහැ. තම අව්‍යාජ අභිමතාර්ථය පෙරදැරි ව එය මුදුන්පත් කිරීමේ අරමුණෙන් ජීවිතයේ දෙවැනි පියවර තබන්නට ඔහුට සිදුවූයේ 1983 වසරේ තම පක්ෂය තහනම් කිරීමත් සමග.

ඔහු ලියන ලිපි පුවත්පත්වල පළ වුණා. එහිදී හඳුනා ගත් අය අතර සුනිල් මාධව ප්‍රේමතිලක, ජයන්ත වන්දසිරි වැන්නන් ද සිටියා. ජයන්තගේ 'අත්' නාට්‍ය සඳහා ඔහු එකතු වන්නේ මේ වකවානුවේ. සුදර්ශියේ නාට්‍ය පුහුණුවීම් සිදු කර එහි ම රාත්‍රියේ නවාතැන්ගෙන කලාව වෙනුවෙන් කැප වී ජීවිතය ගත කළ කාලයක් ද ඔහුට තිබුණා. ශ්‍රී ලංකාවේ මහා වේදිකාවට පුංචි ම පුංචි වන්දකුමාර රිංගා ගත්තේ එලෙසින්.

1991 වෙසක් දින හෝ ඊට ආසන්න දිනක් වන තෙක් සහාදයන්ට ඔහු ව මුණ ගැසී තිබුණා. පසුව ඔහුගේ හඬ හා රුව නොපෙනී ගියා. නොඇසී ගියා. ඔහුගේ නිර්මාණ සහ සහෝදරත්වයේ මතක සටහන් පමණක් ඉතුරු වුණා.

නිහඬ විජලවවාදියා

කුමාර ලියනගේ

ශ්‍රී ලංකාවේ මෑත ඉතිහාසයේ කළු පැල්ලමක් සටහන් වූ, එක් කාල සමයක මෙරට විසූ එවක කරුණ පරපුරේ නිර්මාණවේදියෙක් වන්දකුමාර වික්‍රමරත්න. සාහිත්‍යකරුවකු සහ ජනමාධ්‍යවේදියකු මෙන් ම අප්‍රමාණ මානව හිතවාදියකු ද වූ සමාජ ක්‍රියාධරයකු ලෙසින් ද ඔහු ප්‍රකට ව සිටියා.

දිවයින ඉරිදා සංග්‍රහයේ ‘කවිමුතු තීරයේ’ මෙන් ම සති මැද දිවයින පුවත්පත්වල ‘8 වැනි පිටුව’ සහ ‘නිකේතනය’ වැනි විශේෂාංගවලද ‘නවලිය’ පුවත්පතේ ‘කවි කවුළුව’ තීරයේ ද ප්‍රගතිශීලී නිර්මාණ පළකරන්නකු වශයෙන් නාම කායෙන් දැන හඳුනා ගැනීමට ලැබුණු වන්දකුමාර, වරක් මට ‘දිවයින’ පුවත්පත් කාර්යාලයේදී හමුවුණා. ඒ, වන්දකුමාර මට හමු වූ මුල් ම දිනයක් අවසන් දිනයත්. ඊට ටික කලකට පසු වන්දකුමාර පැහැරගෙන ගොස් අමාත්‍යමය වධබන්ධනවලට ලක් කර ඝාතනය කරන ලද බවට ආරංචියක් ලැබුණා. ඒ මොහොතේ හදවතේ ඇති වූ තුවාලය අදටත් සුවපත් වී නැහැ.

ස්වකීය ජීවිතය උතුම් අරමුණක් වෙත කැප කරමින් ද මෙහෙයවමින් ද සිටි වන්දකුමාර පිළිබඳ හද සසල කරන පුවත් ඔහු ලියූ ලිපිලේඛනවල සඳහන්.

එකල අපගේ සමකාලීන නිර්මාණකරුවකු ව සිටි වන්දකුමාරගේ අනන්‍ය සමාජ දේශපාලනික දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත ගද්‍ය පද්‍ය රචනා ද දිගින් දිගට දිවයින පුවත්පත් සමූහයේ අඩණ්ඩු ව පළවෙමින් තිබුණා. ඒ, පොදුවේ අපගේ පරපුරට ම පූර්වාදර්ශයක්, උත්තේජනයක් සහ මාර්ගෝපදේශනයක් ද සපයමින්. වර්තමානය දක්වා ශේෂ වී තිබෙන වන්දකුමාරගේ කාව්‍ය නිර්මාණ විමර්ශනය කිරීමෙන් ඔහු ජීවත් ව සිටි ශ්‍රී ලාංකික සමාජ පරිසරය පසුබිම්කොට ගත් පවුල් පරිසරය කවර දුක්කිත මෙන් ම

බිහිසුණු, පිරිහුණු සාධකවලින් පිරි තිබුණු අවකාශයක්දැයි අවබෝධ කර ගැනීම අපහසු නැහැ.

වන්දකුමාර වික්‍රමරත්න කාව්‍ය නිර්මාණ ‘භූගත කවිසිත’ යනුවෙන් නාමකරණයෙන් යුක්ත ව සමාජවාදී කලා සංගමය විසින් සංස්කරණය කරනු ලැබූ 2009 වර්ෂයේදී එළිදැක්වුණු නිර්මාණ සංග්‍රහයේ සංස්කාරකගේ සටහනට අනුව.

“පුරෝගාමියකු වීම පහසු නැත. එය දුෂ්කර ය. ඔහු වෙනස් මගක් ගත්තේ කලාව ධනෝපායන මාර්ගයක් බවට පත් වූ යුගයේදී ය. කලාව මිනිසුන් සිහින ලෝකවල තනි කරන, ජීවිතයෙන් විගලිත

“ඕනෑම කලාකෘතියක මානවවිද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුක්ත තොරතුරු සංරක්ෂණයක් ද විශද වන්නේ ය” යනුවෙන් විෂයානුබද්ධ ව ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ මෑතකදී මියගිය අපගේ සන්මිත්‍ර සුමින්ද කිත්සිරි ගුණරත්න. ඊට කදිම නිදර්ශන රැසක් වන්දකුමාර වික්‍රමරත්නගේ ‘භූගත කවිසිත’ කාව්‍ය සංග්‍රහයේ තිබෙනවා.

කරවන මන්දවාසයක් බවට පත් කරගත් යුගයේදී ය. කලාව මිනිස් සංහතියේ ජයග්‍රහණ වෙනුවෙන් භාවිත කිරීම වෙනුවට පල් වළ ඉහගෙන කැමේ ව්‍යාපෘතියක් බවට පත් වූ යුගයේදී ය. ඔහු වෙනස් මගක් ගත්තේ මානව දයාව වෙනුවට මිනිස් මනසට කුණුකන්දල් පිරවීමේ මෙවලමක් බවට පත් වූ යුගයේදී ය. ඒ මහා කසළ ප්‍රවාහය ඉදිරියේ දණ නොනැමූ වන්දකුමාර සමාජමය අරමුණු කරා සිය පන්හිද මෙහෙය වූයේ ය.”

“ඕනෑම කලාකෘතියක මානවවිද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුක්ත තොරතුරු සංරක්ෂණයක් ද විශද වන්නේ ය” යනුවෙන් විෂයානුබද්ධ ව ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ මෑතකදී මියගිය අපගේ සන්මිත්‍ර සුමින්ද කිත්සිරි ගුණරත්න. ඊට කදිම නිදර්ශන රැසක් වන්දකුමාර වික්‍රමරත්නගේ ‘භූගත කවිසිත’ කාව්‍ය සංග්‍රහයේ තිබෙනවා.

“ඔත් උයල දෙහට
ඔරලෙසු කණුව පාමුල බිම් ගෙක
දම් පල උයනේ පඳුරු යට
පොලිස් තනිකඩ බැරැක්කේ
ගබඩා කාමරේ හොතිදු උන්නේ
රැයක් ද? දෙකක් ද?”

ලේවලින් හඳු බත් උයාල කවාල
උස මහත් කපු කලට
ඇඟි ද භූමල
මගේ දරුවන් මරන්නේ? කොගගල වැල්ලේ
දඩිල්ලේ සොහොනේ
මහමෝදර පාර ඇයිගේ
හිනිදුම කැලෑවේ
දරුවන් පුළුස්සා දමන්නේ
(භූගත කවිසිත, සංස්කාරක සටහන, xxii)

ස්වයං විනයකින් යහපත් ක්‍රීඩා සංස්කෘතියක්

දේශපාලන ප්‍රවාහයේ මුල් කාලයේ පටන් ම රැඳී සිටි නිසා ක්‍රීඩාවෙන් සම්‍රැගුණිමෙන් පසුවත් දේශපාලනයත් සමග මා ක්‍රියාකාරී ව සිටියා. ඒ නිසා මා වෙත පැවරී තිබෙන රාජකාරිය ඉටු කිරීම දුෂ්කර නොවනු ඇතැයි මා විශ්වාස කරනවා. ක්‍රීඩාව යනු රටේ ප්‍රතිරූපය පෙන්වන්නක් නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ අභිමානය ජාත්‍යන්තරය වෙත රැගෙන යාම අපගේ යුතුකමක් වගේ ම වගකීමක්.

ලෝකය දිනිය හැකි, සහජ දක්ෂතා ඇති ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන් අපට සිටිනවා. අප ඉතිහාසයේ දුටුවේ ක්‍රීඩකයන් විවිධ අවස්ථාවල ජයග්‍රහණය කර ආපසු පසුබෑමකට ලක්වන කාල රාමුවක්. ඊට හේතුව තවමත් අපට නිවැරදි ක්‍රීඩා ප්‍රතිපත්තියක් නැතිවීම. ජාත්‍යන්තරයට යා

හැකි විවිධ ක්‍රීඩා තිබෙනවා. ඒවායේ ගැඹුර හා ඒවාට අදාළ ව අප විසින් කළ යුත්තේ මොනවාද යන්න අප අවබෝධ කරගත යුතුයි. මලල ක්‍රීඩා, බොක්සිං, වොලිබෝල්, නෙට්බෝල් වැනි ක්‍රීඩාවලට අදාළ ව ප්‍රතිපත්ති සකස් කර ජාත්‍යන්තරය වෙත යාමේ සැලසුම් අනිවාර්යයෙන් සකස් කළ යුතු වෙනවා. නෙට්බෝල් පාලක සංගමය සමග පැවති සාකච්ඡාවේදී ඔවුන් ක්‍රීඩාව දියුණු කරන්න බොහෝ එකඟතාවලට පැමිණියා. ඒ අනුව ක්‍රියාකළහොත් නෙට්බෝල් ක්‍රීඩාවේ බොහෝ දුර අපට යන්නට හැකි වේවි.

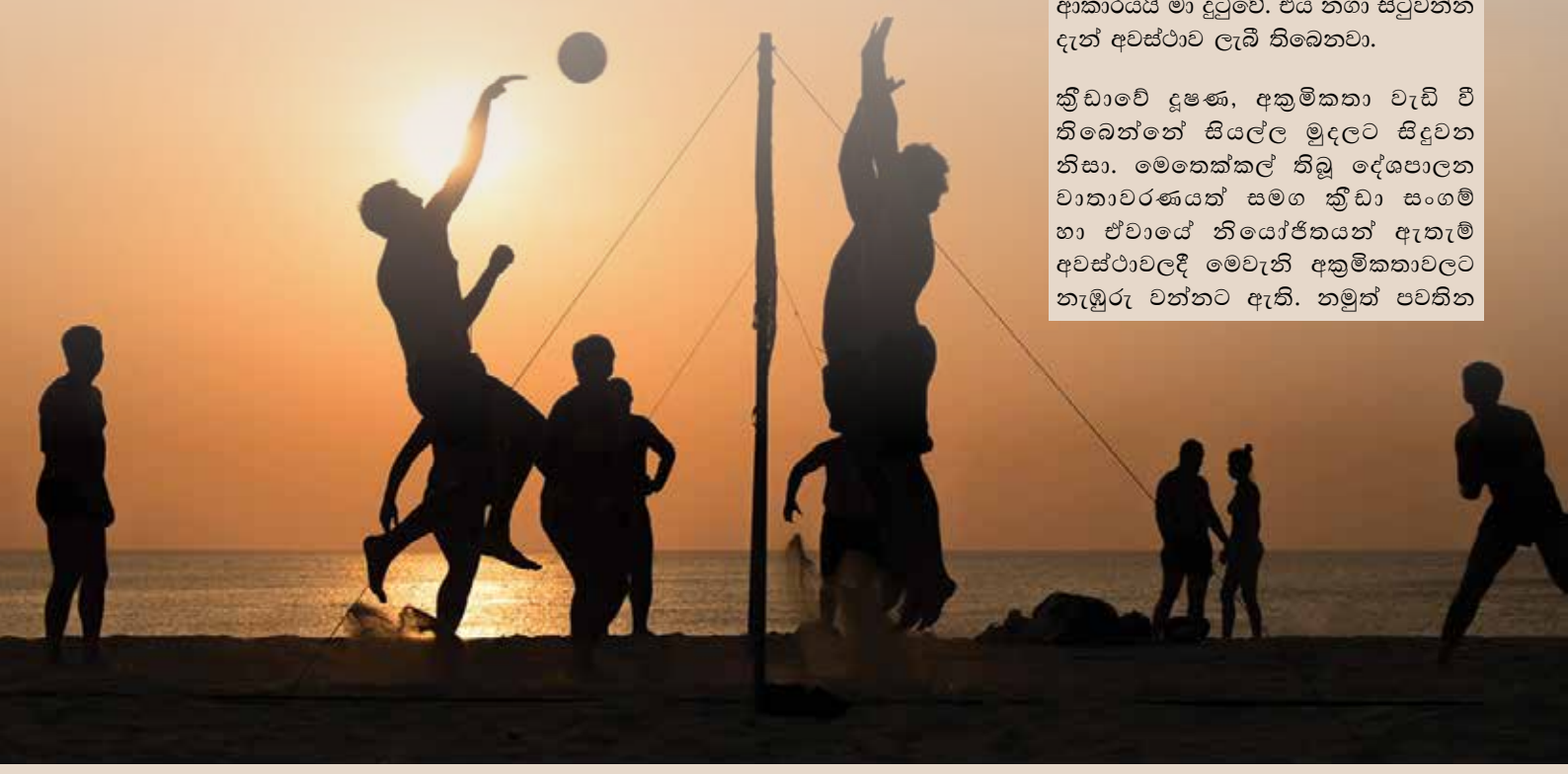
බොහෝ විට ක්‍රීඩකයන්ගේ අඩුපාඩු සහ ඔවුන්ට සිදුවන අසාධාරණකම් දැක තිබෙනවා. ඊට මා මැදිහත් වූ අවස්ථා ද තිබෙනවා. මලල ක්‍රීඩා සම්මේලනයේ

සුගත් තිලකරත්න
ක්‍රීඩා නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය

සභාපති ලෙස මා වසර දෙකක් ක්‍රියා කළා. එවිට තිබුණු දේශපාලන ප්‍රවාහය නිසා ඇතැම් අවස්ථාවලදී අපට නිවැරදි ව එහි කාර්ය ඉටු කරන්න බැරි වුණා. ඒ නිසා ක්‍රීඩාව දවසින් දවස පරිහානියට පත් වන ආකාරයයි මා දුටුවේ. එය නගා සිටුවන්න දැන් අවස්ථාව ලැබී තිබෙනවා.

ක්‍රීඩාවේ දූෂණ, අක්‍රමිකතා වැඩි වී තිබෙන්නේ සියල්ල මුදලට සිදුවන නිසා. මෙතෙක්කල් තිබූ දේශපාලන වාතාවරණයත් සමග ක්‍රීඩා සංගම් හා ඒවායේ නියෝජිතයන් ඇතැම් අවස්ථාවලදී මෙවැනි අක්‍රමිකතාවලට නැඹුරු වන්නට ඇති. නමුත් පවතින

ආණ්ඩුව දූෂණයට තිත තබන නිසා ඔවුන්ට බලපෑමක් නොකර ඔවුන් ස්වයං ව දූෂණ, අක්‍රමිකතාවලින් මිදී රටේ යහපතක් ක්‍රීඩාවේ යහපතක් වෙනුවෙන් ඉදිරියේදී ක්‍රීඩා කරනු ඇතැයි අප සිතනවා. එවිටයි යහපත් ක්‍රීඩා සංස්කෘතියක් රටේ බිහි වන්නේ.

ගැටලු තිබෙන ක්‍රීඩා සංගම් කිහිපයක් තිබෙනවා. මේ ගැටලු ඉතා ඉක්මනින් නිරාකරණය කර ගත යුතුයි. ක්‍රීඩා සංගමයක නිලධාරීන් රැක ගැනීමට නොවෙයි අප මැදිහත් විය යුත්තේ. ක්‍රීඩකයන්, පුහුණුකරුවන් එකතු කරගෙන රටේ ක්‍රීඩාව ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාමයි අප කළ යුතු වන්නේ. මේ වන විටත් ක්‍රීඩා සංගම් කිහිපයක් සමග සාකච්ඡා පවත්වා තිබෙනවා. ඉදිරියටත් සාකච්ඡා පවත්වනවා. ඔවුන්ගේ ගැටලු ඔවුන් ම නිරාකරණය කරගෙන ක්‍රීඩාව වෙනුවෙන් ඉදිරියට එන්නැයි අප ඔවුන්ට ආරාධනය කරනවා. මීට යහපත් ප්‍රතිචාරක් ලැබී තිබෙනවා.

ක්‍රීඩකයන්ගේ විදෙස් සංචාරවලදී ඔවුන්ගේ විසා ඇතුළු සැපයුම් ක්‍රියාවලිය වෙනුවෙන් ජාතික සංගම් විසින් වෙන ම කමිටුවක් හෝ කණ්ඩායමක් හෝ කළමනාකරුවෙක් හෝ පත් කිරීම ගැන මලල ක්‍රීඩා සංගමය සමග සාකච්ඡා කළා. එවැනිත් පිහිටුවීම ක්‍රීඩකයන්ට මෙන් ම නිලධාරීන්ටත් පහසුයි. අදාළ සංගම් හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශයේ මැදිහත් වීම මත මේ විසා ලබා ගැනීම විධිමත් කරන්න පුළුවන්වනම් එය ඉතා වැදගත්. එවිට අපටත් අවබෝධයක් ලැබෙනවා අදාළ සංචාරයට යන ක්‍රීඩකයන්, පුහුණුකරුවන් හා නිලධාරීන් පිළිබඳ ව. ඒ ගැන ඉදිරියේදී අවධානය යොමු කරනවා. අමාත්‍යාංශයෙන් සහ ක්‍රීඩා සංගමයෙන් නිලධාරියෙක් පත් කරගෙන, ඉදිරියේදී ක්‍රීඩකයන් අපහසුතාවට පත්නොවන අයුරින් විධිමත් සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳවත් අවධානය යොමු කළ යුතුයි.

ක්‍රීඩාව නිවැරදි ව ඉදිරියට ගෙන යා හැකි යම් යම් අඩුපාඩු ක්‍රීඩා පනතේ තිබෙනවා. ඒ නිසා ක්‍රීඩා පනත, ක්‍රීඩා සංගම් සහ ඔවුන්ගේ ව්‍යවස්ථා රටට අවශ්‍ය පරිදි සහ ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන්ගේ උන්නතිය

වෙනුවෙන් යොදා ගැනීම පිළිබඳවත් රටේ අභිමානය වෙනුවෙන් ක්‍රීඩාව යොදවා ගන්නේ කෙසේද? යන්නත් එහිදී අවධානය යොමු කිරීම වැදගත්. විශේෂයෙන් ක්‍රීඩකයන් නව තාක්ෂණය අනුව පුහුණු කිරීමට දැනුම තිබෙන පුහුණුකරුවන් අවශ්‍ය වෙනවා. ඒ නිසා පුහුණුකරුවන්ගේ දැනුම යාවත්කාලීන කළ යුතුයි. පෝෂණය, ක්‍රීඩා වෛද්‍ය විද්‍යාව, ක්‍රීඩකයෙක් අතුරු ආබාධවලට ලක්නොවී රැකගැනීම, ඉහළ දක්ෂතා දක්වන ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන් ආරක්ෂා කිරීම ගැනත් අවධානය යොමු කළ යුතුයි. තනනම් ශරීර උත්තේජනය සමග ක්‍රීඩා කරන්න බොහෝ ක්‍රීඩකයන්

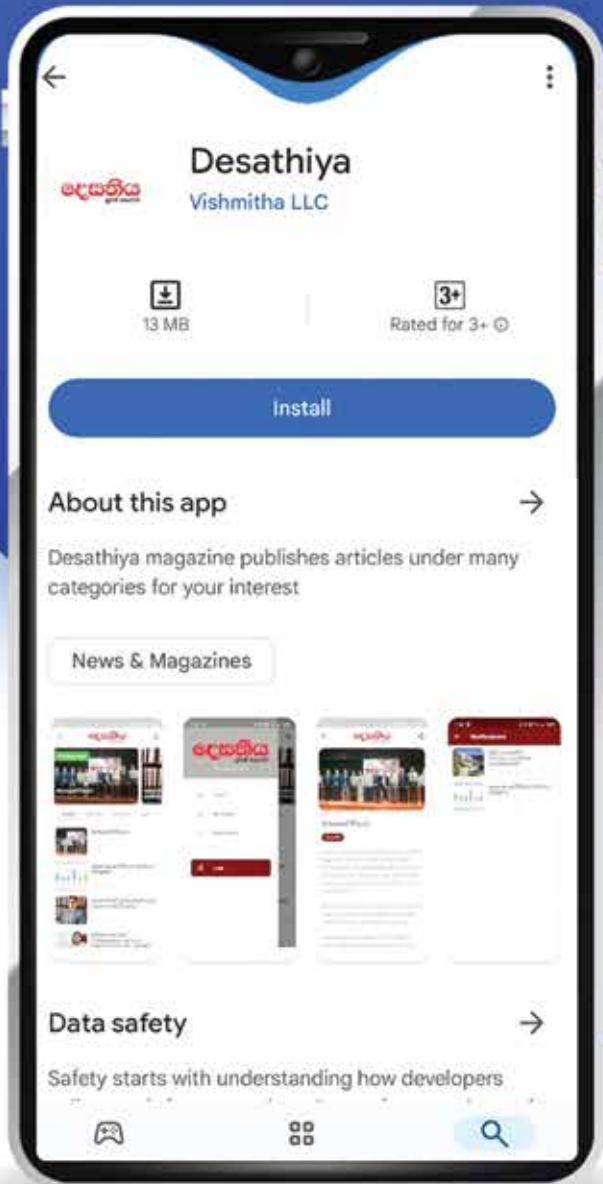
ජාත්‍යන්තරයට යා හැකි විවිධ ක්‍රීඩා තිබෙනවා. ඒවායේ ගැඹුර හා ඒවාට අදාළ ව අප විසින් කළ යුත්තේ මොනවාද යන්න අප අවබෝධ කරගත යුතුයි. මලල ක්‍රීඩා, රොක්සිං, වොලිබෝල, හෙට්බෝල් වැනි ක්‍රීඩාවලට අදාළ ව ප්‍රතිපත්ති සකස් කර ජාත්‍යන්තරය වෙත යාමේ සැලසුම් අභිචාරයයෙන් සකස් කළ යුතු වෙනවා. හෙට්බෝල් පාලක සංගමය සමග පැවති සාකච්ඡාවේදී ඔවුන් ක්‍රීඩාව දියුණු කරන්න රොහෝ එකඟතාවලට පැමිණියා. ඒ අනුව ක්‍රියාකළහොත් හෙට්බෝල් ක්‍රීඩාවේ රොහෝ දුර අපට යන්නට හැකි වේවි.

උත්සාහ කරන නිසා එවා භාවිතය පිළිබඳ ව සිතන්නට වෙනවා. මේ සියල්ල නිවැරදි කිරීමයි අපට තිබෙන අභියෝග.

ඒ ඒ ජාතික සංගම් සමග සාකච්ඡා කර ක්‍රීඩාවට මුදල් වෙන් කිරීම ඉතා වැදගත්. එම මුදල් යෙදවිය යුත්තේ විශේෂයෙන් ක්‍රීඩකයාගේ දක්ෂතාව ඉහළට ගෙන ඒම සහ පුහුණුකරුවන්ගේ දැනුම, යටිතල පහසුකම් ආදිය දියුණු කිරීම සඳහා. මෙතෙක්කල් ක්‍රීඩාවට විවිධ ඇමතිවරු සිටියා. විවිධ කාලවකවානුවලදී ඔවුන් ක්‍රීඩාව දියුණු කරන්න උත්සාහ ගත්තා. ඒවා සාර්ථක වූ අවස්ථා ද තිබුණා. ඇතැම් අවස්ථාවල යම් යම් අඩුපාඩු නිසා ක්‍රීඩාවෙන් ඉදිරියට යාමට නොහැකි වූ අවස්ථා ද නැතුවා ම නොවෙයි. ක්‍රීඩාවේ දියුණුව යනු ක්‍රීඩකයන් ගෙන එන පදක්කම් සංඛ්‍යාව හෝ ක්‍රීඩකයන්ට පිරිනමන ත්‍යාග මුදල් හෝ පරිත්‍යාග පමණක් ම නෙවෙයි. සමස්තයක් ලෙස රටේ ම පොදු ජනතාවගේ සෞඛ්‍යය පිළිබඳවත් අප සිතා බැලිය යුතු වෙනවා. ඔවුන්ගේ රසාස්වාදය සඳහාත් බෝ නොවන රෝගවලින් මිදෙන ආකාරයටත් ක්‍රීඩාව රටේ ප්‍රචලිත කරන්න පුළුවන්. ක්‍රීඩාවේ දියුණුව තිබෙන්නේ එතැන. මේ සෑම ක්ෂේත්‍රයක් පිළිබඳ ව ම ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශයට වගකීමක් තිබෙනවා. සෑම ආණ්ඩුවක් යටතේ ම ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශයට විශේෂ මුදලක් වෙන් කෙරෙනවා. ඒ මුදල වැය කළ ආකාරයේ ගැටලුවක් සමහර විට තිබෙන්න පුළුවන්. ඒ සියල්ල නිවැරදි කර ගනිමින් රටට ආර්ථිකමය වශයෙනුත් වැදගත් වන ආකාරයට ක්‍රීඩාව දියුණු කිරීමයි කළ යුත්තේ. දේශපාලනයේ හෝ ඇමතිවරයාගේ බලය අනිසි ලෙස පාවිච්චි කරන්න කිසි ම අවස්ථාවක උත්සාහ කරන්නේ නැහැ. නීතිය අනුව ක්‍රීඩා කිරීමටයි හැම විට ම උත්සාහ දරන්නේ.

ක්‍රීඩාවෙන් නැවතත් රට ප්‍රබෝධමත් කිරීමයි නව වසරේ මූලික අරමුණ. පාසල් දරුවාගේ සිට ක්‍රීඩාව අහඟුර තිබෙන නිසා කුඩා දූ දරුවන් පවා ක්‍රීඩාවට ආදරය කරන තත්ත්වයක් රටේ නිර්මාණය වීමයි වැදගත්.

වර්තමාන ගුණසේකර

දෙසතිය

පුවත් සඟරාව

දැන්
ඔබේ ජංගම
දුරකතනයට...

DOWNLOAD
THIS APP

දෙසතිය පුවත් සඟරාව

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයක්
www.dgi.gov.lk www.news.lk

පුවත් සඟරාවක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි කර ඇත

Department of Government Information
news.lk
GFU Sri Lanka

Rs. 100/-